

سندھارٹہ

(گل)

ہر میں یہ سے (جمن)

رجانکار: ڈاکٹر بیزن سبا

سید ہارتہ (گدار)

ہرمن پے (جرمن)

رجانکار: ڈاکٹر بیزرن سبا

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

© بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

کتاب عنام :	سدھارتہ (گدار)
ندکار :	ہرمن پسے (جرمن)
رجائک کار :	ڈاکٹر بیزن سبا
ڈیزائنگ :	بینگ بلوج
کمپیوٹر کمپوزنگ :	نذر بلوج
چھاپ جاہ :	یونائیٹڈ پرنٹرز کوئٹہ
اوی چھاپ :	2014ء
دانگ :	500
نہاد :	200/- کلدار

ISBN: 978-969-9768-31-6

لڑ

تاریخ	سچان	اشعار
7	پیش بزر	1
9	ہر من سے	2
10	بہمن عشق	3
18	روچک صبر و دوار	4
26	گمرا	5
34	چلک کشی	6
38	کھلا	7
50	مہلوک غہوار	8
58	دنیا	9
65	دریاء علب	10
73	مید	11
81	اولار	12
88	اوم	13
93	گوند	14

پیش لبز

"سدھارتہ" ناول، یک مرد مے عروجی سفر، بابت ہر میں پسے 1922ء
بشنہ کنگ، کہ آبدھ زماںگ وی جند، چار شوہاز انت۔ ناول کا رستہ نام
سدھارتہ انت۔

لبز سدھارتہ سنکرت زبان میں کالوارے کے ایشی عہزادات، سدھارتہ (ازگار
بوگ) بزاں ہماردم کہ آئی وی مول و مراد دزیر پت انت۔

اے کتھے عہلات چارمی غہشتی صدی عیسوی ہمازماںگ ہندوستان عہ چپ عہ
چاگر دعہ رونہ بندانت کہ سدھارتہ نامیں برہمن زادگے وی کس، پت عہ مات عہیلہ کتھے عہ
جنگل و گیاباتاں ویل بیت۔ آپکیر عہ درویشی زند عہ راہ عہ کپٹ بلے آئی عہ روحاںی مول عہ
مراد پیلوںہ بنت۔ گڑا آدنیائی عیش عہ وشیانی تھا کیت بلے انگت عہ آئی عہ تھہ عہ بے تاھری
برجا مانیت۔ اے ڈول عہ آپدا دریا عہ لمب دگہ یک میدے عہ کڑا زند غوازینیت۔ اے
گدار عہ تھا دریا عہ بازیں روحاںی طاقت عہ زانت پڑ رکنگ بوٹگ انت۔ گدار عہ تھا
آئی ہمراہ غنگت گووند عہ کردے بے مت انت کہ بازو ہد عہ آئی عہ راہ انت، بلے وہ دیکہ
جتا بنت، گڑا گووند بدھ عہ پگر عہ روند غوازینیت، بلے سدھارتہ وی تجربت عہ روحاںی
منزل عہ شوہاز انت۔ گدار عہ تھاما دی دنیا (Materialist) عہ روحاںی (Spiritual) دشی عہ آسودگی شری عہ بیان کنگ بوٹگ انت۔

سیری ۽ وشحالی، بڙگی، گُون، جند ۽ شوہاز، چکت ۽ مهر ۽ بے مهری ۽ دریاء ۽ لمب ۽
 نشکین یک دار ۽ خدا ٻند، واس ديو، گدار ۽ یک انچين جا ھے کارانت که همودا سد ھارت چ
 یک دریائی مرد مئے ۽ بازين گپ ھيل ڪنت که آئی ۽ رامزنيں زانت نيمت۔ ايش ۽
 ٻوار گدار ۽ تها ڪلا ۽ کرد ٿم حيال ۽ پگر ڪرزيت که آ زر ۾ مال ۽ واڳدارانت ۽ گول
 سد ھارت ۽ خبٰت ۽ مهر ڪنت، ۽ اے مهر ۽ حاترا سد ھارت دنياوي زندگي ۽ پياري یئے جوڙ بيت
 ۽ زر ۾ مال ۽ عرندما ڪپيت۔

گذ سراسد ھارت، گول وتي در ڀکين سنگت گوند ۽ دریاء ۽ لمب ۽ گذ ڪ ۽ ڏچار
 ڪپيت ۽ گوند آئي ۽ پيشاني ۽ چلگ ۽ گون لامدد دين وهد ۽ پدو سنگرال گند یت۔ ناول ۽
 تها ہندو ۽ بدھ ڦدهب ۽ پگروستا مان انت بلے اے یک مرد مئے ۽ یک انچين راه ۽ سفر
 انت که مرد چلکين مادي ڏور ۽ په ہر مردم ۽ ائمی انت که وتي جين ۽ پهپک ۽ پلگار دار گ ۽
 دنياوي عيش ۽ نوش ۽ گيش نیکي ۽ کاراني نيمگا ڏلگوش ٺور ٻكت۔ یئے اے ناول ۽ تها راستي
 ۽ راستين راه ۽ در گچ ۽ ستا ڪرزين پننت مان انت۔

ہرمن بیسے

ہرمن بیسے دنیا ۽ قد آورین لبرانت زانگ بیت۔ آشاعر، دانشور ۽ ناول نویس
کنوک ۽ جہت ۽ ہوار انسان دوستی ۽ تواریے پنجہ آرگ بیت۔ آئی ۽ ودی بوگ ۽
سال 1877ء جمنی ۽ یک عیسائی پادریانی کھولے ۽ بوت بلے آچہ بندات ۽ مذہبی
بندش ۽ راہ ۽ رسمائی خلافات، پمیش کا سال 1891ء ۽ چہ اسکوں ۽ چست ۽ دگر نیمگے ۽
ڈرگٹ۔ پدا آکتابانی ڏکانے ۽ نوکر بوت۔ سال 1904ء آئی ۽ اوی ناول کیمن زند
چاپ ٿوت۔ آسال 1911ء ۽ ہندوستان ۽ سفر ۽ شنگ۔ ہرمن بیسے چہ جنگ ۽ غرت
گست، وہ دیکھ جمنی ۽ جنگی گنوکی ۽ حرص و تی آخری حد اس سربوت ۽ اوی جہانی جنگ
بندات بوت گڑا ہرمن بیسے ایشی ۽ سک خلاف بوت ۽ ایشی ۽ خلاف ۽ زرمیشت ۽ ہوار
بوت ۽ آئی جرمن ۽ شہریت یل گلت ۽ سورز لینڈ ۽ جاہمیند بوت کہ ہم اتائی زند ۽ گذاری
ساعتھان جاہمیندات۔ آئی روحانیت ۽ حاتراپت ۽ پول کت ۽ روچ در آئیک ۽ ملکانی
سفر گست۔ روحانیت ۽ شوہاز، نفسیاتی چست ۽ ایر ۽ واہگانی پیلوی ۽ سرنگ آئی ۽ ند ۽
مرحال اتنت۔

آئی ۽ ناول (Demian) ۽ سال 1919ء ۽ تیوگین یورپ ۽ نام ۽ توارگت
ات۔ سال 1922ء ناول، سدھارتہ چاپ بوت۔

دوی جہانی جنگ ۽ نازی جرمن ۽ آئی ۽ کتابانی سراپا بندی ات ۽ سوچ
بوتنت۔ سال 1946ء اے مزن نامین ادیب ۽ نوبل دادویگ ٿوت۔ ایشی ۽ پدھر میں
بیسے ۽ پچ ناول نویس نہ گلت ۽ زند ۽ گذاری روچ نے سورز لینڈ ۽ بے تواری ۽ گوازیت کر
ہمودا آئی ۽ سال 1962ء کوڑھے یل دات ۽ توی مدائی ہنکیں ۽ فٹ۔

برہمن عنیج

برہمن عنیج سدھارتا ولی ہمبل گووند عنیجی عن زند ع وش عن بر مثنا کین ساعت ان
 رست عن ورنا بوت۔ آئی عن ورنا لی عن پر بھارین عمر ماڑی عن ساگ، دریا عن لمب عن قطارین
 یک دارانی ندارگ، انجیر عنگز عن در چکانی وشکن ساگ عن گوست۔ کھور عن بزر آپ عن جان
 شودگ عن امب عن در چکانی چیر عن لحیب عن گوازیان اے عمر چہ کسانی عن بے سائیان تھ بھمگ
 وسماع سربوت۔ سدھارتا عن کیشور وہد ولی پت عن کر ز عن عالمانی دیوان عن گوست۔ آئی عن ولی
 مات عن وشکن نازیک یات اتنت آئی عن پت یک مذہبی سروک عن زانت کارے ات ہروہد
 عن مذہبی گپ عن تران عن عبادتائی مشکول ات۔ ہے وڑ عن سدھارتا عن شگت گووند ہم آئی عن
 تب عن میل عن رو عن گوں آئی عن گیان عن مذہبی رسم عن عبادتائی ہوار بوت۔ آئی عن گوں گووند
 اے ہیل گلت کہ ”اوم“ عن کشک عن ترز عن چیم چون انت عن چے پیم عن دم کشک عن دارگی
 انت۔ اے ڈول عن آئی عن دیم عن آئی عن دل عن ہمکیں واگ، درشان بوہان بوتنت۔ آے
 ہم زانت کہ ولی ذات عن تھا چے پیم ارواح در گیجگ بیت کہ آہم اے جہان عن چیر اندری
 آن جاناہ انت۔

آئی ۽ پت وش ۽ شاتکام آت که چھوڑ آئی ۽ پنج زانت ۽ شوہاز ۽ ٹنگ انت ۽
زوت بلا ڪین پنڈت ۽ عاملے بیت ۽ برہمن راج ۽ تھا یک نام ۽ توارے ودی کنت۔ آئی
عماں ۽ دل گلاباں ات، وہ دیکھ آئی وتنی پنج مزن مری ۽ مژاہداریں وڑے ۽ مزن بوہگا
دیست، آئی ۽ وتنی چک ۽ سراہبھر بست۔

ہے وڑے وہ دل سد ۾ ہارتہ میگ ۽ دمکان گون وتنی خوب روہین بالاد ۽ رہا دگ
بوت گڑا ورنہ جنکانی دل پا آئی ۽ عشق ۽ تکوںگ ۽ لگت انت۔

بلے درستان گیش آراؤ گوں گووند مہرأت، گووند پا دل ۽ سِک پا آئی حدواناک
ات، آئی ۽ توار، آئی ۽ نندگ ۽ پاد آگ، آئی چھانی دیر گندی، دراہ گووند ۽ پا دل دوست
بوتنت۔ ہر پچی گووند ۽ سد ۾ ہارتہ ۽ تھا دوست بوت، درستان گیش آئی عقل وزانت، آئی ۽
ارادہ ۽ پگر ۽ مہکی، گووند دل سِک ات کہ سد ۾ ہارتہ ۽ زانت جھل ۽ آئی ۽ فلکر ٹھچک انت۔
آلم ۽ یک جوانیں برہمن یے جوڑ بیت، گووند سد ک ات کہ ایدگرانی وڑے دروگ بند،
لٹ ۽ پل کنوک، گروناک، جادو ۽ یو پاری ۽ مکارے نہ بیت۔ گووند وتنی دل ۽ سد ۾ ہارتہ ۽
سد ک ۽ بندوک ات ۽ دُجم ات کہ آولی زند ۽ آئی ہمراہ، منوگر، سنگت، سپاہی ۽
کاردار بیت۔

بلے سد ۾ ہارتہ ۽ بہت ۽ بچار کہ آچہ وت ۽ وش نہ ات، اے چا گرد ۽ کہ پا آئی
چی ۽ کمی نہ ات، بے آرام ۽ بے تاہیرات، انچش کہ آبندی جاہ ۽ انت۔ آئی ۽ را انجیر ۽
با غ ۽ وشین سا گ، گلاب ۽ پلائی وشبوہان تاہیر نیا سِک۔ آئی ۽ راشپ ۽ روج ۽ عبادت
۽ راحت نیست ات۔ سُہب ٿیگاہ ۽ پاکین آپ ۽ دست ۽ پادانی شودگ وش نہ
نوت۔ امبانی سا گ ۽ بے تاہیرات۔ انچش کہ آئی ۽ واب نا تمام انت۔ آپ ۾ گران وتنی
یے ات بلے پا وت یک غم ۽ آسے ۽ وڑے ۽ چک ۽ ات۔

انچش کہ اے روج ۽ دریا په آئی بدین واب دیم دینت۔ استال ہم په آئی نہ
وٹ انت۔ اے بدین واب کہ آئی ئے بے تاہیر کنان انت۔ بکندے چہ قربانی ۽ ایوکیں
آس ۽ دوتاں پیدا ک انت یاچہ برہمنی اللہ ہپاں کاہنست۔

سدھارتہ ۽ تہہ ۽ بے تماہیں بے تاہیری پچش تجارت ۽ رُدان ات۔ آئی ئے پہ بے
رعایتی وی جذگ داشت نہ گت انت۔ آئی زانت کہ مات ٿپت ۽ سگت ۽ مہروانی په
آئی ابد مانیں وشی ۽ ما زمان نہ بنت۔ آسرپدات کہ عاقلیں بے ہمتان ٿپت ۽ علم ۽
زانت ۽ مددی آئی دماغ ۽ تھانا دیگ ۽ وسین جہد گک۔ انچش کہ یک علم ۽ دریا یے آئی
۽ تھا ایری چک بوگ کہ آسر ریچ بواہن انت بلے آئی ۽ دماغ ۽ بازیں در ۽ گندھ اگت ۽
ہالیگ انت ۽ آئی ۽ ارواح ٹنگ انت۔ آہر روج پا کین آپ ۽ دتا شودیت بلے اگت ۽
آس اپ نہ انت پرچا کہ اے ہشکلین آپ، اے گناہ ۽ ساگت نہ کنت۔ دل ۽ تاہیر
دات نہ کنت۔ انچو خیرات کہ په دیوتا ۽ بُتائی حاترا دیگ بوگ انت۔ ایشان ۽ فاہد گے
نمیت۔ بکندے شرین کارے بلے ایشی ۽ پھ وشی رست کنت؟ دیوتا چے بو تگان؟ اے
ہم په وہ ڙ زمانگی بوگ انت گڑا په یشاں خیرات ۽ قربانی بکنگ ڪچ ۽ عقلمندی انت۔ اے
ڈرین جست وہ مے آئی ۽ دل ۽ آئنکت گڑا نزانے چون بے کنت۔ باید انت کہ قربانی
په ھازات ۽ بہ بیت کہ آبدي انت ۽ په دامک انت۔ مردم ۽ بدن ۽ بھر انت ۽ هر بھنی آدم
۽ تھا ھست انت، بلے اے ذات گچ انت؟ اے گوشت ۽ پوست نہ انت ۽ نیکہ جیال ۽
مارگ انت۔ گڑا کجا انت آذات؟ زانت کاراں انچش گشک، اے ذات ۽ سر بوگ ۽
راہ گجا انت؟ ارواح ۽ چون سر بھ بی؟ دگه را ہے است کہ مردم ٹشت بکنت۔ بلے آئی ۽
ہتھاں کس نیاتک کہ را ہے پیش داشت بے کنت۔ نہ آئی ۽ پت، نیکہ برا، من راج ٿمکه
دانانیں مردم، اے جست ۽ پتہ دیگ ۽ نزانت کارا تنت۔ گندگ ۽ آوان ۽ ھر پچی ۽

زانت کاری اُت۔ دنیا ٹھینگ، گپ ۽ بندات، نان ورگ، ننگ ۽ پادا ڳل، دم ڪشگ
ٻُت ۽ دیوتا ہانی کرد، ہرچی بلے ہماجست آئی ۽ دل ۽ گون جنان انت کس ایشان جواب
کنگ ۽ شاہو کارنہ ات پھیش کا آئی ۽ دل ۽ آدم کے معلومات ۽ زانت بے معنا ات، مقدسین
کتابی تھے ۽ آیا تان آئی ۽ رابازین علم ۽ زانت داتگ ات ۽ حاسین وڑے ۽ وید ۽ تھا
بشتہ ات کتھی ارواح تھی تو گیس دنیا انت۔ انچو بشتہ ات کہ مردم وہدے واب کپیت گڑا
ولی ارواح ۽ بندیگ بیت۔ اے آپا تانی تھا زبردست زانت ۽ فکر سریج ات۔ انچش کہ
شہد ۽ ترمپ پچھکہ محنت ۽ خواری ٿی کنگ بیت۔ ہے ڏوڻ ۽ علم ۽ زانت ۽ اے مذہبی
کہ برہمن عراج ۽ سکجاہ کنگ ات، چھان چیر اندر کنگ بتوت۔ بلے بازین پنڈت ۽ گرو^و
کہ آواں اے علم درکیک گت، ایشی ۽ راوی اندر ۽ محسوس گت بلے آن گ ۽ ٺشت انت؟
ہما مردم کہ آواں واب ۽ تھا قابو ۽ آورتگ بلے حقن زند ۽ ایشی ۽ گرگ ۽ دتی کنگ ۽ تان
گجام حد ۽ سوب مندا تان؟ آئی ۽ زیکین مردم آئی ۽ عشر فمدین پت ات کہ زانت کار،
گران ۽ سنگینین برہمن راج ۽ باسکال یکے ات، پت ۽ زند پاک و کامیاب ات آئی ۽
ذات دل ۾ ٻکی ۽ بے تواری ۽ نموگ ات۔ آئی ۽ لبڑانی تھا زانت ۽ عقل ۽ وشیں نو آنک
آئی ۽ مج چہ شرین لیکه ۽ فکر اس سریج ات، انچو زانت کاری ابید باید انت کہ آچ وتا
سر جم ۽ لیکه ۽ از گار بوئین، انگت هم ایکن ۽ وش گندگ یا ناک۔ آنگت ۽ را ہے ۽ شوہزاد
مرگردان ات۔ انگت ۽ آولی علم ۽ شنگیں زرد ۽ ہوشام ۽ پروٹگ ۽ عالم ۽ دگ کہ برہمن
کماشانی دیوان ۽ ساڑی ات، اے گپ انگت ۽ انجی انت کہ یک مردے پاک ۽ پلگار
انت بلے روچے دور ندا ولی گناہاں شودیت، ہر روچ گناہاں آپ کنگ ۽ رندا انت، ہما
ارواح (آتما) آئی ۽ جند ۽ تھا موجود انت۔ گڑا اے دراہیں عمل ۽ بدل ۽ آپ چا آئی ۽
شوہزادت نہ کنت، آئی ۽ بن ۽ بیسے ۽ پرچانہ پئیت ۽ تا وہدے ایشی ۽ جندتی دست ۽ نہ

کپت بزاں تو شیخان نے آپ ع پدھر تھاں نے۔
 سدھارتہ ع خیال ہمیشہ انت، پیش کا آبے تاہیرات غدگہ چھپے باور نہ بوت آئی
 ع شن ع ہوشام نہ پڑشت آئی ع دل ع دکھ درمان نہ بوت، آئی ہروہد ع ہے حبر دل ع
 داشنگ ات کہ حقیقت ع برہما (ع) نام (ستیا) انت غ ہر کس ع ایشی ع علم، در بر ت بزاں
 آئی ع مزینیں جائیں جائیں دتا سرگت۔ بلے اے منزل ع رسگ ارزان نہ ات غ تیکت ع
 ہرچی کہ علم غ زانت ع کو ہیں کلات آئی ع دیم ع غوستگ انت کس ع آئی ع را اے راہ ع
 سربوگ ع شون دات نہ کگ ات، آنگت غ تیک ات، آئی ع ہوشام انگت غ ہلاں نہ
 ات۔

یک روپے سدھارتہ ولی سنگت گووند ع گشت۔

”براؤں بر گد (ع) در چک ع سا گئے ع

عبادت کناں، لہتیں دا نک واوم ع صفت (غبد) واناں

”اوم کما نگ.....روح تیر

برہما نشا نگ

بجن نے بے کیا رع.....

وہدے آوانی عبادت ع وہد سرجم بوت گڑا گووند سدھارتہ ع ٹوپیت کہ برواؤں،
 بیگاہ بوگ نوں لوگ ع وہد انت بلے آئی دیست کہ سدھارتہ انجین پگرے ع تہازیر آپ
 انت کہ در آ گہ ع پیم ع نہ انت، آئی ع چم دُوریں ہندے ع سک انت۔ لک دستانی
 شم ع گنیگ، آنچش بے گمان ات پورا چہ اے دنیا ع شنگ دگہ جہانے ع سرات،
 وہدے آچہ ولی خیالی دنیا ع جہہ سرات گڑا آئی گوں گووند وڑائیت، منی دوست من
 کپیر ای ہمراہی ع رواؤں جوگی یے جوڑ بان۔

آئی یک رندے لہتین پکیر دیست کہ چہ میگ ۽ منوست انت۔ لاگر غبارگ، نہ
چیرغ ورنما، آوانی جان ۽ بذھ زاہراتنت۔ کسانین چر کے آوانی بدن بے پردگی ۽ داشتگ
انت۔ آوتی ڄمد ۽ ذات ۽ دنیا ۽ بیگواه اتننت۔ زورا کیں واہگانی رکینوک ۽ روج ۽ بے
جمیں برانزاںی چیرغ روان اتننت۔ وہ یکہ گوند ۽ آئی ۽ دپ ۽ چشین دا نکے ایکت کہ آئی
چدان روگ ۽ فقیری زندے گواز ڳنگ ۽ فیصلہ گلگ۔ آیچارگ ابکہ بوت بلے آئی ۽
راوی سگلت ۽ دیم ۽ مہکمین ارادگ ۽ جلکش ساپ گندگ آنک آئی زانت کہ سد ہارت
اے فیصلہ ٿی ۽ آخری انت آنوں دارگ نہ بیت بلے پدا ہم آجھت گت۔

”بلے سد ہارتہ تراپت چھی اجازت دنت“

سد ہارتہ ۽ پسہ نہ دات بلے آئی ۽ چارگ ۽ وڑغ پیم ون تیوگیں ارادگاں پدر
گنگ ۽ ات۔ گویند، ہم چہ آئی ۽ فیصلہ ۽ وگر بوت نہ بوت، ”گویند وہ ۽ حراب مکن باندا
خور بام ۽ ماچدان درکپاں، نوں دگر گئے نہ لوٹی“

سد ہارتہ وی پت ۽ بان ۽ شست آنگرد ۽ سرانگ ۽ عبادت ۽ مشغول ات
سد ہارتہ، آئی ۽ پشت ۽ اوشتات تاہدے کہ دوت سماگت ۽ جھت ۽ لکت: بکش سد ہارتہ
تو چے گنگ لوئے؟

”آبا من چئی لوگ ۽ درآ ڳ ۽ فقیرانی رم ۽ زند گواز ڳنگ ۽ فیصلہ گلگ۔ من
جوگی یے جوڑ بوہگ لوٹاں۔ امیت انت کہ منی عاریپین پت پرے حبر ۽ درنج نہ بیت۔“

برہمن بے توار نوت، آئی ۽ زبان ۽ لبزے نہ کش ات ڏن ۽ زیداریں
استالانی شپے ات، ته دیر ۽ بان ۽ تھا مردی توارے، نہ چیڑ کائے نوت، آئی ۽ پت بے
تواری ۽ بے حرکتی گرد ۽ سراندوک ات، یک شرین ساعتے ۽ پد آئی درائینت۔

”برہمن ۽ دپ ۽ ترند حبر درنگیت بلے چئی گپاں من ۽ سک ارمان بیت۔“

دگہ برے پھیں حمر دپ ء نہ کش ے ..... ”
پت پاد آ تک بلے آئی ۽ دست بندوک اتنت غ اوشا گ ات۔
”نوں تو چے لوئے؟“ پت ء درا نیت،
”سد ہارتہ پتہ دات“ تو زانے پر چا؟“
آئی پت پزہر کنگی در آ تک غ نپادانی سرا تجک نوت۔
یک ساعتے ء پد وہدے آئی ۽ پت پاد آ تک غ گندیت کہ سد ہارتہ انگت ء وی
جاہ ء او شتوک انت باں تھارانت غ ڏن ء استالانی روژنائی ء ابید بے تو اری انت، آ پدا
روٹ نپاد ۽ سرا و پسیت بلے آئی ۽ وا ب نیت، دوکلاک ء پد پدا کیت چاریت ته بچ
انگت ء ہما وڑ ء او شتا گ دست بندوک انت غ سرے جمل انت۔ پت ۽ دل انت
پریشان بیت، چون بکنٹ بلے پداروٹ غ و پسیت بلے چک دوستین چی یے۔ پدا وا بے
نیت گڑا شپ ۽ گذی پاس ء روچ ۽ بام ء ساری دوار کیت ته گندیت کہ سد ہارتہ
انگت ء ہما وڑ ء دراج ء دراج او شتا گ نوں آئی ۽ را او پار نہ روٹ غ گشیت ”سد ہارتہ! تو
پر چا او شتا گ ؟“

”تو زانے بابا“

”ہو! تو ہے وڑ ء بو شت تا نکہ روچ در بیت، نہ روچ غ رو زرد بہ بیت“

”من او شتا و دار کنان“

”تو دم برے“ سد ہارتہ

”بلے“

”تو وا ب کپئے سد ہارتہ“

”نہ کپان“

تی جندبریت

”بلنے“

”تو وی پت ۽ حبر ۽ ناحر ۽؟“

”اے حیال ۽ میل کن“

سہب بوت روچ ۽ برمش گلت۔ پت ۽ چارت کہ آئی ۽ پاد کے بے ہائی انت
بلے آئی ۽ دیم ۽ نجع دم برگ ۽ بے واپی ۽ نشان نیست۔

نوں آئی ۽ پت ۽ مارت کہ نوں اے نجع آئی ۽ گز ۽ نہ تندیت۔ آئی وی پت ۽
اے لوگ ۽ جاگہہ میں لگ کن۔ پت ۽ نجع ۽ کوپک ۽ دست ایر گلت۔ ”تو جنگل ۽
روئے، فقیرے بئے، برف..... منی نیمگا تارضا انت، بلے اگاں تی دل پرشت گڑاواتر کن۔
تی لوگ انت، من ہم چہ تو چیزے ہیل کنیں..... برووی مات ۽ اجازت مگر ۽ حالے
بدئے کہ تو گھاروگائے..... انوں من رواں کہ سہب ۽ عبادت ۽ وہدانت۔

آئی وی دست نجع ۽ کوپک ۽ چست گلت غرہادگ بوت، سدھارتہ ۽ پر روگ ۽
گام چیت گلت انت بلے آئی ۽ پاد تھر ات انت آئی ۽ وی جند ۽ راچہ کپک ۽ داشت۔
پت ۽ پادانی دیم ۽ جہل بوت ۽ مات ۽ حال دینگ ۽ ٹھٹ، آوہدے چہ میگ ۽ درروان
ات۔ گڑاچہ گڈا لی لوگ ۽ مردے آئی ۽ کش ۽ ہوار بوت۔ اے گویندآت۔

تو آتکے، سدھارتہ ۽ پہنچکنے گشت۔

”ہو!“ گویند گشت.....

روچگی صبر ۽ ودار

دوئیناں ته روچ ۽ برکت ۽ سفر کرت تاں کہ آ پکیر ۽ جنگلی جو گیانی ہند ۽ سربوتنت، وہدے آوان دستبندی کت گڑا پکیر ان آوتی گل ۽ تھا ہوارکفت۔ اے چم ۽ وہدے آرہادگ اتنت گڑا سد ہارت ۽ تی شرین پچ کش ات ۽ بڑہ کارین برہمن یے ۽ را بخششات انت ۽ وی بدن ۽ سرا ایوکا چادر ۽ چر کے پشت گپت، آئی روچگ دارگ ٻنا گلت ۽ گرائسکین ورگ ۽ چرگ بندگت۔

آئی تیو گیس ماہ ۽ روچگ داشت، اے وڈا آئی ۽ بدن ۽ گوشت یله دات ۽ سک ۽ لاگر بوت، بلے آئی ۽ چھانی واب گیشتر پہنہ تر بوتنت، آئی ۽ ناخن مزن ۽ زنوک ۽ ریش دراج بوہان بوتنت، آئی ۽ زند ۽ ہر ڏویں رنگ ۽ دروشم درستگ ات۔ جنین ۽ زالبولان نہ چارت، مہلوک وی زند ڪاراں دلگوش ات۔ پیاری گوں تجارت ۽۔ راجکمار شکاران، برہمن وی فصلانی دلگوش، ماس گوں زہگانی رو دینگ ۽، مهر ۽ دیوانگ گوں مهر، مردم په وی مروکین مردمان پر سیگ ۽ ہر یک انسانے وی دز گلیاں دلگوش ات بلے سد ہارت ۽ دل ۽ اے دراہ درو گیس ندارگ اتنت، ایشانی ۾ ھشین قدرے نہ ات، وغی ۽ جلواه ناکی احساس ۽ مارشت ۽ دغا انت۔ ہرچی روت فابیت، دنیا ۽ تام تبلی انت۔ زند ڏکھ۔ سد ہارت ۽ یک مقصدے ات کہ آ چہ ہرچی ۽ ہالیگ بہ بیت گوں ۽ شن ۽ واہک،

واب غارمان، وغئی غم چہ ہرچی آئی دل دور بروت، آئی عہستی غم مدبنت، آچ دنیائی تماہ غارگ نہ دور بہ بیت غدتی جد ع تھا وغئی بماریت۔ اے آئی زند غ مرادات وہدے کہ دراہیں واہگ کشک بنت گڑا مردم غ ذات غ باطن ع تھا ہماں کذی چیز دست کپیت غہیش چیر انداریں راز غ طلب گارأت۔ سد ہارتہ روچ غ برانزانی دیما اوشتات غ ہما وہدہ تانکہ آئی غ راشن غ گون غ ہلا ہوش نہ کرت دور نیاتک، آہور غ سراہم بے تواری اوشتاتاں ہما وہدے کہ آپ چہ آئی غ مودان ایری چان تیوگین بدن غ ترکنان پاداں چکران نہ بوتنت۔ آئی غ برف، سردی گرمی برداشت گلت برے آکٹھانی سرا اوشتات کہ آوانی تھجین سرک آئی غ بدن غ لکت انت غ آخون ریچان بوت غ ہے وڑ آئی ولی ساہ غ دارگ غ دم کشک غ انجین تجربت کت کہ آئی ولی دل غ دریگان غ مارگ بنائت غ اے وڑ آئی غ دل غ دریگ پہ حابی کم بوبان بوتنت۔

چہ درستان پیر تریں پکیر (سادھو) اے علم غ ذات غ دربرگ غ آئی غ ولی بدن غ تھا وڑوڑیں تجربت دیست۔ برے آماہیگ دارین مر گے جوڑ بوت غ مرگ غ وڑ امرت غ شست۔ برے آچش مرٹکین تو گے غ ڈونڈ غ بوت کہ آمرت غ زرع لمب غ آئی جون ٹھوود گے ڈونڈ دارین ساہ داران چیلنت غ وارت غ پدا آئی ہٹکین ہڈپشت کپت کہ آئی تیوگین جون حاک غ گنوں غ بہر جوڑ بوت۔

آئی ولی ہوش، یات داشت غ مارشت دراہ گشت غ کل کنت، آچہ ولی جند غ ذات غ درکپت غ دگہ دگہ صورت غ دروٹمان بدل بوبان بوت۔ برے جانور، برے جون غ لاش، برے دار، آپ، سنگ جوڑ بوبان پدا ولی ذات غ تھاء واترائیک۔ برے ماہ غ برے روچ، غ انجو برے چیزے جوڑ بوت بلے گذہ سراپدا ہما مردم جوڑ بوت غ پدا آئی غ ٹھن غ گون غ سا بوت غ آولی اے واہگان کشان غ ایری جیگ کنگ غ عمل غ ہمگریج آت۔

سید ہارتے چ پکیراں بازیں پنت در بُر تنت۔ وئی ہستی ایر جیگ کنگ، وئی مشاء
در د غم ۽ مارگ ۽ ایشان ۽ قابو ۽ آرگ ۽ گون ۽ شن ۽ سراقا بو ڪنگ، آئے دراہیں عملاء
گوست ۽ وئی دل ۽ دارگ ۽ سوب مند نوت، ایشی ۽ ابید آبازیں برال وٹ ۽ رائجش
لیکت کے آئیست انت۔ آئی ۽ ذات بیگواہ بو گت۔ اے وڑی بازیں برال آئی دیست۔
آبرے جانور ۽ برے سنگے جوڑ بوت۔ بلے یک ساعتے آنک کے آپداوی ڄند جوڑ بوت۔
پدا ہما سید ہارتے ۽ ہما زند ۽ مارگ۔ اے دراہیں عمل ۽ تھا آئی ہمراہ گووندات کے آئی
فرمانبرداری ۽ ہمراہ باری ۽ سیادی نہ پُرشت۔ دوینانی نیاجی ۽ گپ ۽ تران پ مشکل
بوت۔ برے برے آپ وئی ۽ استادانی حاترا پنڈگ ۽ لوگ ۽ میرگاں شنت۔

یک روچے آئی ۽ چ گووند جست گت:

”تئی چی حیال انت..... ماوتی سفر ۽ دیر وی گنگ کے نا؟“

گووند پسہ دات، ہو! ما باز ہیل گنگ ۽ انگت ۽ در برگی انت بلے تو زوت بلاہیں
پیرے جوڑ بئے۔ تو زوت ہیل گران ہے۔ ٹوہیں ساد ہو ۽ تئی تو سیپ گنگ، کہ روچے
کیت تو سک مزن بئے:

”بلے منی دل ۽ ما حاک ۽ پُر ہیل گنگ اے پکیرانی دیوان ۽ میے مراد پیلو نہ
بو گنگت۔ ایشانی مجلس ۽ بدل ۽ مردم جواریانی مجلس یا کہہ گانی دیوان ۽ شرتر ہیل کنٹ۔“
گووند دڑا یئنت ”چھین گپ مکن، اے ڈولیں کم زاتانی دیوان ۽ مردم گون ۽
ٹن، گیان، دم ۽ دھماں کجا ہیل گنٹ کنٹ؟“

سید ہارتے دھمکیں وڑے ۽ تران ۽ گنٹ۔

”اے گپ ۽ مکن کہ ما گیان ہیل گنگ شیوار بونگیں دم ۽ دارگ ۽ درگ ۽
وردن ۽ ڈور بونگیں۔ اے پیچ نہ انت، ایوکا چ دلی ذات ۽ چھگ ۽ ڈور بونگ ۽ نیون

اُنت، اے ڈوَل ۽ گوکانی گوال شیران وارت یادہ کان ناریل ۽ آپاں وارت ۽ دمانے ۽ تاہیر گپت، آولی غماں بکندے بیہال بکت ۽ دم سارت ہے بیت، بلے اے تاہیر ۽ دز کچک دام ۽ ابدمان نہ اُنت۔ بکندے زند ۽ تہلیاں بے حال بکت، بلکن آہے ناریل ۽ آپاں چوش شراب سُنکیت ۽ ارواح آرام گپت، انچش کہ گویند ۽ سد ہارتہ ولی عبادت ۽ شپ نندی ۽ ولی بدن ۽ تھاراحت محسوس کشت۔

گویند پتہ دات، تو پ سد ہارتہ ۽ گوال ۽ پیریں پکیر (سادھو) ۽ اے شرابی ۽ گوال ۽ مثال ۽ دات نہ کئے۔ شرابی وہ دے نش ۽ تھا اُنت بکندے چہ ولی غماں بیہال ۽ مست اُنت بلے وہ دے ہوش ۽ کیت گڑا پدا ولی ہستیں دنیا ۽ گندگ ۽ ہما جاگہہ ۽ بوگت ہموروں گا مے دیمانہ روٹ، آئی ۽ رانہ زانت ریت نیکہ داش ۽ عقلے؟ ہما مرد اُنت کہ بوگت۔

سد ہارتہ ۽ لفافی نسرا بچکندے ٹنگ بوت، من شراب ۽ بارو ۽ سر پد نہ اوں پر چا کہ پھر نہ وارگ کلے ہے زاناں کہ سد ہارتہ اسکس عبادت ۽ پد انگت ۽ ہما مرد اُنت، دگہ چھین بدھی یے نہ گندائیوکا کے نفسی ایکھی..... پر چا کہ زانت ۽ زانت کاری منی چھان دُور اُنت، انچش کہ مات ۽ لاپ ۽ ٹنگ..... بچ نہ زانت، گویند من ہے سر پد بال۔

یک رندے وہ دے آگوں گویند ۽ ولی استاد پیرانی حاترا پنڈ مور ۽ درکپت گڑا آئی ۽ چہ گویند جھٹ گت، ”بچار گویند ماشک ۽ خدا اداء شب ۽ روح حساب کنگ ۽ ایں ولی دل ۽ بچار، مئے علم گیش نبوگ نیمگا رہاگ نہیں..... ایوکا سر بتگ ۽ پ دیکھیں“۔

گویند گشت ”ما باز ہیں ٹنگ ۽ انگت ۽ اے زانت ۽ سفر دیما رو ان اُنت مئے راہ بچک نہ اُنت چپ ۽ چوٹ اُنت بلے ماوتی منزل ۽ رہاگیں“..... سد ہارتہ جھٹ

گپت، ”تئی دل اے پیر تیں گرو ۽ عمر پچے بیت؟“
”ہے شست سال“

گڑا سد ہارتہ درائیں ”بچار شست سال اے مرد اے راعالمی نہ رنگ، پدا
ہفتاد ۽ ہشتاد سال بیت، گامے دیمانہ جنت، ماہم اچھی پیر بان بلے مئے دست اے بھی نیت
۽ ایئکہ عبادت، روچگی جناکشی مئے بچ درد ۽ دوانہ بیت، اے مرد اے کہ زحی نہ جنگ مئے
ہم ہے حال پریت، مئے روچ پچ مپت ۽ خدا غوزاتست..... اے دراہ بے فائدگیں گیان ۽
مخارات است۔ پمیشا دگہ زندگیں علیے نیت ۽ ایوکانیون ۽ وہد ۽ تیلانگ دیگ انت پمیشا کا
اے وتا راتاوان دیگ ۽ انت ۽ چاصلیں چیز ۽ منزل ۽ باز گستاخان است، آہان ولی راستین
دگ شوہزادت نہ کنگ ۽ ماہم ہے کورسی ۽ رنڈ ۽ تچانیں“۔

”خدا اے بہر، پچھیں رو دین گپت دپ ۽ میار اسٹنکس بلا ہیں ساد ہو، برہمن ۽
عالمین مردمانی بارو ۽ اے ڈولین گپت شرنه انت اے الہم ۽ راستین را ہے درگیجنت“۔

بلے سد ہارتہ آئی ۽ گپت کارنا کت ”بچار گو ڏند! من ایشانی گور کنک ۽ شست
نہ کنال۔ من آئی ۽ جواب دا گک، من ۽ دگہ دس نیت، تو زوت گندے تئی سنگت ایشان
یله دنت ۽ دگہ را ہے روٹ..... ایشانی راہ منی علم ۽ شوہازگ ۽ شنگی ۽ ہلاس کت نہ
کنت۔ من ۽ ولی جھاتی پتہ دست گپت ۽ نہ انت۔ منی دل ۽ ہرچی جھتے ہست کس
ایشان جواب ادات نہ کنت، اے عالمان جھت ۽ فائدگ نیت، شر ترأت کہ مردم ۽
اے ۽ را اے جھت بکھن انت، گو ڏند مردم ۽ تھہ ۽ ارواح ۽ تھا علم انت، چیز انی تھانہ
انت۔ ہما ارواح کہ منی، تئی ۽ ہرچی ۽ جبین ۽ ہست انت، علم ہمیش انت، ہے بچار
انت ۽ اے زانت ۽ دژمن دوت ساچین دوت گڑیں عالم انت“۔

سد ہارتہ ولی سنگت ۽ پچھیں گپاں مدد کش، من ۽ وش نہ بنت، من راستی ۽

لوئے گزاے کپاں مجبن۔ اے ڈول ۽ برہمن ۽ زانت کار، پیر ۽ کپریانی چے عزت پشت کپیت۔ اے ٹوہیں مردمان تو نام ۽ دپ کنگائے۔ گزار سدھارتہ پاکی ۽ پلگاری یے چے بہابیت۔ کئے پاک بیت ۽ مردمانی گراں بھائی گاربیت۔

سدھارتہ گووند ۽ کپانی جواب نہ دات، آدل ۽ حیال کنگ ۽ ات کہ ماہما چیز اس پیک ۽ پلگار لیکیں چے ایشان چی پشت کپیت۔ اے نیا بھی ۽ آواں سے سال جو گیانی ہندو نوازینت بلے ہے وہاں یک گئے، ہر نیمگا گوں ڈاہ ۽ شور ۽ شنگ ۽ تالان بوہان بوت ۽ ہر کسی دپ ۽ تالان ات کہ مردے درآئیکہ کہ نائے گوتم انت۔

اے مرد ۽ ٹوہیں نام ۽ عزتے، ایش ۽ لوگ ۽ جاگہہ نیست۔ آئی ۽ ولی ذات ۽ تھا دنیا ۽ دراہیں غم ۽ اندازہ دزگیر کنگ انت۔

آئی ۽ راحن نیست، ۽ پوشک چے کپریانی انت۔ آبُر گے، آگر دیت ۽ تبلیغ کنت ۽ آئی ۽ کش ۽ گور ۽ روح په روچ مریدانی لگ یے کہ گیش بوہان انت، مردم چے آئی ۽ علم ۽ زانت ۽ انجش اثر انداز انت کہ آئی ۽ چپ ۽ چاگر د ۽ مور ۽ ریچان انت کہ پہ جمیں پی ۽ درس بچت۔ بلاہیں خاندانی میر ۽ درنا آئی ۽ مرید جوڑ بوہان انت۔ آئی ۽ کتہ ۽ احوال چارینگ ۽ مشہور ات۔ اے پیم ۽ آئی ۽ جار ۽ احوال ڙوت چار گندے ۽ تالان بوت ۽ مردم چہ ڏور ڏور ۽ آئی ۽ گندگ ۽ لانک بستہ بوتنت ۽ لہنسیں پہ شک ۽ لہنسیں پہ بے باوری۔ اے وڑ ۽ گوتم بدھ ۽ بارو ۽ حال اشلنگ ۽ مردم آئی ۽ چارگ ۽ قطار درقطار درکپت انت۔ مہلوک ۽ گشت کہ آئی ۽ علم ۽ ٹوہیں چانگے دزگیگ، آئی بارو ۽ وڑوڑیں گپ ٿیان بوت کہ آ دانا یے، پد ۽ جنم یے واتر بوگ، آئی ۽ شیخان بستگ۔ دیوتا آئی ۽ گرفت ۽ انت، پد ۽ زند ۽ کپان جنت، سکیں عالم ۽ مزن زانت کارے، بلے ہما مردمان کہ آئی ۽ سرائیک گلت آیاں وڑوڑیں دروگ آئی ۽ سراب است کہ آ ریپیت۔ دیوتا ۽ بیانی

سراکن دیت، ولی وہد، پہ عیش ۽ عیاشی ٹوازیتگ۔ دروگ بندیت۔ آجسامی عشق ۽
 عبادت ۽ نزاںت۔ ہر کسی دپ ۽ یک گئے ات۔ ہر میتگ ۽ شہر، کوچک ۽ کاپ ۽ پڑی،
 ہر جا ہے مرد ۽ گپ ۽ حبر انت، آئی ۽ خلاف ۽ گپ جنوک بازانت ۽ گپ ۽ را
 ہوادیوک و سرکن و پرکن بازات، بلے اے گپانی تھا مہلوک ۽ نوکیں احوالے نوکیں اویت
 ۽ باوست یے ماریات۔ انجوش کہ آئی ۽ بارو ۽ دراہیں حبرانی تھا حبر است ات۔ ہے
 ڈولیں گپ ۽ گال گووند ۽ سد ہارتے ۽ گوشان کپت انت بلے آوانی عدد ۽ انتل ۽ گوتم ۽
 بارو ۽ گپ کنگ ۽ موه نیست ات پر چا کہ ساد ہوانی کماش ۽ دیما گوتم ۽ نام ۽ گرگ بلاہیں
 جرمے ات، آئی ہے گشت کہ اے مرد پیش ۽ جوگی بوگ، جتگ ۽ شنگ دنیا ۽ زیب ۽
 زینت ۽ مز گے گپتگ ۽ نوں آنکہ من بلاہیں پیر ۽ مرشدے آں۔ یک روچے گووند کہ چہ
 برہمنانی میتگ ۽ تر ۽ تابے ۽ پد واڑ آنکگ ات ”گوں سد ہارتے ۽ درائینت ۽ کہ
 مرد پھی من مردے ۽ مہمان بوگوں، آئی ۽ چک چہ ہما ہند ۽ آنکگ کہ ہمودا گوتم انت آئی
 ولی گوشان گوتم ۽ گپ ۽ تران اشکنگ انت۔ آئی ۽ گپانی اشکنگ ۽ منی دل ۽ ہل کنگ
 کہ شالامن ۽ تو ہم بروآں ہے بلاہیں مرد ۽ گپاں وت گوش بداراں“۔

سد ہارتہ گشت ”باز جوان گووند، من ہے حیال کنگ کہ تو ہمدا گوں ہے پیریں
 جو گیان کئے۔ سیاہیں ریشان اسپیت کئے، بلے راست تو دگہ مردے زاہر بوتے، تو دگہ
 گووندے..... تو شرگشے کہ گوتم ۽ گپ الم ۽ گوشدارگ بہ بنت“۔

گووند درائینت ”تو من ۽، مکرا کئے..... شرنہ انت کہ منی دل ۽ گپاں
 گوشدارگ اویت..... تو دت گشگ کہ چداں چہ مردم دریخت..... ایشانی کر ۽ نندگ
 ہمنکس گنج انت“.....۔

پذا سد ہارتہ کندگے جت ”تئی راست انت کہ من انچو گشگ بلے باریں ایشی ۽

تعلیم ۽ گپاںی تھا فائدے گے بیت کہنا.....”

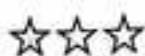
گویند اپنے دات ”من تئی مت واراں کہ تو راضی ہونگے بلے اے گپ ۽
پرچا کئے کہ نف بیت کہ نہ بیت۔ یک برے گپاں گوش بدار گڑا بکش۔ تئے وہدی تو مرد
۽ جندنے دیتگ۔

سید ہارتہ ”ہو! گویند اے مرد ۽ لکھ مت کہ آئی ۽ نام ۽ برکت ۽ چداں مئے جان
چیت چاراں چے نف ۽ چے نفس“۔

ہمے روچاں آوان ولی چداں درکپ ۽ احوال پیریں جوگی ۽ دات ۽ مُوہ گرگ
لوڑت بلے پیر مرد سک نارضا بوت ۽ آوان ۽ ہمکل دات.....

گویند پر زگ بوت بلے سید ہارتہ آئی ۽ راتسلا دات کہ بچار من اے پیریں
ناکو ۽ چتو رجہل ۽ جناں۔ تو چیج مگش۔ پدا آپ پیریں جوگی (ساد ہو) ۽ دیم پر دیکی اوشتات
۽ آئی ۽ چھانی تھا چاراں آئی ۽ نظرے گپت۔ آئی ۽ دلے سحر گت ۽ ولی قابو ۽ آورت
ئے۔ پیریں مرد ک بے ترک ۽ توار بوت۔ آدپ ۽ گنگ بوت ۽ سید ہارتہ ۽ گپاںی محتاج
بوت، ہرچی کہ آئی گشت، آلا چارات کہ بہ منیت، ۽ پہ ملک ملگ آوان ۽ اجازت ے
رات کہ ولی نوکیں سفر ۽ سرگپت بکشت، اے ڈولاء آپ پیر مرد ۽ دیما کے جہل بوتنت ۽
رہا گ بوتنت۔ راہ ۽ گویند درائی نت، ”سید ہارتہ من زانگ ات کہ اے مرد منیت بلے تو
کمال گت ترا بلا ہیں علے گون۔ بزاں تو دگہ کمو وہداؤ ٻې شمین ے۔ گڑا آپ ۽ سراپ
پا دتگ ے۔“

سید ہارتہ درائی نت ”من ۽ آپ ڻواز گنگی نہ انت، بلے اے پیر مرد په حیله
ولی دلاں وش کفت“۔

گوتم

سو اتحی شہر ۽ نام ات۔ اڊ ۽ هر مردم گوتم ۽ عمر ۾ دات۔ هر لوگ ۽ گوتم ۽ عمر ۾ دانی چکول خالی نه ٿئ۔ شہر ۽ نز یک ۽ گوتم ۽ لڑھ ۽ داشتگ ات ۽ اے جا گہہ یک امیر ۽ بیو پاری انا تھ پندیکا نامین مردے ۽ گوتم ۽ عمر ۾ جوڑ بوهان ۽ آئی ۽ پ سو غات بخششاتگ ات۔ آواں سوا اتحی ۽ شہر ۽ نام چ مہلوک ۽ دپ ۽ اشٹگ ات ۽ دو ڇین وہ دے شہر ۽ پُر ت انت گڑا یک کے ۽ اوشتات انت۔ آوان ۽ ورگ ۽ باخچی یے رست گڑا ہما لوگ باک ۽ آواں احوال ڳپت که:

” تھاگت بدھ کجا داشتگ؟ ماںے مرد ۽ تعلیم ۽ گوشدارگ ۽ چہ ڈور ۽ آنگلیں ”۔ ذال ۽ پته دات ” او جنگل ۽ جوگیان، شما راستین جا گہہ ۽ سربوتگ ات، تھاگت پندیکا ۽ باغ ۽ انت۔ باغ ۽ نام جھان انت۔ مہلوک مور ڻ مددگ انت بلے په درستان جا گہہ ۽ بند ٻست انت۔

”باز مہربانی باکم..... بلے تو بکش کہ اے مرد تو وت وتن دیدگاں
درستگ چون این؟“

زال ء جواب پر تریخت ”ہو! باز بران“۔

آبے تو اری ء کشکاں غنو زیت، جوگی ء پوشک نے پوشنگ..... بے تو اری ء
لوگانی دپ ء کیت ء پیالہ ء شہاریت وہدے پر کنگ بیت گڑاواتر کنت۔

گوئند ء زال ء کپاں سحر کنگ ات بلے سد ہارتہ آٹوپنٹ کہ بیارواں بے وہد
بوہان انت، آوان ء باغ ء راہ ء در گیجگ ء بچ چیمین جنجال نہ بوت پر چا کہ مُرید ء
جوگی ہماراہ پر رمُب روان اتنت۔ آوان پہ دت ء شپ غواز یگ ء زوت جا ہے اڈگت
غتائ سُہب ء ہدا نشت انت۔ وہدے روچ در آنک غسہب بوت گڑا آوان مہلوک ء
لشکرے دیست کہ تیوگیں شپ ء ہے باغ ء غواز یگ ات۔ زردیں پوشک ء تھا
جوگیانی یک تھی یے ات کہ شپ اش غواز یگ ات۔

لہتیں مردم ذر چکانی چیر ء وتن عبادت ء دلکوش اتنت، جا گہہ جا گہے بجھ ء
تران ات، اے باغ سرجی ء یک پینگے ات کہ مکانی انیثر ء آن شر ء سراز رنگ ات۔
کیشور مُرید ء جوگی وتن پنڈگ ء گرگ ء در روان بوتنت ایشان یک وہدے نان
دارت غسہب ء نان ء پنڈگ ء شفت انت۔

آوان دیست کہ بدھ ء ہم یک پیا لہے چست کنگ۔ جوگی ء پوشک ء یک
لکھ مردے ء پیم ء بے تو اری ء رہا دگ ات۔ آئی غاویتی پیالہ دستا ات۔ سد ہارتہ ء
آرمازوت بچہ آورت۔ آئی گوئند ء پیش داشت، ”بچار آانت بدھ کہ روگا انت“، گوئند
پہ دل کشی چار ات کہ اے مرد یگ ء ایند کہ جوگیانی خاصین تپاو تے نیست ات، دوہیں
آئی ء رند گیری ء رہا دگ بوتنت۔ بدھ پہ ”بے تو اری روان ات، آئی ء ایمنی جلکشکان

ات۔ نہ پریشانی غن وغئی..... انجوش کے آوتی دل ۽ چکنداں انت۔ آروان ات پا اینمی، بے تماں، دل ۽ تھاکندان ۽، لس فقیر ۽ جو گیانی پیم ۽ چم ے جہل، دست پا طلب ۽ شہارندات۔ پا اینمی چیزے دل ۽ یات کنان رہا دگ ات آئی ۽ تھا بے تواری ۽ اینمی ۽ جلشکے پڑ رات ہماروڑنا ہی کہ کدی نہ مریت۔ دو ہیں آئی ۽ پد گیراں روآن اتنت۔

”مرد پچی ما آئی ۽ جند ۽ لوزاں گوشداراں“۔

گووند گشت سد ہارتہ بچ پتہ نہ دات، آئی ۽ رابدھ ۽ تھانوں کیس گپتے ۽ او میت ۽ ارمان نہ ات، بازیں گپ آئی ۽ چہ مہلوک ۽ زبان ۽ اشکنگ اتنت“۔ آئی ۽ را چشیں نوکیں حیرے ۽ گمان نہ ات۔ بلے آپ دلخی گوتم ۽ چارگ ۽ ات۔ آئی ۽ سر کو گپ، دست کہ چست نہ بوتنت، بلے آئی ۽ مارا ات کہ اے مرد ۽ تھا علم ۽ ہزا نگ انت۔ آئی ۽ گپ راست اتنت، ساہ ۽ پر راستی کشیت ۽ آئی ۽ زند ۽ بند بوگ راستی انت۔ سد ہارتہ ۽ تی وہدے بچ مردے ۽ چشیں احترام نہ دا گل ات، پرے مرد ۽ آئی ۽ دل جہہ جنان ات۔ آئی ۽ رندا گراں وا تر باغ ۽ آ تکان آہاں دیست کہ گوتم سک کم ورگ وارت ہمینچ کہ جھنگلیں مرگ ۽ لاپ ۽ بروبر..... پدا آمب ۽ در چک چیر ۽ یک ۽ تھنا نشت، بیگاہ ۽ مردمانی بچی بوت گوتم ۽ بیان بنا گلت آئی ۽ داعظ ۽ تھا ڏکھ ۽ گپ ات ۽ چہ ایش ۽ دت ۽ رکنگ ۽ راہ پی ات۔ آئی ۽ گشت کہ دنیا ڏکھ انت زند گم ۽ سر ریج انت بلے اے رنچ ۽ ہلان ہمیش انت کہ بدھ ۽ ہمراہ بے بخت۔ آزم ۽ جھنگلیں تو اے گپ ۽ ات آئی ۽ چار نکات ۽ تعلیم دات ۽ ہشتن راہ پیش داشت، مثال دیان بوت گپاں ۽ وار ۽ باز رنداں گشان بوت۔ آئی ۽ تو ار دل ۽ تھا ایر روآن ٹھت، انجوش کہ آزمان ۽ روڑنا ہیں استال ۽ روشنائی.....

وہدے آئی ۽ دتی گپ ہلاس کت گڑا چہ دیوان ۽ کے پاد آ تک ۽ آئی ۽ دیما

اوشتات ۽ دزندی ۽ لگت کہ آئی ۽ راوی گل ۽ ھوار بکست۔ گڑا بدھ آوان ۽ قبول کنان ۽
 درائینت کہ شما گپ ۽ سرپد بوتگ ات پمیشکا شماراوی سرپ ۽ ھوار کنگ بیت، بیا ات
 ایمنی ۽ راہ ۽ رنج ۽ ھلاس بکنیں..... گووند ھم دیم ۽ کنزیت ۽ آئی ۽ را ھم ہے کاروان ۽
 قبول کنگ بوت۔ پدا وہدے آئی سد ھارتہ ۽ درخواست کت کہ آ ھم ہے راہ بیت ۽ بدھ ۽
 منگراں دتا ھوار بہ گیجیت۔ گون گووند ۽ دپ ۽ دانکانی اشکنگ ۽ سد ھارتہ جہہ سر ات،
 آئی ۽ گووند ۽ دیماچم سک دات انت۔ پدا شرین وڑے ۽ گپ ۽ لگت، ”گووند تو منی
 سنگت ۽ ھراہ ے، تو منی رند گیری کنگ بلے مرد چی مناوشی بوت کہ تو توی دل ۽ پسلہ
 کنگ ۽ یک گاے جنگ۔ منی گمان نہ بوتگ بلے تو توی را گچین کنگ سک باز شر کنگ،
 تو توی مرضی ۽ منشا ۽ آزادت ے پمیشکا تو مردی کارے کت۔ تو توی منزل دیتگ۔
 گووند ۽ گپ ۽ پرمجمی ۽ نہ اشت ۽ اشتاپ کاری درائینت، ”گڑا تو ھم بکش کہ بدھ ۽
 دستا سو گندورے“ سد ھارتہ آئی ۽ کو ڳ ۽ دست ایر کنان ۽ گشت، منی ڏعا ۽ نیکین واگھ تی
 ھمراہ انت سوینن باتئے“۔

نوں گووند ماریت کہ آئی ۽ دوست آئی ۽ ھمراہداری ۽ کنگ ۽ نہ انت گڑا آئی ۽
 گلو ٹکیاں گپت، بلے سد ھارتہ آئی ۽ راتسلا دات۔ ”گووند دل ۽ ڈوکن بدھ ۽ مُریدی ۽
 تو ھر پچی لوگ، جا گہہ مات پت سنگت ۽ ھراہ، مال ۽ متاہ ھر پچی ھرشے میں کنگ ۽ ہے
 آئی ۽ منشاء مراد انت ترا ھم ہے واگھ بوتگ۔ باندا من وی راہ ۽ روان“۔ شپ ۽ تاں
 دیر ۽ آزاد ۽ دوسر گردگ ۽ پدوپتاں بلے داب شنگ ات ۽ اے ڏوں ۽ گووند پدا آئی ۽
 راہ دست کہ آ بکشیت کہ پرچا گو تم ۽ تعلیم ۽ قبول نہ کنت ۽ آئی ۽ راہ ۽ چین نہ کت۔

بلے سد ھارتہ آئی ۽ راپسہ دات کہ ”بچار گووند۔ بدھ ۽ تعلیم زانت ۽ رکش
 چچک انت بلے تو منا میں دئے من وی راہ ۽ روان۔ من نہ گشان کہ آئی تعلیم ۽ تھا نقش ۽

بدی انت۔

سہب ء مہلا گوتم ء حلقہ ء خاص ء یک سکرے جار پر یانا ات کہ ہر کس ء بدھ
ء را گچیں سک، پیالہ وارنگ ٹریڈ بوٹگ گڑ آوتی پوشک ء بدل بکنٹ ء خاسیں
جو گی ء پوشک بکنٹ گڑا گوئند ء گیرا تک آئی و تی جو گی ء پوشک پوشت ء و تی کسانی ء
نگت امبازاں زرت۔

سدھارتہ یک فکرے ء آماج ات۔ آبگ ء اے دیم پہ دیم ترات گڑا آئی ء
را گوتم یک گلڈے ء ڈچار کپت سدھارتہ آئی ء را پیش سلام بوت آئی ء دیما ایمنی ء
مہروانی ات گڑا سدھارتہ دیما کنز ان ء دستبندی کت کہ آچ آئی لہتیں حبر جست گرگ
لوٹیت گڑا بدھ راضی بوت.....

سدھارتہ دراہنٹ ”ائے ولجه! من ء یک دگہ سکنے چہ ڈور ء تی نام ء توارة
آئکگاں۔ بلے منی سگت ء تی اطاعت ء را ہب قبول سک ہلے من انگہ نا..... من دیما روگ
لوٹاں“۔

”تی مشا“ بدھ ء پسہ دات۔

”من لوٹاں کہ شمعے خدمت ء چیزے عرض بکناں اگہ منی گپاں شا بدنہ بر ات
پرچاکہ منی واگہ انت کہ چداروگ ء ساری گوں شا چیزے گپ ء حبر بہ بیت۔ اگہ شتا
کے دیر ء حاتر امنی گپاں گوشدارگ بلوٹئے؟“ بدھ پہ بے تواری راضی بوت۔

سدھارتہ دراہنٹ ”واجہیں بدھ، شمعے تعلیم ء تھا یک حبرے منا سک دوست
بوٹگ کہ شمعے حبر تیچ کانت ء گوں دلیل ء انت۔ تو ثابت کئے کہ دنیا یک رودے ء روان
ات کڑی پ کڑی نہ پ روٹوک، از لی تا ابدا کہ ایشانی تھا ہرچی ء سیادی گوں اسباب ء آوانی
آسرع انت.....“۔

کس ءاے گپ تھک نہ کٹک بلے تئی تعلیم ءتھا اے حبر ءہر کس فہریت ءچوٹ
 شیشگ ءپہک انت۔ اے نہ اتفاقات انت نا کہ دیوتا ہانی مٹا۔ شر پہ بیت یا بدی، زندگی
 ءجند و قی ءرنخ انت۔ ابے یقینی اے دراہ انجش انت، بلے دنیا ءیکی دراہیں واقعہ ء
 جاورانی سیادی یک پیم ءروان انت۔ دراہیں اساب بہ بنت کہ بوہگ ءنہ بوہگ اے
 دراہیں زانت ءفکرتی تعلیم ءتھا پڑ رہیت، بلے ولجه تی تعلیم ءتھا اے یکوئی جا ہے نہ جا ہے
 پُرشیت ءایش ءتھا پروشے، ٹنگے ودی بیت، ءہ ہے پروشگ ءاے دنیا ءیکی ے ءتھا
 چیزے داخل بیت کہ آنکیس چیزے، اے نوکیس حبر نوکیس ٹکلوہ کہ پیشتر انبوگ۔ اچ تی
 تعلیم ءگندگ بوہگ ءاں انت ءآں انت چہ دنیا ءبرز تر بوہگ ءسدک منوگر (حکتی
 عقیدہ)۔ من گندال چہ ہے چیز ءابدی عالمگیریں عقیدہ ءسدک پُرشت ءچنڈ چنڈ
 بنت۔ ”من اے حبر جت بلے اگہ شمارا دوست نہ بوت گڑا دلگران مہ بخت“۔

گوتم بے توارات پدا آئی پہ مہروانی ءسگنی گپ ہندات کرت ”اے برہمن ء
 پیگ تو منی حبر پہ دل ایکھی ءجوانی گوشدا شیگ انت ءترالقص ءکی گندگ آئیگ۔
 تو فکر کٹک بلے پدا ہم من ترا گشا۔..... ہر مردم ءو تی پگرے۔ و تی حساب ءحبر اس
 مان کنت بلے من ترا پوہ کناں کہ گوتم ءپنٹ پہ بازیں مردم اس شرعا پہنیں ءسک شر نہ
 بنت بلے شما برا انت کہ گوتم ایکا چہ رنخ ءنجات ءتعلیم انت ءبس۔..... چڑ ءدیم چچ۔.....
 و رنا ہیں سد ہارتہ پتہ دات ”ولجه منی مول ءمراد اے نہ انت کہ من شمعے لبرانی
 برا انت ءسرابحث کٹک لوٹیں۔ شماراست گش ات“، من ءچچ نزوری یے گندگ ءنیت
 من ءٹک نیست۔ شما واقعی نوہیں مردم ات۔ شما بدھ ءجندات ءشمارا اے جا، اے
 مزئیں درجہ پہ بازیں جہد ءجفار تگ اے پہ وچکیں واب ءہر کس پہ دیم ءبخت ءنہ
 انت۔ مہاتما بدھ ءتعلیم ءو تی گرائیں معنا ءمقصدے ہست ات کہ مردم گوں نیکیں

کاراں زندگ بگواز نیست ظہر بدی اونچ رکیت۔

اے درجہ عالم مقام ہزار لکھاں مردمانی تھا شمارا دز کچھ۔ منی فہم اے ہے گپ
نٹگ وہ دیکھ شمعے تعلیم گوشدا شنگ۔ من شمعے زانت شمعے سدک عقیدہ جتا کنگ اونہ
اوں نہ دگ معلم عالمانی راہاں جتا گشاں البتہ منی واگپ انت کہ وتنی مقصد عایوکا
سر بوت بکنان، یک عتمہنا، من ع شمعے گندگ ع باز وشی رستگ۔ بدھ ع چم نزا آنک انت
چ آلی ع دلجمی پڑ رأت۔

”منی دعا انت کہ تو فکر دمہ بیت، بدھ پہ آلی وتنی واگپ درشانت انت۔
تو توی مقصد ع راہ ع بگر۔ بلے تو بچار کہ اے دراہیں مردم منی براس، منی ہمراہ کہ دراہیاں
اے راہ چین کنگ ع ساد ہو جوڑ بوتگ انت توی دل ع ایشانی حاترا ہوس ع رنگانی دنیا شرتر
انت کہ ہے زند کہ آوان ع چہ حرس ع تمہ ع دورداریت۔

سدھارتہ ع پہ بروزیں توارے پتہ نہ دات۔ منی دل ع کدی اے نیا تکہ کہ اے
مردم چہ وتنی راہ ع گپر بہ کپفت ع بدی ع کاراں دز بگر کنت۔ من ع ایندگہ مردمانی زندگیانی
پسلہ کنگ ع اختیار نیست۔ من ایوکا وتنی جند ع ذات ع حبر ع کنگا اوں۔ منی جند ع پسلہ
انت کہ کجا مراہ شرعاً کجام گندگ۔ ماساد ہو ذات ع آجولی ع پٹ ع لوٹ کنان۔

واجہ! اگہ من توی ہمراہی بزور تیں گڑا من ع ہے ٹرس ات کہ اے ایوکی دل دلی
نہ انت۔ من ترا رد دات نہ کنان۔ منی دل ع سکون انت..... اگہ من توی پڈ بہ گیپتیس
بکندے منی ذات زندگ رو ان نوت، توی تعلیم دل ع پتھرت انت ع شمعے مہر ع ایندگہ
مریدانی مہر منی ہر پچی بوتگ ات۔

پدا بدھ ع آر خست کرت ع اے داںک گشت انت کہ ”اے ورنہ ہریاری چہ وتنی
دستاں نہ کئے۔ و تارا گیش زانت کار بہ کن۔ بدھ شت بلے آلی ع کورکین بچکنہ سدھارتہ

ءے دل ء نقش بوت۔ آئی حیال کت کہ تندیگ، آئی چسیں مردے نہ دیستگ کر اے چیم ءابہ
گریت ء پچنڈگ زندگو ازینت۔ اے ڈول آجو، صاف دل، معصوم ء چہ تھی راز اس
مرتھیجن مردم، آئی کدی نہ دیستگ ات۔ اگه اے مرد ء ولی ذات ۽ سرا قابو سکگ گڑا من
ہم کت کنان من انھیں مردے دیستگ کہ آئی ۽ سرجہل سکگ۔ بلے دگ کے ء اے چم ء
سرجہل نہ بنت۔ دگ کے ء تعلیم اثر نہ کت، انچو کہ ایشی نہ گت۔ بدھ ء یک چیزے چ
من بُرت بلے ایشی بدل دگہ طاقتے ذات۔ آئی منی ہمراہ سنگت بُرت کہ ہمائی دامن پمن
یقین کت بلے ایشی ۽ بدل ء آئی منی جند، منے ۽ سد ہارتہ منا داتگ۔

چلگ کشی

سد ہارتہ ء گوتم ء ہنکیں میں گت، آوار و اروتی حیالانی تھا یک نوکیں جہانے
آبات کنان ء رہا دگ بوت، آئی ء ماریت کہ مردم و تی فکر ء تھک ء علم شہیت ء ہے علم
حق ء پہنگ بوبان بیت۔ آئی ء فکر گت کہ آنوں ورنائے نہات بلکہ کاملین مردے۔
آنچیں مارگ ء ات کہ چاۓ جاہ ء در کپگ ء پد آئی ء و تی تو گیں ذات میں سگ ء
یک نوکیں پھر گے جلگ ہماوڑ ء وہ دے ماروٹی پوست ء چلگ دنت ء یک وارے پدا ورنا
بیت۔ آنوں گوں ہماٹو ہیں عالم ء دانا ء نیادے کر گت ات کہ آئی ء را شتر ء دانا ء پاک
ء پلگاریں مردے حیال کنگ بوت ء نوں سد ہارتہ آئی ء را ہم پشت جلگ ات ء و تی
منزل ء نیمگا رہا دگ ات۔

آئی ء ہے حیال گت کہ چاۓ مردانی تعیم ء کجام پھی در برگ بُوت کنت پدا
آئی ء و تی دل ء پتو دات کہ آئی ء را و تی جند ء ذات ء شوہاز انت۔ من ایشی ء
فطرت ء کد ء قالب ء بارو ء زاگ لوناں۔ ایشی ء سرا قابو کنگ لوناں ء ایشی ء گرگ جہل

جنگل لوٹاں۔ اپنچو وہ دُم من چہ ایشی ۽ جنگل ۽ و تارا چیر داتگ نوں ایشی ۽ را آوار جنگلی انت
 راست انت که دنیا ۽ دگہ بچ چیز اپنچو منی سرازوراک نبوتگ۔ ایشی ۽ ابید که من زندگوں،
 ایکوں و تی ڏوَل ۽ اوں۔ چه ڈگاں جتا اوں۔ من سد ہارتے اوں۔ من ۽ دنیا ۽ دگہ چیز انی
 بابت ۽ اپنچو مالومات نیست کہ من و تی جند سد ہارتے ۽ بابت ۽ زانیں۔ اے حیالانی تھا
 آناگت ۽ اوشتات ۽ پدنوکیس فکرے آئی ۽ را امبازاں ڙرت۔ آیش ات کہ آوی ڇند ۽
 بابت ۽ پرچاچپی نہ زانت۔ ایشی ۽ سبب ایشنت کہ آئی ۽ دام ۽ دت ۽ را درآمدے ۽ بچ ۽ کیلو
 داتگ۔ چہ و تی جند ۽ تھنگل و تارا شوہاڙ ۽ نیمگا دلگوش ۽ غور نہ داتگ۔ آئی برہما، آتما
 شوہاڙتگ انت۔ بلے و تی جند ۽ راجح دریں درجگ ۽ ارز شتے نہ داتگ۔ البتہ شر ہمیش
 انت کہ اے باطن ناما لوم انت، ہمیشی ۽ شوہاڙ ٿمی انت کہ ہر پچی ۽ بخاہ انت، ہے زند
 انت ہستی انت ۽ ارواح انت بلے گوں اے حیال ۽ آ ڳ ۽ سد ہارتے ۽ لفناں بچکند گے
 تالان بوت۔ اپچش کہ آئی ۽ راوی راز مالوم بوت۔ آتیز روایتی ۽ گیش کنان بوت ۽ گوں
 وشیں ماری شتے ۽ و تی درگیچگ ۽ مارگ ۽ بازوں بوت..... اپچش کہ آئی ۽ مالوم بوتگ ات کہ
 چے کنکنی انت۔

ہو! آئی گینارتے کش ات، نوں من سد ہارتے ۽ میل نہ کنا۔ ہمیشی ۽ پد ۽
 رندال گراں۔ من و تی فکر اس آتماء اے دنیا ۽ رنجان بر باد نہ کنا۔ من و تارا چیا گار ٻے
 بیگواہی ۽ بدیاں۔ نوں من دگ دید ۽ اختروید ۽ دُمب ۽ نہ تچاں۔ نوں من و تی جند ۽
 شاگرد باباں چہ و تی جند ۽ میل کناں کہ سد ہارتے ۽ تھائے پھی راز ۽ اسرار کڈ انت،
 آئی ۽ چاریں گلندال چم شاکنک داتنت، دنیا ۽ نیمگا یک چھے چاہت۔ چون
 ڏوَلدار انت بلے درآمد، ناما لوم ۽ رازاں سر ریچ..... اد ۽ سبزیں رنگ، زردیں رنگ،
 آسمان، زر، جنگل ۽ کوہستگ۔ دراہ ڏوَلدار ہیلواہ ناک ٿرناک ۽ سحر ناک انت ۽ ایشانی

میانجی سدہ بارتہ انت کے آئی ۽ چہ واب ۽ بست سگ۔ نوں اے رنگ برنگی دنیا آئی ۽ وی
عکس ۽ تالان کنگ ۽ ات۔ اے جادو نہ ات، اے زاہری دنیا ۽ بے معنا ہیں دروشم نہ
انت کہ چہ آئی برہمن کدی مہر نہ گلت، پرچا کہ آوان ۽ وی ذات دوست ات۔ دریا ٻہ
بیت کہ جنگل، سبزین زربہ بیت آدنیا ۽ رنگ ۽ تماہ..... ایشانی معنا ۽ حقیقت چیزانی تھا
چیرانت.... اگد سدہ بارتہ بہ بیت اے دنیا ۽ نقش ہرچی ۽ تھارازے ہست انت۔

من اپنچو وہد ۽ گور ۽ گرے بوگوں کہ دنیا ۽ کتاب اے رنگ ۽ نہ ونگ۔ من
زاہر ۽ دنیا ۽ وی پھانی دیم ۽ دروگیں آپے گشتگ۔ وہدے مردم کہ چیزے په خب ۽
واہگ دربارت گڑا چہ آئی ۽ حروف داعراباں نفرت نہ کلت۔ بلکہ گوں ہرچی ۽ مہر کنان ۽
آئی په دل ۽ سٹک وانیت۔ بلے نوں من ۽ دنیا ۽ رنگانی حقیقت پڈر بوگ۔ بزاں من
نوں چشمیں واپسیں مردے ۽ وڑے جہے سر تگاں ۽ منی زندانوں ٻندات بوگ۔ آولی راہ ۽
روان ات اناگت ۽ آجائگے ۽ اوشتات انچش کہ مارے ۽ گندگ مردم گھویت ۽
اوشتیت۔ یک برسے آئی ۽ حیال آنک کہ داتر لوگ ۽ پت ۽ کر ۽ بروت بلے یک
چیزے ۽ آئی ۽ را داشت کہ آنوں پیش ۽ مردم نہ انت نا آجوگی، نہ کہ پکیر ۽ برہمن۔
آیک ندی گھلیں مردے نوں پدا داتر آزند ۽ تھا لوگ ۽ بدل ۽ نوکیں سدہ بارتہ راہ ۽
زوران ۽ وی شوہاز ۽ رہا گ بیت۔ سدہ بارتہ تاں دیر وہد ۽ ایوک ۽ بے ترک اوشتائیگ
ات۔ آہے حیال ۽ کچھ ات کہ آباز ایوک انت انچش کہ مر گے یا خرگوشے۔ آئی ۽
بازو وہد پہ بُند ری گوازیت، بلے کدی ہم آئی ۽ را چشمیں حیال نیا نک۔ آولی خاندانی
پت ۽ نت ات۔ بلے چہ مرد پچی ۽ آئی ۽ اے نوک ذات ۽ مزن گندی پشت مرگ سگ
ات۔ آئی ۽ دگہ براوری، زبان ۽ نسل ۽ بہرے جوڑ بوجگی نہ ات ۽ نیکہ آئی ۽ مُرید ۽
ساد ہو جوڑ بوجگ ۽ ارماناں دل گیر سگ ات۔ آئی ۽ دوست گو ۽ ندیٹ گوتم ۽ مُرید بوت

نوں آئی ۽ پوشاک تندگ ۽ پادا آگ ہامریدانی ڏوٽ ۽ بوٽک که گوتھم ۽ چپ ۽ چاگر دعے
شپ ۽ روج چکروان انت۔ بلے آئی ڪلہ بیدار ہارتہ ات۔ آئی ۽ زند ۽ کس شریدار نہ
ات۔ کئی ہم زبان ات۔

آ اوشتائیگ ات انجش کہ چاریں نیمگ ۽ آسان، برف ۽ استال آئی ۽ سرا ارش
کنان انت بلے آپ ٿابت قدی اوشتوك انت۔ اے آئی ۽ جہہ سرگ ۽ پادا آگ ۽
دورات۔ آزوت رہا گ بوت روan بوت پا اشتاپی گاماں چست کنان ات۔

آئی ۽ منزل وئی لوگ ۽ پت ۽ مات ۽ نہ ات بلکنه آئی ۽ نوکیں را ہے گپگ ۽
پُشت ۽ چک ۽ نہ جت.....

گملہ

سِدِ ہارتہ زندِ رنگ نہ دروشنائی تھا ہرچی گوں دل ے جہلائی ہے
ندارگ گت۔ روچ ے در آہ گ بڈگ..... شپ ے تھاری، استالانی تر گ، کلکش ے
نشان، ماہکانی ے براہ، در چک، جنگل، ساہدار، زمین دzman، آzman، کوہ ٹلار، سخ ہپلن
دریائے سہب ے سکین ہ مرگانی وشیں توار..... اے دراہ دائی ہست انت۔ ہزارانی کساس
ع..... اے دریا تاں ہزار سالان ہست انت ولی دروشم ہ بر جانت۔ ماہ ہ روچ ے دروشنائی
تاں بن ازل ہست انت۔ بلے انوں سِدِ ہارتہ پوہ بوگات کہ اے چکس اریش دار
ات، پیرا آئی ہ گمان ایشانی نیگانہ شنگات۔ پیرا آئی ہ را ایشانی سرا یسھ نہ بوگ
ات، آپہ شنک ہ گمان ایشان چاران ات، آئی ہ راندستگ چیز انی سدک ات بلے نوں
آئی ہوش بر جا بوگ ات کہ ہرچی ہست آئی ہ پڑ ربوہ ان انت۔ اے پیم ہ دنیا

ڈولدارات۔ دنیا ۽ راستی آئی ۽ زاہر بوتگ ات، تچکا تچک ۽ ساپ ۽ سادگ..... انچش
کہ تپلین زگ ۽ وڑع.....

ماہ استال ۽ جلواه، کوہ ۽ دیارانی براہ، تلاار ۽ میدانانی شانداری، پھول ۽ بالوانی
ڈولداری چنکس نیبدارآت، یک نیمگے روچ ۽ ترندی، جنگلانی سا ڳل ۽ سارتنی، درچک
۽ بوچانی رنگ ۽ بو..... زرع جہلائی ۽ ایشی ۽ سربرغ قطار گن یکدار..... جنگلاں سا بدارانی
درک ۽ دور ۽ وشین توار۔ سد ہارتہ ہر قدرت ۽ ندارگ دیست آئی ۽ میش ۽ گرانڈ ۽
ہواری دیست ۽ پدا گورمانی تھا ماہیگانی ہم ندارگ کرت انت کہ پہلوتی لاپ ۽ چون روان
انت ۽ آوانی شکار ۽ گروگھیں ٹوہیں ماہیگ حونوار ۽ وڑع شول ور ان اتنا۔ آئی مارا
کدی ہم آئی اے ڈولین چیزانی بارو ۽ فکرے پر نے بوتگ۔ البتہ اے دراہیں چیز چاہل
۽ بوت انت بلے آئی ۽ پھیں چھان دیست نہ سکگ ات۔

آراہ ۽ سفر ۽ وہاں ہماروچان یات کنان ات کہ بدھ ۽ دیوان ۽ چون بوت ۽
گوئند آئی ۽ ہمراہ داری میں گلت۔ آئی ۽ ہر دمان ۽ یک یک لبز یات آہان بوت۔ آوت
حیران ات کہ آئی ۽ دپ ۽ بدھ ۽ اے ڈولیں گپ چھوڑ درکپت انت ۽ اے ڈولیں ہستی
یے ۽ آئی ۽ دپ ۽ انچیں گپ درآ تکنست کہ آئی ۽ کدی ایشانی بارو ۽ چ آگاہی نیست
ات۔ آسرپد بوت کہ اے آئی ۽ تھہ ۽ ذات ۽ کمال ۽ طاقت ات کہ آئی ۽ گپ
درآ تکنست ۽ اے آئی ۽ تجربت ۽ ذات ۽ ماریشت ات، کہ آئی ۽ وہی دل ۽ حیر درشان
کنست ٺچ رعیا غرونہ گلت۔ آئی ۽ اصلیں قدرت آئی ذات ات کہ اے چ آئی ۽ بدن ۽
پیلوی ۽ بدل ۽ دگرات ۽ ہے وڑع چھی آئی ۽ ذات ۽ بروبر نہ ات۔ آئی مارگ ۽ حواس
خسے بہ بنت کہ آئی ۽ در بر تکیں علم ۽ زانت۔ حیال ۾ مارگ دوہیں شرین چیزانت۔ اے
دوہینا ۽ یک چم ۽ چارگ لوٹیت۔ یکے دومی ۽ پارسگ ۽ گیش مہ بیت۔ بروبرا توں ۽

کچ کنگی انت۔ پرے حاترا مردم ہما چیز ۽ شوہاز کنت کہ آئی ۽ تہہ ۽ حاکم آئی ۽ حکم بدنت۔ ولی نزوان ۽ وہداں گوتم مزنیں درچک ۽ بُند ۽ بن ۽ پرچانشت؟ اے یک توارے ات کہ چہ آئی ۽ تہا پخت بوت ۽ آہمیشی ۽ حکم ۽ ہمدانشت۔ ولی جسمانی ناتوانی، قربانی، نان ورگ واب ۽ آرام ۽ حیرات واسنات ۽ منہہ وارنه بُوت۔ نہ کہ دگہ ڏلنی، خارج ۽ گشن ۽ پدابلکنہ ولی جند ۽ توارے گوش داشت ۽ اے الٰم ات۔

شپ ۽ آئیک مڈے ۽ یکدار ۽ سوارات کہ اناگت ۽ واب کپت۔ آئی ۽ واب ۽ گووند آٹک کہ جو گیانی پوشک ۽ ات۔ آگوشگ ۽ ات کہ تو پرچامن ۽ میل گلت ۾ ڦھنے، آئی اناگت ۽ گووند ۽ امبازاں زُرت بلے وہدے آگووند ۽ بغل کت گڑا آئی ۽ مارت کہ آجینین آدم یے ۽ آئی ۽ گور ۽ گودان انت ۽ آپدا شیر مچگ ۽ لگ ات۔ اے شیر سک وش تام اتنت انچش کہ ایشانی تھا دنیا ۽ دراہیں مہلوک ۽ پلانی تام ۽ وشبومان کنگ بوتگ ات، ایشی ۽ تہا زالیوں ۽ بو ۽ مردین ۽ تام ۽ نشہ مان ات وہدے سُہب ۽ آچہ واب ۽ پاد آٹک گڑا آئی ۽ دریا ۽ آپ تھان ات ۽ چپ ۽ چاگرد ۽ مرغائی توارات آئی ۽ یکدار ۽ ناخدا ۽ را گشت کہ آئی ۽ را دریا ۽ دوی لمب ۽ ایریہ گیجیت۔

”اے زرباز جلوہ دنت“ آئی گشت..... ”ہو!“ ناخدا ۽ په وشیں دلے پته دات۔

”اے دنیا ۽ ہرچی ۽ منا دوست تربیت۔ من ہمیشی ۽ تہا رستگ ۽ مزن بوتگان ۽ منی رہشوں ہمیش انت مردم چہ زر ۽ ہم چیزے دربارت“۔

”تو شرین مردے ۽، منا اے کپ ۽ سر کنگ ۽ باز منت۔ اپسوز کہ منی کر ۽ پھی نیست کہ ترادات بکناں۔ تو گندے من پکیر بے در ۽ بے مالے آن“۔

”ہو! من زانت..... من اچ تو پچ نہ لوٹان، زند ۽ دیے دراجین۔ دگہ دندے“۔

”تو اے ڈولیں او میت کئے؟“ سدھارتہ عپرست۔

”ہو۔۔۔ اے درونت مکن چہ زیراع در بر تگ ہر پجی واتر بیت غ کیت، تو ہم الحماء واتر بنے۔ تی دوستی پمن گنج، وتنی حدا یانی پمن ہم دعا یے بلوث۔“

آدو ہیں بچکند ان بوتنت، سدھارتہ ع رام پید ے نگتی وش بوت۔ اے ہم گووند ع وڑع کندیت، اے ہم گووند ع وڑا دپ کپت۔ پدا اے منی شکر گزار بنت، اگاں بچارے تھے میں ایشانی مٹھاں باراں۔ منی منوک غ دوست بنت پمن مہر کفت۔ راستے کہ مردم چکانی وڑع انت۔ پرچا کہ گپاں من آنت۔ کم فلک کفت۔ نیمروج ع آیک میتگے غ سربوت کہ ٹھوٹ دین چک لعیب غ مشغول اتنت۔ پکیر ع گندگ ع تک غ اجلو بوتنت۔

میتگ ع دوی نیمگا یک کوری آپے تھیگ غ ات کہ او دعے آئی غ یک برہنا کیس کاڑے دیست کہ پچ شودگ غ ات۔ آئی خیر ع دعا غ گوں آئی غ را وتنی نیمگا دلگوش کنا یینت غ جھت کت کہ ٹوہیں بازار ع راہ کجام نیمگا روت۔ گوں اے گپ ع اشلنگ غ آپادا تک غ آئی ع رکز غ آتک۔ نزیک تر نوت۔ آڈولدارات غ آئی ع چھانی تھا کشش غ لفانی سراہرین جلشکے ات۔ آئی جھت کت، ”توناں دار تگ۔ جو گی شپ غ جنگل غ ایوک بنت آوانی رکز غ زالبول نہ بیت۔ پدا آئی وتنی راستیں پاد چھت گت غ سدھارتہ ع راستیں پاد ع سرا ایر کرت۔ اے ہمار سم ع اشارہ ات کہ وہدے جنکے گون مردین غ سک مہروان بہ بیت غ ایشی غ ”در چک ع سر کپ“ گشت۔ سدھارتہ ع بدن ع تھا کرنٹ غ تیزی پیدا گوت۔ یک دمانے آ گون ہے زالبول غ سک نزیک نوت غ آئی غ لفان آچک ات۔ چہ ایشی غ جنک ع دیم ع رنگ غ سہری یے بر گشت۔ آئی ع چھانی تھا نوکیں رُٹنے ودی بوت۔ سدھارتہ ع دل غ یک تمنا غ واہنے غ سر چھت گت۔ آئی لوٹ کہ آئی غ امبازان بزوریت بلے چہ تھا تو ارے غ آزاد اشت۔

سِدِ ہارتہ ء پتہ دات۔ نروان بکندے حیالے بلے من لبزء حیالاں جتا گت نہ
کنال۔

راتی ء من خیالاں ء نہ مناں۔ ترا مثال دیاں۔ اے یکدارے ۽ سرا مردے۔
آلی ء چیزیں زند دریاء ۽ کرزا ء گوست۔ آ دریاء ہریک توار ء مزاج ء سرپد بیت۔ دریا آلی
۽ خدا ہست ء نیست انت، آلوک ء دریاء بابت ء زانت، آ نہ زانت کہ مرگ۔ حمر۔
یک کسانیں کرے (Worm) ہم مردم ء علم ء زانت، پھارینت کنت۔ بلے آ جنگل ء
ٹشت۔ ابید چہ استار ء کتاباں، دریاء ۽ بابت ء ہرچی زانت پرچا کہ آلی دریا وتنی ہرچی
زانت۔ گویند ء دڑائیںت "ہما چیز تو ایشانی نام ء گرے اے حقیقت دارنت۔ ایشانی باطن،
است انت ظاہر ء اگس انت اے تو گشئے سُنگ ۽ درچک دراہ واقعی اخپود جو دارنت۔
سِدِ ہارتہ ء دڑائیںت! من اے حمر ۽ پرواہ نہ داراں۔ اگر اے چیز انت گڑا
ماہم چیزیں۔ می فطرت انچش ہم ہست انت۔ بلے من اگر وتنی لیکہ ء بکشاں گڑا دنیاء
تھا مزئیں چیز مہرانت۔ بلا میں زانت کار دنیاء چارت ایشی ۽ باروء گپ جھٹ ء ایشی ء پ
بدکارانت۔ بلے من ہے سرپد باں کہ مستریں چیز مہروانی انت بدبرگ ء نفرت نہ انت۔
باید انت ما ہرچی ء پہ مہر ء دوستی ء بچاریں۔

"من ایشی ء زاناں" گویند گشت "بلے دنیاء را بدھئ
مایا (Matter) گشگ۔ پیشکا آ ہدردی، صبر، تحمل ۽ دل ۽ پراہی ۽ پختاں دنت۔ دنیا ۽ مہر
۽ سکیں نہ دنت۔ من زاناں" گویند سِدِ ہارتہ دڑائیںت۔

ما دیء ردو راں ء لبزائی وتنی دیم ء داریں۔ معناہاں بے خیال بیس۔ من ہے
سرپد باں کہ مہر ۽ بابت ء ہرچی کہ من گشگ آ بدھ ء حیالاں درأنت۔ آ مہر ء دور بوت
نہ کنت پرچا کہ آلی ء وتنی زند پہ مہلوک ۽ مہران گنو ایشگ، منی نزیک ء آ لی ء کار ۽ کرد

”نا“ زالبول ہونا کیس چم آئی ۽ دیما اتنت، آئی ئے کوکے آئی ۽ گبانی سراچھے
گپت ۽ پ نامرادی را ہے گپت ۽ گارڈت“۔

بیگاہ ئے ساری آشہر ۽ سر بولگات۔ آدل ئے سک وش بوت کہ مزینین مذتے ئے
پد، آ دوارگ جنگل ۽ زندگ درآ تک ٿی شہر ۽ مردمانی تھا زندگواز یعنی کفت..... شہر ڏن
۽ آئی ئے زالبول ۽ مردینانی یک قابلے دیست، ایشانی میانجی ۽ یک تحت نمو گے، کہ ایش
۽ سر بندوک ات، لہنس مردمان ۽ کوپگان ات کہ ایش ۽ تھا آوانی باکن نندوک ات۔
سد ہارتہ اوشتات۔ دیم ۽ یک بانگ ات آئی اے ٹولی ۽ مردم ۽ ہاما میانجی ۽ مہلوک ۽
کوپگ ۽ تحت ندارگ گلت۔ تحت ۽ سرا یک گر انل، گراناز ۽ مہلوک گے نندوک ات آئی ۽
لٹ چوانجیر ۽ دا گنگ ۽ سُبر ۽ گردن آسکی، کبلیں بروان ۽ دیم چو ماہ ۽ روڑنا ات، آئی ۽
دست، براہ دار ڪسر ۽ بزین چوڑیگاں زیدار گلگ اتنت۔

سد ہارتہ آئی ۽ شر نگی ۽ گنوک گلت، ہے تحت (پاکلی) ۽ پ ادب سرئے جہل
کت، وہدے سرئے چست گلت پدا آئی ۽ چم ہما مہتاب ۽ گپت انت ۽ آئی ۽ دم
کیرندے اوشتات ۽ درآ تک۔ گنوارگ ۽ پکانی پچ بوگ ۽ وڑع۔

پ دمانے ۽ آزیبا میں کاڑ ۽ بچکنے دے جت ۽ گوں و تی لشکر ۽ باع ۽ ٹشت۔
سد ہارتہ ۽ دل ۽ ٹل گلت کہ آ ہم ہمیشانی ہواری ۽ باع ۽ بروت بلے وہدے
آئی ۽ حیال گلت کہ باکن ۽ غلام ۽ ٹیہانی دل ۽ پ آئی ٹک ات ۽ سک پ ناوی چارگ
۽ اتنت آئی ۽ حیال گلت کہ یک ساد ہو، جوگی یے، اے حالت ۽ باگ ۽ روگ براہ نہ
دنت، پدا آئی ۽ کند گے جت۔ آئی ۽ باع ۽ ڏن ۽ چہ یک مردے ۽ بخت گپت کہ اے
زال کئے انت گڑا مالوم ٺوت کہ اے شہر ۽ مالداریں زال کلا انت۔ اے باگ ۽ واہند
انت ڻا شہر ڻو ہیں ماڑی یے ہست ے، آ شہر ۽ تھہ ۽ تو کاں گشت ۽ ایش ۽ ہر کند ڻا

پہنات ندارگ گت، چدا آئی ء بازارء گوں یک جامے ء ڈیک وارت که ڈوت آئی ء
 دل کشیں قہقہانی اٹلنگ ء آئی ء سنگت جوڑ بوت ء پدا آئی ء وتنی ریش ء مود جوڑ
 کنا یینت انت ء کورء ٹشت جان ٹشت۔ دیگر ء وہاں یکرندے پدا آئی کملاء باغ
 ء وپ ء آئی ء ودار گت، وہدے کملاء گوں وتنی نوکر ء چاکران ٹوش گڑا آئی ء پ
 مہروانی پ آئی سر جھل گت ء یک نوکرے ء رائیک گز کت ء گشت کہ وتنی بائک ء یکش
 کر یک برہمن زادگے گوں آئی ء گند ء نندے لوٹیت۔ پدا نوکر آنک ء آئی ء راحال
 ئے دات کہ بی بی ء ترا ولٹگ۔ وہدے آباغ ء تھا پڑت ء دیت کہ کملاء کا پرے ء
 چیرء تھت ء سرائیم دراز انت آئی ء گشت تو ہما مردم ئے کہ زی منی جھل بوئے ء وش
 حت کرتئے، بلے ”زی تو ریش ء بارائے ء حاک ء مشگ اتنے“؛ ”ہو! راست گشے، تو
 برہمن ء بچ سد ہارتہ دیگ آئی ء وتنی لوگ، مات ء پت ء ہند میل گلگ ات۔ سے
 سال جنگلاں دیل بوٹگ، آئی ء کدی ہم یک جنین یے ء وتنی سرئے جھل نہ گلگ بلے
 تو اولی زال ئے کہ شہر ء آہگ ء جنگل ء زند ء میل دیگ ء پدی گنڈگ گوں سد ہارتہ ء
 دل ء ہلاں جہہ جگ ء آئی ء سرئی جھل انت۔ کملاء بچکندے جت ”ہو! بزاں تو ہے
 حال ء دیگ آنکلے“۔

”ہو! من تئی منت وار باں اگاں تو گوں من مہر بکن ء مناوی مُرید بکن“۔
 ”گوں من ء اولی رنداںت کہ چوش بوٹگ کہ جنگل ء جوگی یے آنگ ء گشی
 کہ مناوی مُرید بکن، منی گز ء ڈولدار و نا کا ینت کہ آوانی تھا برہمن زادگ ہم ہست
 انت بلے کدی ہم جنگل ء پکیر نیا انگ انت۔ ہا کہ آنگ انت آوانی جیب چہ نوٹاں پر
 انت آوانی بدن ء بووٹ انت ء ڈولدار انت..... تئی وڑیں پکیر ء درویش..... من نہ
 دیتگ.....“

سید ہارتہ ۽ پتہ دات! ”تئی راست انت۔ منی آج تو ہیل کنگ ۽ اوں۔ بچار
من ریش گوٹ کھگاں سر ۽ مود بروبر، تسل جنگ رستگ انت..... اگه چیزے پشت
کچنگ گڑا شریں گد..... پوشک، گوٹ ۽ سرز رامال..... اے پچیں بلا میں چیز نہ انت
چہ ایشان گران تر چیز سید ہارتہ ۽ دستا آؤ رنگ انت اے ہم زوت رست، ”من ۽ ایوک ۽
تئی مہر ۽ نزیکی پکار انت تو پرچاۓ چیزان مشکل حیال کنے۔ من ہرچی گت
کنان..... من پمیش کا شمارا قبول نیاں کہ منی پچ نوک ۽ کھوش نوک نہ انت۔

کملاء کند ات ”ہو! تندیکی تئی پچ شرنہ انت من ہے چیزاں لوٹاں..... زر ۽ مال
ٺاشریں پوشک..... سرپد بوئے جنگل ۽ ساد ہو!۔

”من سرپد بوگوں ”من تئی نازکیں لباني ہر گپ ۽ سرپد باں..... بلے پرے
حمر ۽ دل وارگ مبو۔ من ۽ وئی مہر انی گرائیں قیمت بدئے ٿمہر ۽ شیدائیں پکیر ۽
یکرندے وئی انخیز ۽ ڈیس سہریں رکانی تام گرگ ۽ مل..... پدا بچار په تو پچے چے نہ
کنت“۔

”ہو! چہ من ۽ اے ڏو لیں درویش ۽ ترسیت کہ آچے تو لگانی ڏیہہ ۽ آنگ ۽
نزانت کہ زابول چے یے؟“

”چوش مکش..... کم طاقت نہ انت۔ گوں تو زورا کی کرت کنت۔ تر انقض دات
کنت“۔

”من ۽ ہمچی نہ ترسیت..... ہر کس بہ بی..... اگه من وئی چیزے دیگ مہ لوٹاں
گڑا کے ۽ طاقت نہ انت کہ آچہ من گپت بکنت۔ کملاء سہرین رکانی شیر کنیں تام چ آئی
۽ واہگ مہ بیت کے ۽ دل ۽ سارت نہ کھت“۔

سید ہارتہ تو انگت ۽ شاگرد یئے، اے حمر ۽ شری ۽ وئی چادر ۽ ڈک ۽ بند۔

مہر پہ پنڈگ بیت پے میکی بیت۔ میگ ۽ بازاراں بہابیت بلے ڏزگ نہ بیت۔ تو ردے۔
منا اپوز انت کہ تئی وڑیں ورنائے ردیں گپ جنت، سد ہارتہ ۽ ووت ۽ را کے جھل گت ۽
گوں بچکندے ۽ درائیت۔ ”ہو! کملا ارمان وصد ارمان..... تئی راست انت بلے تئی
لئانی شہد سلامت باتنت۔ سد ہارتہ واتر کیت تو بس ودار بکن سد ہارتہ اے دراہیں چیزان
شوہاز کفت کہ تئی لوٹ انت ۽ پدا تئی اوشتیت۔ بلے روگ ۽ ساری تئی صلاح یے درکار
انت؟“

”چ سونج لوئے،“ کملا ۽ درائیت۔

”تو زر ۽ مال پوشاك ۽ گپ جت گڑا اے منا آچ گھا دز کپت؟“

”بڑگیں ورننا! اے جھت ۽ ہر کس کفت بلے من تراچ سونج بدیاں تو ہما کارء
بکن کہ تو ہیل سکگ۔ بڑگی..... پنڈگ، دگہ چے، جنگل ۽ پکیر دگہ چے ہنر زانت
کفت؟“

”ہمیش؟“.....

”ہو! دگہ چے؟“

منی حیال ۽ من و تارا گوئنگ داشت کنا۔

”دگ؟“

”دگہ من ۽ وشیں شعر کیت انت، بچار من ترا شعرے بنداں اگر تو من ۽ وتی
لئانی بو گے بدے.....“

”چاراں..... تو باریں بکش وتی شعر ۽.....“

”گڑا گوشدار“

بانغ ۽ سر جو تھیں کملا درع دپ ۽ جنگل درویش ودار یگ ات۔

گلاب ۽ پل ۽ دیدار نو،
فقیر ۽ دل گل ۽ نہرت۔
سر ۽ سودا ٻوت سالانی“۔
کملاء ۽ بچکندے جت۔

درویش سد ہارت ۽ حیال گت دیوتا ہانی بلاہان زورگ ۽ پ کملاء مردم قربان به
بیت۔

کملاء وش ۽ چاپ جت ۽ گشت:
تئی شیر سکت وش ات ۽ مناتئی چلگ ۽ اعتراض نیست۔
پدا سد ہارت دیما کنیز ات آئی چھانی زر ۽ روٹنگ کنان ۽ ولی لئنے آئی ۽
شہدین لئنائی سرا ایر کرت ۽ آئی ۽ جان ۽ ارواح جہہ بر ات۔ گوں اے شیر کنیس لئنائی
تام ۽ ورگ ۽ آ واس گرال ٿد دیراں..... ہر رندا گه تام مزگے ات۔
اے دمان ۽ آ یک زمیں ۽ دیما ات کر دنیا ۽ چی ۽ نابلد ات کر دنیا چینکہ مزن
انت۔

”تئی شیر وش ات اگه منی کر ۽ بازیں زر بتوئین گڑا پ تو ندر کنگ ات بلے
پُش نہ انت تو لوئے کملاء ۽ همراہ بہ بئے گڑا زر ۽ مال بیار..... بازیں زر.....
”کملاتی ٺٹ سکت شیر کن انت“ سد ہارت ۽ گشت۔
”ہو! منی ہرچی شر انت..... من ۽ شریں چیز باز انت زر نہ سُبر ہم ہست.....
بلے تو ایوک ۽ ..... وتا را گوچنگ داشت کئے د گے چی“۔
”من ۽ بازیں ..... صفت ۽ طرزیات انت۔ من ۽ منتر کا یہت من وہ ۽ زاناں
بلے من نوں ایشان نہ واناں“۔

”بلے..... شرانت تو بکش تو دا لگ بستہ زانے؟“

”ہو! اے وہ کس زانت؟“

”اے باز شریں گے..... منی جید ء دا لگ بستی نا براہتاں اگر تو دا لند ہے ے گڑا اے سک شرانت۔ ہے دمان ء یک نوکرے تھا پترات غ پدا کملاء چیزے گشتے کے لہتیں مہماں پیدا ک انت۔ گڑا کملاء آئی ء راس پر کنان ء گشت کہ تو مرد پچی برو باندا بیا، پدا آئی ء نوکر ء سونج غ سرکت کہ اے ورناء سفیدین چادرے بدئے غچہ باگ ء در آآ گہ ء رحد ربری بکن۔“

وہ دے آچہ باگ ء در آٹک غ شهر ء سربوت۔ آئی ء یک مہماں خانہ ہے ء مرد مانی چوکائی دیست گڑا دست ے نال گلت غ پنڈگ ء لکھت۔ ہذا آئی ء رائی کے تمنی نانے شمار دات۔ آئی ء حیال گلت کہ چہ مرپچی ء پدا پنڈگ نہ لوٹی..... نوں آ درویشی زند ء میل کنت۔ اے حیال کنان ء آئی ء برخی نان کچے ء چکل دات غ دتارا گوئنگ داشت۔ آئی ء دل ء فہر ء واہ گانی نر چول جنگ ء ات، اد ء زندگی ارزان انت، چی گرانی نہ انت ہرچی رست کنت، بلے پکیر ء زندگران انت۔ چی دست بستی، ہے بوہنگ کہ کملاء دات چنکس وش غ ارزان ات۔ انوں منا ایوک ء شریں لباس غ لہتیں زڑ پکار انت۔ اے ہم دز کپنٹ۔ اے چیز انی در گنج مردم ء واب غ آرام گارنہ کنت۔ آئی ء بخت ء پرس کنان، کملاء شهر ء مکان ڈس در گیک غ ہمودا سر نوت۔ آئی ء گندگ ء کملاء دڑا یئنت:

”تئی کاربوت تو بزاں کہ مرد پچی شہر ء مز نیں سیٹھ کام سوامی منی رکڑ ء پیدا ک انت۔ تو اگر بخت ے باز گیگ بوئے گڑا تراویتی رکڑ ء نوکر کنت گڑا تئی عیش بیت زڑ ء زر پچ ء پچ۔ بلے ترا دتارا کے ہر یار پیشد ارگی انت۔ من تئی بارو ء آئی ء را پیگام دا لگ

آپیداک انت بلے تو آئی ۽ دتارا جہل مه دار کہ تراویٰ نوکر سر پد بے بیت، بلکہ ہنچش کہ توچہ آئی کتر نئے۔ تو آئی ۽ کد ۽ مردے نئے۔ آ کار و بار ۽ چپار ۽ تراویٰ ٻروبر حیال بکت۔ اگر تو آئی ۽ نوکر ۽ وزیر ۽ ولی کد پیش کت گڑا من اچ تو وش نه باں..... تئی مسٹریں کار ۾ میش انت کر آئی ۽ دل ۽ بگر ”آ تئی سر ۽ پیسھ کنت“۔ سد ۾ ہارت ۽ آئی ۽ منت ڳپت ۽ وہدے کملا سہی بوت کہ آ روج ۽ شپ ڳیگ انت کر گوں ۽ لاپ انت گڑا آئی ۽ حاترا نیوگ ۽ ورد نی چیزے لوٹا یئنت ٿا آئی ۽ مہمان داری یئے پیلو گلت۔

روگ ۽ پیسر آئی درزا یئنت ”تو بکش تراجادو کیت۔ زوت په زوت تئی کار چ غیب ۽ شر ٻہان انت“۔

سد ۾ ہارت ۽ جواب دات ”من ۽ چی جادو نہیت، بلے من ترا گشگ کر من ڳگر ودار ۽ گوں ۽ قابو کنگ زاناں“ بلے تو گشے اے چی نہ انت۔ من گشان ایشان باز فاہدگ ہست ۽ جنگل ۽ درولیش ہمیشان ولی ٻئز ۽ طاقت زانت۔
پیری منی چیخ درتگ اتنت۔ بلے زی من کملا ۽ رکان ۽ چک اتوں باندا پھار ۽ واجہ باں۔ پدا زر ۽ مال منی رکر ۽ کوت بیت۔

”شر شر..... بلے اگر من تئی کمک مہ کتیں تو چھ نبو تگ اتنے؟“
”او..... مہر گنگین کملا۔ من تئی اولی دیدار ۽ زانت کہ منی کار بنت“۔
”بلے اگر من مہ لوٹیں گڑا؟ کملا جست ڳپت“۔

”بلے تو انچو لوٹت بچار من ترا مثالے دیاں وہدے تو آپ ۽ تھا سنگے دور دئے۔ آپ جہل انت بلے ہنگ جہل کپان په دت را ہے در گیم جیت ہے ڏو ۽ ڏو
سد ۾ ہارت، ہم ہے وزیر روان انت۔ گوں من انچو بیت کہ من وہدے یک مقصدے ولی دارال گڑا من ۽ چیخ کنگی نہ بیت میں ایوک ۽ ارادہ کناں۔ ودار کناں۔ پگر کناں ۽ گوں

ءُ لاب نندال۔ پدا منی کار ہماں گ ۽ وڙ ۽ چک ۽ بنت..... من په ہے مقصد ۽ وئی جنداء
بندی کناں ٿا چیز من ۽ رسیت۔ ہے چیز انت کہ من چہ جنگل ۽ پکیراں در ۾ چک بلے
مہلوک ایش ۽ راجادو ۽ نام دنت ٿا بھوت وجہانی حاکمی گشیت ہر مردم جادو گت کنت۔
آؤتی منزل ۽ سربوت کنت بلے شرط ہمیش انت کہ ودار بزانت۔ پگر په کنت۔

کملاء آئی ۽ حبر اس په چُب گوش داشت ٿا دڙا یئنت۔

ہو! اے حبر راست آنت سنگت۔ سد ہارتے تئی جلواہ ۽ چارگ دلان ۽ چکیت
پمیشکا کاڑانی دل ترا ولیت..... تو مزن..... سکت مزن ٿي.....

سد ہارتے آئی ۽ رابو گئے گپت ٿا گشت۔ ”ہو منی..... راہدر بر تو وش ٿاشات بُو
منی چارگ ترادوست به بنت ٿا منی بخت ۽ وش ۽ خدا بندی جحد بات.....

مہلوک ۽ ھوار

سد ۾ ھارتے کام سوامي بآپاري ۽ گندگ ۽ آئي ۽ ٹو ہين ماڻي ۽ سرٺوت۔ آئي ۽
نوکراں آوش کرت ۽ غالی چير گلڪس را ہاں گوازینان ۽ جتا میں کوئي یئے ٻرت که ہمودا
آئي ۽ رانا دینگ بوت۔ کام سوامي ۽ مودا پست اتنت بلے آوش تب ۽ شریں مردے ات
آئي ۽ چھائی تر ڳ ۽ لفافی ہوس پڏ رات۔ وہدے آدمیم په دیم بوتنت گڑا یکے دوئي ۽
دست ۽ درودہ بو ہنگا پد۔ بآپاري ۽ پرست:

”تو بر ہمن زادگے ۽ ..... نوکری ۽ چے کئے؟“

سد ۾ ھارتے ۽ پستہ دات ”چوش نہ انت ولجہ“۔

من نیز گارے نیاں کہ نوکری بکناں ..... من وئی زند ۽ بھرے گوں پکیراں
نوواز یتگ۔

گوں پکیراں؟

”ہو؟ گڑا تو چتور گشے ضرورت نہ حاجت مند نئے، پکیر ہر وہ دست شہارت“

”تو بکندے ہے گشے کہ منی کر رہی نیست..... تئی حبر راست انت بلے اے

درہ مکن ولی جندے واہگ عور دعے کنگ ..... من نہ حاجت نیست“۔

”بلے..... تئی رکزاء بیچ نیست گڑا تو چون ولی زندے گوازینت کئے؟“

”اے بابت نہ من کدی ہم فلکرنہ کنگ سے سال مکن ابید چہ چیزان گوازینگ نہ

من کدی پھیں پھرت نہ جنگ۔

”تودگہ مردم نہ آوانی چیزانی چمدارے؟“

”راست گشت..... گڑا بپاری ہم دگر نہ چیزانی سرے ازندگ انت“

”شر بلے..... بپاری کس نہ مفت نہ لوٹی“۔

”ہمیشی من ترا کنگ لوٹاں کہ ہر مردم کیکے دوی نہ وازنگ انت۔ سپاہی ولی

طااقت نہ بھاکنت، بپاری مال نہ استاد علم نہ دہکان برخ نہ..... مید ماہیگ نہ.....“

”بلے تو پے دات کئے، تئی رکزاء پے ہست؟“

”باز مکن پگر، ودار نہ گوشنگ بوہگ دات کناں“۔

”ہمیشو؟“

”ہو!“

”گڑا پے فاہدہ“، مثال نہ حیراء تو گشے کہ گوشنگ بوہگ تئی گڑن نہ دگر نہ چے رسیت؟“، واجہ ایشی نہ فائدگ بازانت۔ اگہ سدھارتہ گوشنگ نہ ہیلدار مس بوتیں گڑا مرد پچی ولی گڑن نہ دست نہ انچو بیدار بوت کہ جا گھبے نہ مزدوری کارے پٹ ات۔ بلے بچار مکن نہ گڑن بیوار گت نہ کنت۔ پمیش کا اے فائدگ انت۔

”تئی راست انت.....“

پدا آپا دا تک غلبتیں کا گد آئی ۽ ایر ٿئے گلت کہ ایشان بو ان ۾ بکش چے
أنت۔ سد ہارت ۽ ونٹ ۾ داتنت کہ اے حساب ۽ کتاب ۽ "کھات" أنت۔ آو شتر بوت ۾
پدا یک کا گد ۽ قلمے دات ٿئے کہ چیزے نبھتے بکن۔ گڑا سد ہارت ۽ نبھتے گلت "نبھو
شرانت، پگر شتر، ھو یاری شریں چیزے، بلے گپ ۽ تران ایشان شتر انت....."

"تئی نبھتے سک شرانت" تو مرد پچی ہمدابہ جل، کہ گوں تو دگہ ما ملہاں گپ ۾
تران کنگی انت۔ سد ہارت ۽ آئی ۽ منت گپت ۽ مہمانی قبول گلت، آئی ۽ مہمانداری
جو ای کنگ بُوت۔ آئی ۽ حاتر انان ۾ درگ آرگ بُوت، پھکیں چُ پوشک ۾ کوش
آرگ بُوت بلے سد ہارت روچے ۽ تھارندے نان وارت، آئی ۽ گوشت ۽ شراب ۽ دست
پر نہ گلت۔ کام سوامی آئی ۽ راولی کاروبار ۽ بابت ۽ سرپدی دات پداوی ڏکان ۽ گودام
پیشداشت انت۔ سد ہارت بازیں چیزاں سرپد بُوت آئی ۽ کم گپ جت ۾ باز گوش
داشت۔ آئی ۽ را کملاء ہے گپ ۽ پنچ یات آحت کہ دو ۽ راجھل مجن ۽ مکتر پیش
مدار پمیش کا آئی ۽ دتارا سیٹھ ۽ بروبر ۽ داشت ۽ ونی عزت ۽ شرپداری بر جا داشت ۽ اے
ڈوں ۽ آئی ۽ عزت بر جاؤت۔ کام سوامی په ونی بیوپار ۽ دل سد کہ ۽ جان سد کہ ات بلے
سد ہارت ۽ ایشی ۽ را الیک ۽ لئیب ۽ گوازی ۽ وڑ ۽ حیال گلت۔ اے کار آئی ۽ دل ۽ تب ۽
نه ات۔

لہتیں روچ ۽ پدا کام سوامی ۽ کاروبار ۽ کمکار بوہاں بُوت ۾ اے نیام ۽ آچ کملا
۽ مہر ۽ بے حیال نہ گلت ۽ آئی ۽ دیوان ۽ په آئی ۽ گراں بھائیں ٿیکی ۽ سو غات بُرت۔ ۽
آئی ۽ مجلس ۽ بازیں گپ ۽ حبر ٻیل گلت۔ کملاء آئی ۽ را پنچ دات کہ لذت ۽ حاتر اونیا
۽ دز گرگ انجی انت۔ بزال هرنماز ۽ ادا، هر کجام اشارہ، بدن ۽ حس کنگ ۽ ونی ونی تام ۽
لذتے۔ گوں اے راز ۽ عزانگ ۽ مردم ۽ وشی ۽ لذت رسیت۔ دو مہر کنوک یکے دوی ۽ ھوار

بنت گڑا یکے دوی عستائی انت، وہدے تو یکے ۽ دز گیر کئے گڑا اوتا ہم دست ۽ بد ٿئے۔ تاکہ بے کسی نیستی ۽ مارگ پشت مکپیت، اے ہم شرنہ انت کہ دل ۽ گئے بیت یا دوی مردم ہے جیاں بکنت کہ بد تیزی ۽ سکنی یے بوتگ۔ چہ کملا ۽ مہروانیں ہمراہی ۽ آئی ۽ زند ۽ تھا نوکیں سوغاتے آتگ آت۔ آ دوست سر گنوک مہر ۽ بندیک ۽ مان اڑتگ اتنت۔ کملا آئی ۽ زند ۽ معنا ۽ ہستی ات ۽ کام سوامی با پاری ٻچی نہ ات۔ کام سوامی ۽ حاسیں کا گد ۽ کراچ ۽ کار سد ہارتہ ۽ ذمہ ۽ داتنت ۽ ٹو ہیں ماملہ انی سراغوں آئی ۽ سلاہ ۽ سوچ گپت۔ آ سرپد بوت کہ سد ہارتہ برخ، پشم ۽ جہازانی بابت ۽ ٻچی نزانت بلے۔ آئی ۽ دل تاہیر انت آ گوں درآمدیں مردمان گپ ۽ تران ۽ آوان ۽ وتنی نیمگا چلگ ۽ آرگ زانت۔ یک رندے کام سوامی ۽ گوں وتنی سگت ۽ گپ جت کہ ”اے مرد نہ با پاری یے نیک جوڑ بوت کنت بلے یک چیز ۽ سک بلد انت کہ سوب مندی ایشی ۽ بخت ۽ انت بکند ۽ ایشی ۽ تھا جادو ۽ دگہ پکیری علم ۽ زانت ہست آ کار و بار ۽ بلدنہ انت بلے نہ ٹریست ۽ نقش ۽ تاوان نزانت چے بلا ہے؟“ آ سگت ۽ کام سوامی سوچ دات کہ ”تو کار و بار ۽ تھا ایشی ۽ بھرے بدئے تانکہ نقش ۽ فائدگ ۽ بچاریت ۽ پیار ۽ خب ۽ واگہ ودی گلت بکنت۔“ بنے کام سوامی ۽ اے وزیں شریداری ۽ ہم آئی ۽ سراچ اثر نہ گلت۔ چونا ہا آئی ۽ را گوں بپار ۽ دوستی نیست ات۔ یک رندے پا آئی ۽ را غلہ ۽ بپار ۽ یک ڏوریں میگے ۽ روگی ات بلے وہدے آ او ۽ سر بوت گڑا دگہ سود گرے ۽ سودا کرتگ ات ۽ شتگ ات بلے سد ہارتہ ہما میگ ۽ بازیں روچان مفت ۽ حدانیت زر ۽ وہ زوال کت وہدے واتری ۽ کام سوامی آئی ۽ را پرست گڑا آئی ۽ پتہ دات کہ من ۽ چھ مگھ تئی چہ پیار ۽ گیش منا فائدگ بوتگ۔ اے میگ ۽ بازیں مردمانی سگتی گوں مکن بوتگ۔ منی دل وش بوت کہ مردمان مکن ۽ وہ داتگ، من ۽ گردینگ ۽ وتنی ہندو

ڈگ پیش داشتگ نہ زہگاں گوں من مہروانی گوازی کنگ۔ کس ء منا کاروباری یے نزاٹک۔ منی وہد پہ وشی گوستگ..... کام سوامی زہراغ پرات نہ گشت ہے ”تو پہ پار شنگے، یا پہ سختل نہ سواد“۔

سدھارتہ ء کنادات ”ہو! من پہ سختل نہ سوادشتاں۔ من مہلوک ہے مہراغ دوستی دیست گوں تو کیس مردمانی واقف بوتاں تھی وڑھنا کہ کاروبار نہ بیت، ترا پہ شنگ ہے گنوکی گپت۔ من ء مردمانی توک ہے دوست بیت۔ شاچ مہلوک ہے تھج ات۔ مردمانی تو کا بنے آوانی غم نہ وشی ہے ججہ کارئے۔ آوان ہے مراد ہے مرادی گند ہے۔ آوانی عزت نہ مہمانداری ہے بچار۔ ہرچی پہار نہ انت بلے پدا ہم اگر تامنی گپ نہ وش بنت، گڑا تو گشت کنئے۔ سدھارتہ تو بروپر گئے، مرچی ہے چہ پدنوں منی نہیں ہمراہ داری نہ بیت من وقی رکش ہے گراں روان ”اگرہ ناشرین ہمراہ ہے وڑھا بہو“۔

کام سوامی ہے سدھارتہ را ہے شگان جنگ ہے جہد کت کہ آپ آئی دکہ زجھ جنگ ہے بدل ہے تاوان نہ قص پہ قص دیاں انت۔ بلے سدھارتہ ہم آئی ہے رائیک نہ یک نہ پسہ دات کہ آولی جند ہے بھر ہے تاں ہے درگ ہے انت بلے کام سوامی وقی کاروبار نہ قص نہ پہ ہے بارو ہے شپ نہ روچ بے داب ات۔ آئی ہے دل ہے قرار شنگ ات وہدے پہار ہے مالے گاربوتیں، نقصان بوتیں یا دام دار ہے ہے دام پہ وہدہ موه دوست مہ کپیعت گڑا آئی ہے آرام حرام ات۔ بلے سدھارتہ آئی ہے رادھی دیاں گلت کہ مورک ہے مجھنگ، ہوم گرگ نہ زہر گرگ ہے تھج نہ بیت۔ یک رندے کام سوامی آئی ہے را گشت کہ تو کاروبار ہے رہند چہ من ہیل گنگ انت، گڑا ایشی ہے پسہ دیاں ہے آئی ہے گشت کہ اے حمر ہے من ہے مگش چہ تو ایوک ہے من ہے سرپد بوتاں کہ بیان (سود) ہے سراز ہے فائدگ چینکس پخت نہ ماہیگانی ٹوکری ہے نہاد چنکہ بیت۔ تو من ہے پکر ہے سرپدی نہ داشتگ۔ اے حمر دروگے نہ ات کہ آئی

ءِ دل پیاراء ہدنَاک نہ ات آئی ایوکا کملا ٹلب ۽ پیلو کنگ ۽ اے راه ڳچین کنگ
ات۔ آچہ ولی جند ۽ ذاتی گزرائیش ٿڙ آرگ ۽ ات بلے آئی ۽ مهر ۾ محبت گوں لس
مهلوک ۽ است ات آئی ۽ را مردمانی گپ، گوں آوانی ہواری، آہانی ڏکھ درو ۽
ہراہداری ۽ چہ آهان نوکیں میل تب ٻھر ٻیل کنگ، اے آئی ۽ حیال ۽ بُز ہاں ایریشیگ
ات۔ گند ۽ گوں مہلوک ۽ ہوری ۽ مارشٽ آئی ۽ تھاہست ات ملن ۽ کہ یک
وہدے آئی ۽ زند درویشی بوگ۔ آئی ۽ دیست کہ مردم ۽ حیوان ۽ تھا فرق نیست، آئی ۽
مارت کہ مردم ولي زند ۽ پے کسانیں وشیانی دزگرگ، پے زر ۾ مال ۽ ختم کفت۔ مردم یکے
دوئی ۽ تاوان دینیت، ڏاہ ۽ گوکار کفت، مرد ۽ جنگ کفت کہ درویش اے ڏولیں زند ۽
سراکہ کا جشت ۽ کندنست۔ مردم آئی ۽ کش ۽ آنکنست آ گوں هر کس مہروان ۽ ہمدردات۔

پندوکان ۽ پندگ دات ۽ ٺو ہیں پیاریان ۽ شریں عزت ۽ شرب دات ۽۔ ہر مردم ۽
وہدے ۽ دات امیر ۽ درتہ چ ۽ فرق ۽ پیرک نیست ات۔ آئی ۽ ہرگار ۽ حمام ۽ یک چم ۽
چارت۔ اگہ کام سوامی پے ناراضگی کارے آنک گڑا آئی ۽ حبر ہم پے تمبل ۽
گوشداشت۔ دومی مردمانی گپے گوش داشت، برے برے مردم آئی ۽ رکر ۽ پے سلاہ گرگ،
لہنس په گنجی ٺوری ۽ لہنس په ہمدردی گرگ ۽ آنکنست۔ آبرے برے ہے مردمانی دستا په
زانت و تارا تاوان بارکت۔ ہمدردی ۽ آئی ۽ در خالی نہ اوت ۽ سوغات ۽ ٹیکی
آل په کرت مردمان ۽ دات۔ آ مردمانی چھی ٻئران ۽ شرزانت ۽ گوں ایشان ولی حیال ۽
پگر ۽ ڦور تاچیت۔ ہماوڑ ۽ کہ یک وہدے آ خدا ۽ برہما ۽ حیالاں گار بوئکت۔ برے برے
آئی ۽ زرد ۽ یک اجیبن توارے آنک کہ آچے کنگ ۽ انت ۽ پرچا اے ڏول کنگ ۽
انت۔ اے توار پورا ہی ساپ نہ ات۔ پیشکا آئی زانت کہ آہرچی کنگ ۽ انت دراہ
دروغ انت آ چہ راستي ۽ دور انت ۽ ایوک ۽ گوازی کنناں انت۔ گند ۽ آوش ات ۽

اے مزگی کارانتت۔ بلے آصلیں زندِ عوشياني گرگ ء ز بہر نا مراد ات۔ آیوک ء وئی
 چپ ء چاگردِ ع مردمان ء رو دیاں ات۔ انچو که گوازی ء وہاں گواز گیر گوں بال ء لنیب
 کنت۔ چہ مردمان چہ آیوک ء دل وشی کنگ ء ات۔ آلی ء دل دگہ جا ہے ء ات، آلی چہ
 اصلیں مرد مے ء ز بہر یک ظاہری دروشے پیشد ارگ ء ات۔ آلی فطرت اے پیم نہات
 کہ آ کنگ ء ات۔ آلی ء اصلیں ذات گاراٹ، برے برے دل ء گشت کہ آ امر دزء
 ہے لنیب ء دل ء جہلائی ء ہوار بہ بیت ء آیوک ء تماشامہ بہ چاریت۔ آیکوئی کملاء رکزء
 ٹھٹ چہ آلی بازیں علم ء زانت دربرت کہ آلی ء تھا کام شاستر ء دگہ علم ات۔ کملاء آپہ
 شری ء سر پد بوت انچو آ گووند نزاں گت ات۔ یک رندے آلی ء گوں کملاء گشت کہ ”
 من ء تو یکے آں“۔ ہما جاہ ء کہ مس بوت کناں ہمودا توبوت کنئے۔ باز کم مردم ء تب ء
 میل پیش یک بنت کہ منی ء تھی تھا است انت۔

”ہر کس شیواری نہ زانت“ کملاء گشت:

”نا..... من اے وڑ نہ گشاں، کام سوای ء بچار سک شیوار انت چالا کے“ بلے
 آلی ء دل ء تھا ایمنی نیست۔ کملاء: باز مردم یک سسکین تاکے ء وڑ ء انت کہ گوات
 آوان ء چست کنت، دور دنت ء بال دنت بلے لہیں مردم استالانی وڑ ء انت کہ وئی راہ
 ء تچکی ء رونت گوات ء طوفان آوانی راہ ء بدلت نہ کنعت۔ آہان ء وئی راہ گوں
 انت وئی راہ در بر انت۔ من گوں بازیں مردمان نیاد گتگ کہ وتا سر پد ء زانت کار گشت۔
 آوانی تھا آیوک ء یک مرد مے من مناں کہ آ گوئم بدھ ات۔ ہر روج ہزاراں ورنا آلی ء
 درگاہ ء انت آلی ء سونج ء غرہ در بری ء سبق زورنت۔ اے دراہ سسکین تاک انت کہ
 آوانی تھا وئی بچ چیمیں دانش ء سکت نیست۔ کملاء وڑا یمنت ”تو پدا آلی ء یات کنئے،
 بزاں ترا دوارگ درویشی حیال آیاں انت۔“

سد ہارتہ بے توار بوت۔ آپدا دوستی ۽ گوازیان ولگوش بوتنت۔ اے آدمک جہل
 شہر ۽ گوازیانی کیے ات کہ کملا آئی ۽ راسونج دیان ات، اے گوازیانی نیا مجھی ۽ آ کیے دوی
 ۽ سرو لینڈ بوتنت۔ آسک طاقت دار ٿرندأت۔ اے ڏوٽ ۽ اے لئیب ۽ تہائے کے جہل ۽
 کیے بُرز بوت۔ پدا وہدے آ جہل کپت گڑا برے وش بوت ۽ آخر آئی ۽ بغل ۽ کپت۔
 اچ تو شرتریں مہر کنوک من دگه ندیتگ۔ تو طاقت ۽ پرئے، تئی بدن چرپ
 انت، زوت رازی بئے۔ نوں من سر پدا آس کہ تو منی دراہیں مہر ۽ گوازی دربرتگ انت۔
 روچے نہ روچے تئی چکے منی بدن ۽ تھم کپیت، بلے تو انگت پکیرے ۽ وڑاء ۽۔ تو گند
 ۽ گوں من ہم ہما مہر نہ کنئے..... گوں کس ۽ نہ کنئے..... راست انت نا؟
 ”بگند ۽“

سد ہارتہ ۽ پہ دبیرگی گشت..... من تئی وڑاء..... تو ہم کس ۽ مہر نہ کنئے۔ تو ایش ۽
 گوازی ۽ وڑاء چار ۽، گپ ایش کہ مئے گونگیں مردم مہر گت نہ کنفت..... ایدگہ مردم مہر
 گت کنفت کہ اے پا آہاں یک رازے.....

دنیا

سد ہارتے دنیا ۽ رپک زرتنت، بلے دنیا ۽ رنگاں ہوار نہ بوگ ات۔ آئی ۽
واہگ ٿتماہ درویشی زند ۽ تھا مرت ڻزندگ بوتنت، آئی دولت مهر ڻزورا کی ۽ تام چٹگ
ات بلے تھا آیک پکیرے ات۔ کلما ذات که آئے دنیا ۽ مردم نہ انت۔ سال گنوست
انت۔ زر ڙانی انبار ٺوت۔ کوئھی ٺھا مارڈی ۽ واجہ بوت باگانی مالک، نوکر ڻچا کرانی بازی،
درستان ابید ہم آئی ۽ یک ٿجھا میں هرا گم شریک کملاءٹ۔ آئی ۽ جو گی ۽ زند، گووند ۽
ہمراہاری گوم ۽ دیوان، دراہ یکپارگی کوئین زمانگی گپ بوتنت۔ بلے اگلت ۽ آئی ڙرد ۽
تھا باز یس حمر ہست ڻموجو داتنت۔ ہما پنت که آئی ۽ چہ ولی پت، گووند، مرشد ڻچیر براہمن

استاد نوگر عالم غزانت کاراں ہیل کنگ اتنت۔ چہ آہاں بے خیال نہات۔ بزاں زندۂ رانیام تکی جیئے ء غواز یگ، فکر کنگ عبادت غ ذات ء چیر اندر میں زانت، اے انجیں چیز اتنت کہ آئی ء تھا تنیکت ء پشت کچک اتنت۔ آئی ء زندۂ تھا فرق غ تپاوت، فکر عبادت ء خیال دراہ چوش حاک ء رزان اڈ کنوکیس (کمہار) ء گرد چروکیں ء ..... وڑۂ یک برے تیز بلے آخرۂ آہستہ آہستہ تران اتنت۔ دنیا ء براہ سد ہارتہ ء بدن ء تھا داخل بوتگ ات ء آئی ء جند گران غ بے طاقت جوڑ بوتگ ات۔ پڑ مردگ ات۔ آئی ء تھا ء ارواح واب ات بلے آئی ء ڈنی دنیا ء مارگ ء علم گیشتر آگاہ ات ء آوتی نزیک ء غورۂ بیہاں نہ ات۔ سد ہارتہ ء زانت کہ پیار غ سودا چون کھٹت وئی زوراکی چون پیشدارگ بیت۔ نوکر چون دستا زیر کنگ بنت، وش پوشاکی چون انت، وشین ورگ بُوغیلا چے انت۔ مرغ غ ماہیگ ء وشیں تام چون انت۔ آئی ء زانت کہ گوں زالبولاس چے پیم وشی گرگ بیت۔ ناج غ صحبت چی انت۔ بُوا غ شطرنج ء لئیب چون بیت۔ وشیں نپاد ء واب پی انت۔ بلے آئی ء دل ء ضد غ کینگ نہ شٹ کہ جنگل ء پکیر ء دل ء پیم ء کہ شہر ء مردم ء دوست نہ داریت۔ اگہ برے کام سوامی ء نہ پگر غ دسوائے بوتگ گڑا آدامم ء اے مرد ء مسکرائی کنگ۔ بلے رند ترا آئی ء دومیگان ء چہ دوت ء کتر لیگ ہلاں بوت وئی گیشیں دولت ء پچھی ء سد ہارتہ ء لس مردمان زند غواز یگ ء وڑۂ ڈول ہیل کشت آئی ء وئی مزن گندی کمتر بوت۔ آئی ء وتا را مردمانی وڑۂ ٹھینگ ء آوانی راہ غ راہنداں ای سراروگ ء باز جهد گلت بلے ہماڈوؤل ء کہ مردمان گوں دوت مہرگت وئی زہگ دوست داشت انت، اے ڈوؤل سد ہارتہ ء دستا نہ بوت، آئی ء را برمے برے اے نہ وش بوتنت، اے ڈوؤل شپانی وشیں ساعتمان دیر ء آگاہی ء پد آسہب ء تاں دیر ء بوب ء سراواب ات۔ پدا کام سوامی آئی ء راوی بے سوبی ء تاوان ء قصہاں گوں سک دریش کنگ ات۔ اگہ بُوا سوب ئے نہ

کنگ ات گڑا په زور ے کنہت۔ آئی ۽ دیم ۽ شینگ ۽ انچش گمان بوت کہ آسک ییرا
 ہرگارین مردے۔ آئی ۽ دتا ہے ڏوں ۽ پیش داشت۔ شاہو کاری ۽ گرونا کیس چھر ٺشین آئی
 ۽ تھا ودی بوہان اتنت۔ بے تاہیری، جان بدی، نادری، ایوکی ۽ بدھری۔ آئی ۽ بدن ۽ تھا
 دولت ۽ گیش ۽ سبب ۽ روٹگ جنان بوت۔ آبے زار بے تاہیرنا آسودگیں مردے ۽ وڑاء
 روچ په روچ نوکیں چھر گے جنگ ۽ آت۔ آئی ۽ ارواح ۽ راتھاریں پوشے ۽ گپتگ
 آت۔ روچ ۽ ماہ گوزان بوتنت بلے سد ہارت ۽ دیم ۽ ہے اجین رنگ گیشتہ بد صورتی ۽ گپت،
 انچش کہ نوکیں گد گوں وہد ۽ گوزگ ۽ کوہن بوہان، رنگ ۽ روگ ۽ جا ہے جا ہے تار ۽ بند
 یکانی درآ ڳل ۽ بدنما بیت ہے وڈاء گووند ۽ جتائی ۽ پد سد ہارت ۽ زندانچش کوہن ۽ بے براد
 ات۔ سد ہارت کہنیں پچے ۽ دیم جوڑ بوٹگ آت آئی ۽ ارواح ۽ تھہ ۽ ہرچی مردک آت۔ دنیا
 ۽ آئی ۽ را گبند کنگ ات۔ آمال ۽ زر ۽ غلام جوڑ بوت۔ لذت ۽ رند گیری لائچ ۽ جان بدی
 آئی ۽ سنگت اتنت۔ زر ۽ بازی ۽ دنیا ۽ حب ۽ چہ آئی ۽ دل ۽ شر میں عادت ۽ را رہ ۽ رابند پچ
 گپتگ اتنت، آئی ۽ ارواح ۽ ہما شر میں صفت ۽ سکنیں لوٹ ۽ تماہاں مُرگ ۽ وڈاء بال گل
 ات نوں زر ۽ ہوس ۽ آجھا ۽ رند اکنگ ات ۽ وتی مال ۽ بادیاں ات۔ پنداش ۽ آئی ۽ جوہا
 پہ شو قے ڪچ ۽ لئیب گت ۽ ایش ۽ را انچا ہیں مردمانی گوازی یے زانت۔ بلے نوں آبلائیں
 بُواری یے ات۔ آئی ۽ را انچین نش یے سرا شنگ ات کہ وتی دولت ۽ یک یک پیسہ ۽ ہمیشی
 ۽ سرا جنگ ۽ آت۔ جوہا یک نادری یے ۽ وڈاء آئی ۽ بدن ۽ پتر گت ات۔ آئی ۽ مز نیں
 زر ۽ مال سہت ۽ زیور بان ۽ بنگلہ ہمیشی ۽ سرا ببا داتنت برے کٹ ۽ برے تاوان
 وارت۔

جو اے عادت ۽ انچش آئی ۽ بیکار کر گت ات کہ اگر مال ہلاس بوت آئی ۽ وتی
 وام داراں گٹ گت زر ۽ آورت ۽ وتی اے عادت پیلو گت ہما ڏوں ۽ ہیل روٹ عادت

نہ روت۔ اے عادت ء روگ ۽ نام نہ زانت آئی حب چ کار و بار ء شنگ ات۔ نوں آئی
۽ را پنڈو کانی سرا جم نہ شت۔ مہمان ۽ سکنان ء سوغات ۽ نیکی یے نہ دات، آپ زر ء
گنگ ات، شپ روچ واب گندان ات، ہزار انی ہزار بُوا ۽ سرا بندوک ات۔ اے لعنت
چ آئی ء نہ شت، برے برے آدینک ۽ دیما اوشتات ۽ دتا چار ات۔ برے برے
شرمندگ بوت ۽ دل ء ایشی ۽ رایل کنگ ۽ تو جیل سازگ ۽ لگت۔ بلے آئی ء پچ
تا ہیر نیا ہت ء تچان ۽ پدا ہمیشی ۽ رندا شت ۽ اے بے مقصدیں عادت ء آڑاوی ہرجان
جنگ ات، آیکار ۽ پیر بُوت، یک روپے آگوں کملاء باگ ۽ شنگ ۽ گپ ۽ تران ۽
ات۔ کملاء پہ دلی ارمان گشان ات، آئی ۽ گپانی تھا بُون ات۔ آگوتم بدھ ۽ بارو ۽ بحث
کنان ات کہ چوشیں قد ۽ مردے ات۔ چم ۽ چون اتنت۔ دیے چون ات، لٹ
۽ چون اتنت، آئی ۽ بچکند چون ات۔ سد ہارتہ ۽ تاں دیر ۽ آئی ۽ را گوتم بدھ ۽
کدو نکشہ بیان کت ۽ دات۔ گڑا گڈ سرا کملاء ساریں دے کشان ۽ گشت کہ ”یک
روپے کیت آوتی اے دراہیں دنیا ۽ میل کفت ۽ ہے پیر ۽ فرید جوڑ بیت“۔

پدا آس سد ہارتہ امبازال زُرت، مہر ۽ محبت ۽ گوازی ۽ آئی ۽ اولی رندا سد ہارتہ ۽
بدن گوں ووت چک ات ۽ سک نزیک آورت۔ کہ آئی ۽ ماریت کہ زند ۽ تھا جذبگانی ورنائی
چے انت ۽ اے مردم ۽ سرجی ۽ مرگ ۽ کنڈگ ۽ بُرنت۔ چد ۽ ساری آئی ۽ نزاںگ ات کہ
شدت جذبات گوں مرگ ۽ پُش نزیک انت۔ زند ۽ اولی رندا ۽ آئی ۽ کملاء کرچک، ارمانیں
چم پُش نزیک ۽ دیست انت۔ پدا پیری ۽ ماریت ۽ ٹرس، ووت سد ہارتہ ہم چل سال ۽
نزیک ۽ ات آئی ۽ مودانی تھا ماش وکنگ پیری ۽ نیمگاروگ ۽ گمان ات۔ ”کملاء ماہیں یک
دبر گلیں زالے ۽ ٹپنگ بوت کہ آئی ۽ منزل گارأت۔ یک ٹرے، چیر ۽ اندریں ٹرس کہ
آپری ۽ سفر ۽ پا مرگ ۽ ٹرس۔ زند ۽ ہلاسی ۽ ٹرس۔ آئی ۽ گیسا رتے کشان ۽ آڑا الوداع

ڪت ۽ چه ہمودار ٻاڌگ بوت، آئی ۽ دل پریشان ات ٿو ٿر سے چیراتئے۔ پدا وہ دے آشپز
 وئی لوگ ۽ واتر بوت گڑا آئی ۽ بازیں شراب دارت۔ آئی ۽ آرام نیست ات، بستر ۾ سراہم
 آئی ناہیر نیا ٽک۔ آب بے تاہیر ات۔ دل ۽ گریوگ اوثت۔ بے واب ات۔ آئی ۽ ہماریت
 کہ آئی ۽ بدیں شراب دار ٽک، یا انچیں نہ وشیں سازے ٽک، یا کہ آئی ۽ کہنکیں ماسیانی
 ڪندگ انت..... یا آوانی مودع گورانی تیزیں نو..... بلے گیشترا آئی ۽ دل چه وئی جند ۽ بُدات
 وئی دپ ۽ شراب ۽ وئی ذات ۽ وڑ ۽ پیان..... آها مردم ۽ چیم ۽ ات کہ بازیں ورگ ۽ چه
 گران گران ۽ لاب ۽ ٽکلی ات ۽ اوثت کہ بے شانیت ۽ ووت ۽ راسُک بکنت۔ ہے
 ڏوَل ۽ آچاۓ بے وڑیں زند ۽ وئی بار ڏور ڪنگ ۽ واکھدار ات۔ اے لذت ۽ عادتاں میں
 ڪنگ لوثت۔ آتران ۽ وئی گس ۽ ڏون دیم ٺکون بوت بلے آئی ۽ وشیں وابے دیست کر
 کملا ۽ کر ۽ پنجھر ۽ ٽھامر گے است کہ ہر وہد ۽ گول وشیں توارے ۽ چلی چلی ۽ ڪت
 سد ۾ ہارتہ گندیت کہ جنگل پنجھر ۽ ٽھامر ٽک۔ آئی ۽ مرگیں جنگل کش ات ۽ ڏور چھل
 دات، ہمیشی ۽ ہوار آجھہ سر ات انچو گمان بوت کہ آئی ۽ ایشی ۽ ہمراہی ۽ وئی زند ۽ دراہیں
 گران کدریں چیز چھل دانتت۔

وہ دے آچہ واب ۽ پاد آٽک گڑا سک بے واک ۽ بے تمبل ات۔ آئی ۽
 ماریت کہ زند پہ بے مقصد ٺوست۔ آئی ۽ کر ۽ په وئی آؤ کیں روچان ہجی شریں نیست۔
 آایوک ۽ اوشن توک ات انچیش کہ مردے تیاب ۽ دپ ۽ لانچ ۽ میل گک۔

آسک بے تاہیر۔ غماں بارات۔ آوئی امبانی باگ ۽ ٽھا ٿئ۔
 باگ ۽ دپ ۽ بست۔ وئی حیالان مرگ ۽ ساہ کند نین ساعت ۽ مارگ ۽ ٽکت۔
 انچیش کہ آساہ کندن انت سکرات ۽ روان انت۔ پدا آئی ۽ وئی حیال یک شل ۽ یک ٻو
 کنقت۔ آئی ۽ وئی پدی زندیات کت۔ آئی ۽ حیال کت کہ وقی کدی په آئی آٽگ؟

آکدی وش بوگت؟ ہو! زند ۽ وقی کسانی ۽ گوازی اتنت۔ گوں زانتکاراں بجھ ۽ تران ۽
وہاں ہم آئی ۽ شاتکامی دینگ ات۔ اے یات کنان ۽ آئی ۽ را یک چیزے توار کنان
ات۔ پہ تو یک را ہے است۔ تجھیں را ہے ہمیشی ۽ بگر ۽ برو، مرد چھیکس توار ہما توار ۽ پیا
ات کہ وہ دے آئی ۽ وی پت ۽ لوگ میل گلت ۽ دوی وار ہما وہ دے آئی ۽ درویشانی
ہراہی میل گلت۔ دگہ رندے ہے توار آڑا چہ گوتم ۽ رکڑ ۽ پاد گلت..... اے توار ۽ دیر
إنت کہ اچ آئی ۽ بدن ۽ دور ڻنگ ات۔ آڑا نوکیں منزل دزنہ کپت آئی ۽ راہ گارات۔
بازیں مدتے ۽ پد آئی ۽ منزل ۽ پٹ ۽ لوث بے حیال گلگ ات۔ آئی ۽ بازیں بے
دوریں ساعت کسانیں وقیانی حاترا زیان بوتنت۔ پدا ہم اصلیں وقی نہ رست تمنا پیله
نہ بوتنت آئی واگہ ات کہ گوں لس مردمان ہوار بوت بکھت۔ بلے آنہ بوت ۽ زند گھتری
۽ بدل ۽ گند تر بوت۔ آئی وی دل ۽ چج بوگہ ۽ نہ ات ۽ نیکہ آئی ۽ غم وقی پہ جند ۽
اتنت۔ کام سوامی وڈیں مردمانی اے دنیا پہ آئی تماشا ۽ درو گے ات۔ آڑا ایوک ۽ کملہ
دوست بوت۔ گران بھاہیں کملہ بنے نوں آہم آڈول نہات۔ نوں انچو مالوم بوت کہ آئی
۽ مول ۽ مراد بے منزل انت ۽ پہ اے لنیب ۽ زندگی الٰم نہ انت۔ اے دنیا انت، چکانی
گوازی یے، اے پہ یک ۽ دور ند ۽ وش انت بلے پہ دام ۽ بے تام انت۔ پدا سدھارتہ
مرپد بوت کہ نوں اے لنیب ۽ آخر انت ۽ آئی ۽ بدن ۽ لرز گے چیر بوت ۽ آئی ۽
مار ات کہ چیزے مُرت ۽ ثبت۔

آتیو گیں روچ ۽ امب ۽ در چک ۽ چیر ۽ وپت، آڑا اوتی پت، گویند ۽ گوتم گیر
آنکھت۔ باریں اے دراہیں مردم آئی ۽ اے حاترا میل داتنت کہ آ کام سوامی وڈیں
مردے جوڑ بہ بیت۔ پدا شپ ۽ دو پاس خوست گڑا آئی ۽ حیال گلت کہ او ۽ نندگ ۽
اے باغ ۽ وجہ بوگہ لئی انت۔ آپا دا آتک آئی ۽ دل سیرات، آئی ۽ اے باغ ۽ اے

شہر ۽ زندۂ را میں کنگ ۽ پسلہ سکت اے۔ مروچیگین روچ ۽ آئی ۽ بیچ نہ وارت ۽ اے
درائیں مال ۽ دولت ۽ سرگوست۔ ہے شپ ۽ سد ہارتہ درکٹ۔ کام سوامی آئی جھٹ ۽
پول گلت آرزا ہے ٿرس ات کہ بکند ۽ دز ڏونگاں برٹگ۔ بلے نہ رست۔ کملا وہدے
سرپد بوت کہ سد ہارتہ گار انت گڑا آپ ایمنی نشت۔ آئی پٹ ۽ لوث نہ کت۔ آئی
زانگ ات کہ آپداوی پیریگیں زندۂ تھا واتر بوتگ۔ آئی گڈی گندوک ۽ ہے مارگ
بوت کہ سد ہارتہ بدل انت آئی زانت کہ آئی ۽ نہ جاہ ڻنہ هنکیں، آ درویش..... پھیشا
گوں آئی شری ۽ گوز امباز بوتگ ات ۽ وتا را آئی ۽ حوالہ داتگ ات ۽۔

وہدیکہ آئی ۽ سد ہارتہ ۽ ناگتیں گاری ۽ حال گپت گڑا آہما تاک ۽ دپ ۽ پنجرہ
۽ رکڑ ۽ آنک کہ آئی ۽ تھا ڏولداریں جنگلے بندات۔ آئی پنجرہ ۽ گبل چیج گلت ۽ جنگل ۽
را آزاد گلت۔ تاں دیر ۽ آئی ۽ بالیں جنگل چار ات تنا وہدے پھنان انديم بوت۔ پدا
کملا چہ مہلوک ۽ گند ڻنڈ ۽ وتا را ڏورداشت۔ ”الیوکی ۽ لوگ ۽ نشت۔

لہنس وہد ۽ پد آسکی ۽ سرپد بوت کہ سد ہارتہ ۽ گڈی ۽ پت ۽ واب ۽ آئی ۽
لاب پر بوتگ.....

دریاۓ عِ لمب

سدھارتہ چہ شہر ۽ در آئک، کوچگان ویل آت۔ آئیک ہبرے زانت کہ آواترنہ روت۔ زندیک زہریں گھلے ات آ کہ داب ۽ تہام تکمیں جنگل دیستگ ات۔ اے آئی ۽ ولی زرد ۽ جنگل ات۔ اے وہدی آولی جند ۽ شزار آت، سرسر جنان ۽ بے تا، ہیری ۽ رہاگ ات آئی ۽ دل پرشتگ ات ۽ مرگ ۽ ابید دگہ بھی آئی علاج نہ ات، آمرگ لوٹگ ۽ ات۔ نیستی ۽ وازنندگ ات۔ ہست بوگ ۽ نہ لوثت۔ یا بھنگانی ملار ۽ بے سدھ ۽ بے گمان بوگ..... تاں کہ آمزانت کہ چے بوت ۽ نہ بوت۔ یا انچش کہ گرندے آئی ۽ راوی بھربکنست یا جنگلی حونوارین ساہدارے پیخت ۽ آئی ۽ بوارت ۽ بگشیت۔ آئی ۽ زند ۽ کجام رو دین کار ۽ وتا ز بھر کتگ، ہر چہ حرابی ۽ بن بوتگ ۽ سل کاریانی سبب ۽ نوں آئی ۽

زندگ بوہگ پکارتہ انت۔ نوں آئی عدم عروگ غمنہ روگ بلا ہیں کارے نہ انت۔ نوں
نام ورگ، گون، واب، زالانی و پت غواب، آئی عبخت نہ انت، غآلائق نہ انت کہ پدا
ہے راہ غبروت۔

سدھارتہ جنان غ پروشان تجوکیں آپ غ دریا ع لمب غ سربوت اے ہما دریا
ات کہ یک رندے ایشی ع لمب غ آئی غ گوں یک میدے غ دوچار وارٹگ ات۔ کہ آئی غ
راویٰ یکدار غ سوارگت غ چہ دریا غ غوازینت ہے۔ آ دریا ع لمب غ اوشتات۔ بے توار
ات۔ آئی غ منزل نیست ات، کجا بروت غ کئی کرزا غ بروت، آبے منزلیں مسافریے ات،
پد غ دسم غ چپی نہ ات اے زندبے مانا غ بے وڑ۔ آئی دیست دریا ع لمب غ ناریل غ
درچکے، آروان غ ہے درچک غ بن غ نشت آئی غ وقی دست ہے درچک غ گرد غ پیڑات
انت۔ آسک پریشان ات آزانت کہ وقی اے پریشانی وارمان غ چتور ہلاس بکن،
آاے پگر غ ات کہ اے جاور غ علاج ہمیش انت کہ وتا ہلاس بکن، آئی چم دریا غ غ
تھہ غ غ بستگیں آپ غ سک بوتنت۔ آ حیال گت کہ وتا دریا غ لخ غ وور بدنٹ غ وقی
بدین بدن غ ہلاس بکن تاں کہ ماہیگ غ دریا غ ساہدارانی لاپ جوڑ بہ بیت۔ آپ دریا غ
دوڑکنگ غ جہل بوت وقی دیم غ عکس غ دیست کہ آپ غ سراپڈ روت۔ آٹھے جت،
چہ وقی دیم غ نفرت ہے بوت، نوں آ وتا دریا غ وور دیگ غ حیال، پرگ غ دیمان غ
بوہگ چمان غ بند گت۔ انا گت غ چہ آئی غ تھا یک توارے بیگ آ جہہ برات۔ غوں گیں
زند غ یک توارے۔ یک گارہ بے خیال گتگیں لبزے یک زمانگی لبزے آئی دماگ غ
ریشگانی تھا آئی غ رامکن کنگ غ ات، یک زمانگے آ چہ ہے لبز غ ہمیدار ات۔ آئی عدل
غ جملے غ ”اوم“ غ لبز چست بوت۔ ہمالبز کہ آئی غ مانا، ”ذات کامل“ یا ”سرجم“ ات۔
گوں اے توار غ آ ہگ غ سدھارتہ غ تھہ غ ارواح تازگ غ سمارگ نوت غ یک رندے پدا

آئی ۽ تھا زندگ بوجہ ۽ ارمان ۽ جہہ جست۔

سید ہارتہ ۽ وٹی پریشانی، ٹھرس، نیم ۽ دلپروشی ۽ مرگ ۽ راگوارام باز کنگ ۽ واگہ سکنگ ات۔ اے واگہ ۽ سک دوم روگات کہ آوتارا ہلاں بکھت ۽ دام ۽ چاۓ جھال ۽ بہ رگیت۔ اے درد، نزوری، پروش ۽ عقل ۽ نیتی ۽ آپ روشنگ ۽ چنگل داتگات بلے اناؤگت ۽ لبز "اوم" ۽ آئی ۽ زرد ۽ را چند بینت ۽ وٹی جرم ۽ گیشی ۽ سرپدگت۔ چاۓ لبز ۽ آئی ۽ را ہرچی گیر آتک۔ اے لبز ۽ آئی ۽ را بازین چیز انی مارگ دات ۽ آوتارا جاہ آرگ ۽ لکت۔ آسک دم روگات۔ آئی را گرائیں وا بے ۽ گپت ۽ تنا وہدے وا ب کپت، وہدے پاد آتک سرجیں دہ سال ۽ وا ب ۽ گڑاٹ..... آ گوں پاد آ گہ ۽ سبک بوت۔ سرجیں گرائیں بارے چہ آئی ۽ سرا ڈور کنگ بوگت۔ آئی ۽ دریا ۽ آپ ۽ وش وشیں چنگ ۽ تو ارشکت ۽ پدا آئی ۽ وٹی کر ۽ درچک چاراٹ انت ۽ آzman دیست۔ نوں آئی ۽ را گیر آیاں بوت کہ آ کدی اد ۽ آتگک۔ آئی ۽ دل سبک بوگات ۽ گشک ۽ کوہنیں حصر چہ آئی ۽ یادا شت ۽ درآتگک انت ۽ آئی ۽ نوکیں زندے رستگات۔ آئی ۽ را پدا "اوم" ۽ نام تو ارگت ۽ ہے مارشت آئی ۽ دل ۽ چست، بوت کہ آئی ۽ سرجی ۽ شریں پنٹ ۽ سونج دست کپتگات ۽ آئی ۽ سر دلپروشی ۽ چہ زند ۽ بیزاری ۽ بدیں واگہ یک دارے کل انت ۽ آپا نوکیں زندے ۽ واہند بوت ۽ اے نام آئی ۽ زند ۽ چنگ ۽ یات ۽ آتگک۔

اے وا ب پا آئی ۽ زند ۽ سوغا تے بوت انچو کہ مرگ ۽ پدیکے زندگ پہ بیت۔ اے وا ب ۽ سید ہارتہ ۽ تھہ ۽ انفرادیت ۽ آئی ۽ تب ۽ جتا میں فکر ۽ پلگارگ ۽ مدتا دات ۽ آئی ۽ را نوکیں زند ۽ حاتر ایک را ہے سونج دات، نوں آئی ۽ فکر ہلاں، آئی ۽ جند پہک، دبجم ۽ آسودگات، آئی ۽ سرعے بار ڈور آتگک ات۔ سید ہارتہ ۽ چم ڇچ گت ۽ چپ ۽

چاگر دئ جمشا نک دات انت غ پدا آلی ء دیست کر آلی ء پیریے تندوک انت آلی ء سرء
مودسائیک انت۔ پکیرانی پوشک ء، آلی ء نیٹگ ء و تی عبادت ء دزگث انت۔ آرزا
کمیں شری چار ات گرا آزوت و تی کسانی ء نگت گووند ء پیخارگ ء پیچ ردنہ یوت۔
اے ٹوہیں ساد ہو آلی ء نگت ات۔ گووند پیری ء سکسر اس سربوہان ات گووند آرزا پیچ
نیا آرت، بلے آلی ء چہ واب ء پادا گہ ء گووند ء سک وشی یوت۔ انچش گمان ات کر
آرزادیر انت که چہ واب ء پادا گہ ء ودار یگ ات۔

سد ہارت ء گشت ”من واب کچکوں تو کدی آنک یے؟“؟

”ھو! تو سک واب اتنے، من گوں و تی ہمراياں چہ ادء ٹوستاں۔ من دیست کر
واب یے، بلے انچیں جا ہے کہ ادء سک ہتر انت جنگل ء حنوواریں جناور غ مار غ روم
کاہنست گڑا من ہے شر تر زانت کہ تی جیال داری لوٹیت۔ پیشکا تو تاں کہ واب اتنے
من ٹشاں بلے نوں کر تو پادا ٹنگ یے من روواں۔ منی جنڈ گوتم بدھ ء مرید انت۔“

”باز منت ولجہ، تو پمن و تا جنجوال گت“

”شریں۔ من ٹشاں“

”وچی انت گووند“ سد ہارت گشت۔

”گووند۔ پکیر او شتات احکموں“

”تو منی نام ء چون زانے؟“ گووند جھت گپت۔

سد ہارت کند گے جت۔

گووند..... ترا من و تی پت ء لوگ ء میگ ء۔ جو گیانی جنگل ء گبرتاں، گوتم
بدھ ء ہند ء دراہیں زند ء چپ غ چوٹیں راہاں زانیں.....

”بلے تو سد ہارت یے..... اڑے، نوں من ترا زانت۔ باز وش بیتاں کہ گوں

توڈیک وارت۔

”ہو! تئی گندگ دل اگر نے جت۔ تو واب منی نگہبائی گت بازمشت
..... تو باریں کجا انگرے حالاں بدئے۔“

”ما پکیریں مرد میں شپ، جاہ غر روج جا ہے، خاصیں ہند نیست..... برے^ج
جا ہے روال مہلوک د راہ در بری د کناں۔ پنڈ غر مورے کناں۔ تو باریں کجا دیم دا تگ د
روگ دئے؟“

سدہارت د پسہ دات ”من ہم انچوتئی وڈا گردان پکیری کناں“۔

گووند گشت ”تو چش پکیر د وڑ دئے تئی پوشک غ کوش نہ گشت تو پنڈ د کے
جے، راست گشے..... سدہارت د راینت“ تئی چم تیز انت..... من نہ گشاں تئی وڑ د
درویشے د آں۔ ایوکا تر غتاب د آں“۔

”تو گشے پر تر غتاب د مردم د پوشک اے پیم نہ بنت؟“

”تو پوشک غ موداں مہ چار۔ ایشان دت وفا نیست۔ اے روت گار بنت۔

منی پوشک غ مود دنیا د مردمانی وڑ د انت کہ من ہم چہ ہمیشائ آں“۔

گووند جست گت ”بلے سدہارت بکش نوں تو چے کنگا دئے؟“

”نہ زاناں..... من کے آں چے کنگا ہاں۔ انچو زاناں کہ منی رکڑ د باز دولت د
مال اسٹ ات بلے انوں بچ نیست“۔

”تو دولت د میل گت یاد دولت د ترا؟“

”زاناں..... دنیا د جنجال د حساب چہ منی زانت د ڈن انت۔ زاناں
آسہارت کجا گار بوت کے پکیرے ات۔ سادگیں زندگی دنیا د دور ات۔ آبدل نوت۔
گووند تو پت زای بچے۔ آسہارت گار بنت“۔

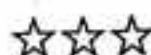
باز دری گووند اوتی کسانی ے نگت چار ایت پدا آئی ے پادانی جہل بوت
سر گپت۔ سید ہارتہ بچکندے جت۔ آراؤتی کسانی ے نگت سک دوست ات۔ پدا
اے ساعت ے کہ یک دشی گیس وابے ے پدا آئی ے انھین مردمے دیست کہ پہل مہر
ے گت۔ دوست ے داشت۔ آئی ے دل چھ مہر سریج بوتگ ات۔ آراؤت
کہ آئی ے نادر ای ے بن بے مہری انت پر چاک کہ آ گوں کس ے مہر محبت نہ کنت۔ واب ے
آراؤ پدا مردمے جوڑ گک ات۔ آچھہ درپہ دری ٹھاکری ے رکھت اگہنا اے دہدی آئی
ے ارواح بال گک ات۔ گووند ے روگ پدا آئی ماریت کہ نوں گوونگ بوہان انت۔ دوروج
ے آئی ے بیچ نہ وارنگ ات۔ آراؤ ساری ے زماں گک گیر آتک کہ بازیں روچ ے گون ڈن ے
پرواد ے نہ داشنگ۔ آئی ے گیر آتک کہ کملا ے آئی ے سے چیز ای بیانیں بنا ک جنگ ات،
کہ آ گون داشت کنت، ودار گت کنت ٹھکرکت کنت، بلے مروچی آ بنا ک بوت ے
ثٹ انت۔ آئی ے کڑے انوں بھی نیست ات۔ دنیا ے ہوں ے آئی ے اصلی طاقت، بیچ
گپت انت ے آ یک انچائیں مردمے ات، نہ گون دارگ ے تو ان ٹھیک آئی ے تھا شریں
ٹھکر ے زماں ہست ات۔ آئی ے حیال گت کہ آراؤ چوئیں شریں علم ے عملے زانگ ے ہیل
دار ات بلے مروچی آہا جا گہہ ے اوشا ٹنگ کہ بازیں سال پیروتی کسانی ے عمر ے بوتگ
وہدیکہ مروچی آپری ے یہ مگا روگا انت۔ اے دراہیں خواری حاک بوت ے ثٹ انت۔
آئی ے ورنائی ثٹ ے آراؤتی سرائندگ آتک۔ بخت ے پدا آئی ے دوست ہورک گک
آتنت، آ یک نزاں کاریں زہنے ے وزنے ہٹکیں دوست ے اوشا ٹنگ۔ آئی ے وتنی جاور ے
سرائیک ذات۔ آئی ے یات گت کہ زندگی ے رواہ ٹھرم اجب انت۔ آئی ے کسانی گوں
دیوتا ہانی عبادت، ورنائی جوگی بوگ، بدھ ے مرتیڈی ے نہ میگ۔ پدا کملا ے مہر ٹھ پدا کام
سوای ے ہاپار ے ہیل گک۔ اے دراہ وہدے چکرات کہ مروچی آچھے یک سرپریس مردم ے

چکے جوڑ بوت۔ آئی ۽ دریا ۽ نیمگا چم سک داتنت۔ دریا ہم چپی چپ ۽ آت، آئی کندگ
کیش بوت سر جھی ۽ آہے دریا ۽ وڑ چپی بوتگ۔ آئی ۽ فکر ۾ حیال چپی بوتنت، اے
دراہیں روئیں کار ۾ کرداں پدا من ۽ ز گے جوڑ گت۔ بلکیں اے دراہیں وہ ۽ چکرات که
آڑا برے یک گنڈے ۽ چھکل دیان آت۔ تاں کہ چ آزمان ۽ پہ کپیت ڻدوارگ ولی قد
۽ چچ بیاریت تاں کہ ”اوم“ آئی ۽ وایں دل ۽ آگاہ بکت۔ آمر و پی یکرندے پداوشی ۽
واب گنگ آت۔ آئی ۽ پدا ولی هیں ارواه ۽ بھار بوتگ آت، آپدا زند ۽ نوکیں دروشم ۽
گنگ آت۔ اے دنیا ۽ راہاں آئی ۽ راتیچ دیاں ۽ پدا ولی بھار ۽ سکسرال سرگت۔
آئی ۽ دل ۽ تہاوشی ۽ اپارے چست بوت۔

آئی ۽ حیال گت کہ زانگ نہ بیت وشی چے یے؟ چہ کجا کیت۔ بلکہ اے گرامیں
واب ۽ آورت یا ”اوم“ لبز ۽ بیات دارگ ۽۔ آپدا آجو انت چہ ہمازنڊ کہ آئی ۽ تہار حص
ٿتماه ات۔ زر ڦ مال ۽ دروگیں وشی اتنت۔ ہمازنڊ کہ آئی منی ورنائی بُرت۔ ہمازنڊ کہ آئی
۽ چاگرو ۽ آرام ایمنی ۽ آسودگی نامیں چیز نیست آت۔ بلے شر انت کہ آئی ۽ جان چٹ
انت ڦ آجو بوت چہ آدلنجیں زند ۽، آز ہر ڦ چکلین و خیان۔ بلے سد ٻارت ۽ یکرندے پدا
و تاراچت ڻ یکجا گت۔ ولی پ ڦکسیں زند ۽ چنڈ چت الگت انت۔ و تارا پدا اٿو آورت۔
آئی ۽ لاپ ۽ چ گون ۽ گر گے جت۔ بلے آئی ۽ ولی دل داشت۔ آئی ۽ حیال گت کہ
کام سوای ۽ پمار ۽ اگہ آئی بلوٹیں مز نین زر ڦ مالے چ ڻ گت۔ بلے آے ساعت
دیست نہ گت کہ آ دریا ۽ لمب ۽ جھل بوتگ کہ ولی زند ۽ ہلاس بکت۔ بلے نوں آگوں
نوکیں جز مے ۽ پدا زندگ انت۔ اے شر انت کہ مردم چہ ولی چند ۽ تجربت ۽ چیز اں
ٻزانت۔ کسانی ۽ من ۽ خبر انت ٻازیں مال ۽ زر ڦ شر نہ انت۔ بلے انوں ولی ذہن ۽ نا۔
بلکہ ولی چند ۽ تجربت ۽ مالوم نوت۔

آتاں دریاءِ دریاءِ لمب اے وئی فکر اے بوجیگ اے تاچینان نوت۔ درچک ۽ سرء
جھنگل اے توارءَ گوشداراں نوت اے ہے حیال اے کپت کہ آئی اے تہہ اے یک چیزے کہ پا آئی
سک حراب اُنہے میگ ات شرانت کہ مردپی مرت اُنٹت۔ اے ہماچیزات کہ آئی اے تہہ
اے تنگی ہلاس کنگ ات۔ آدیرانت کہ گوں وئی ذات اے زوراکی اے جنگ اے ات۔ آئی اے
مدام ایشی اے راجھل اے جنگ ات بلے پدا پست بوہاں بوت۔ بلے مردپی ہماچیز دریاءِ
لمب اے ووت ٹشت اُنگارنوت۔ مردپی آئی اے دل اے وشی یے چاپ جت۔ سدھارتہ سرپید
بوت کہ اے دراہ آئی اے ذات اے تہہ اے جنگ ات کہ تا مردپی آئے حال اے سربوتگ ات
آئی اے ذات سک گروناک، بے پرواہ، زانت کار عالم اُن فالصل اے، وتاکی ۽ بروبری اے
لیگ اے ساڑی نہ ات۔ ذات اے آڑاپے حال اے سرگت کہ آزز اُن زال اے رند اے کپت۔
اے دنیا ۽ رپکان اے ڈرت۔ پیاری بُواری شرابی اُن بدست جوڑ بوت، تکبر اے بے رعیائی اے
نیمگاٹ کسی ۽ پرواہ اُن باور اے نہ گت پیشا آئی اے جندگار بوت، آئی اے عبادت، پہیز
گاری او درو شیانہ زند اے لکھن دراہیں نیکی حاک اُن پُر بوتنت، بلے اے وہد ۽ پسلہ ات کہ
سدھارتہ دنیائی وقیان پلیت، وئی پروش اے به منیت اُن مردپی دگہ نوک دروشم، کسان ذات
اُنورنا ہیں سدھارتہ یے ودی بہ بیت۔

آوش ات۔ دریاءِ په خوب چاران ات۔ آئی اے گوں ۽ پرواہ نہ کت اُن تجوکیں
آپ چاریت، آپ آئی اے نوکیں رازے سوچ دیاں ات۔ انچین گئے کہ کدی آنزاٹگ۔
پیسریکیں سدھارتہ اے دریاءِ پُرستگ ات اُننوں نوکیں سدھارتہ اے دل اے راسوگہہ کنگ
ات کہ پہ مدتے ہے دریاءِ لمب اے جاہ کنت اُنمندیریت.....۔

ہمید

سد ہارتہ دل ۽ جمات کہ آہے دریا ۽ لمب ۽ ندیت آ جیا گت کہ اے ہما
دریاٹ کہ یکرندے مید یے ۽ آڑاوی بوجی ۽ سوارگت ۽ غوازینت، آئی ۽ مہروانیں
چھٹائے بلوریں آپ ۽ سرا دات۔ ایشی ۽ رنگان ۽ چاراٹ۔ ایشی ۽ تھا جوڑتگیں ۽
کرٹلکیں عکس ۽ نشان چاہتنت۔ آے دریا ۽ متواترات کہ دریا پہ آئی نوکیں زند ۽
گواجار آڈرت۔ آئی ۽ ساہ رگھت۔ آئی ۽ دل ۽ توارگت کہ اے دریا ۽ رکڑ ۽ پند۔
ایشی ۽ دوست دار ۽ ایشی ۽ سرا زند ۽ سرپد ببو۔ دگہ راز ۽ نیازاں زانت کار ببو۔ مروچی آ
زانت کہ دریا ۽ بچار تھت کہ تھیت، دم برگ نہ زانت۔ آپ دائم یک رنگ ۽ انت بلے
ہر دمان ۽ نوک ات، بلے کس ۽ اے راز زانت۔

سندھار تھا پاد آ تک، آئی ۽ لالپ ۽ گرگد پ توار گیشن بوجان ات۔ آئی ۽ لالپ ۽

توار غ آپ ۽ توار دو ہیں ایشکت انت۔ آپا د آ تک ۽ دریا ۽ ھالمب ۽ عمر بوت کے اوو ۽
یکدارانی دارگ ۽ جاہ آت۔ آئی ۽ یکدارے ۽ سرا یک پیر مردے دیست ۽ دمان ۽ چو
آورت کے اے مرد ۽ آئی ۽ را پیس سال پیسر چہ دریا ۽ گواز ٹنگ ات ۽ اے سرا
آور ٹنگ ات۔ آر ڄجت ۽ گت۔ وجہ من ۽ گواز ینے؟

یکم برے پیریں مید ۽ آر ڳوں حیرانی چاراٹ ۽ آئی ۽ وشیں پوشاك ۽ چم
۽ سک بوتنت۔ پدا آئی ۽ راسوار ۽ ڪت رہا گ بوت۔ اے پیم ۽ سد ٻارتہ ۽ راہ
۽ گشت۔ تو پہ وتا شریں کارے گھین گنگ؟ چون وش انت که دریا ۽ لمب ۽ نند ۽
یکدار به بر غ بیار.....

”ھو!“ مید ۽ بچکنڈے جت۔ ہر کار شر انت بلے منی دل ۽ تئی کار غ زندگی وش
تر انت۔ ”نا۔ تئی دل انت پوشاكاں مچار؟“

سد ٻارتہ کعیدت ”اے بچاں مچار۔ ایشان بزور۔ چونا ھی ۽ من ۽ پہ تو زر گون
نیست۔ اے چخ منی سرا بارانت۔

”تو مسکرائی کلنے؟“ مید ۽ ورائیت۔

”نا۔ دوست! تو گرندے پیسا بے زر ۽ منا گواز ٹنگ۔ مرچی پدا
زر نیست۔ بچاں بزور۔

”گڑا تو چہ بُر کلنے؟“

من ۽ چہ ولی گداں جو ڈھے بدئے ٿے ہمابدار ولی شاگرد جو ڈبکن۔

”پر چا؟“ مید ۽ ورائیت۔

”پر چا کہ من ۽ دیمارو گ ۽ واگ ڳ نیست“

مید ۽ تاں دیر ۽ مردک چاراٹ آپے باور ات۔ پدا گشت ۽ ”ھو! یات

آئک من ترا ہجھ آورت..... پست سال ساری میں ترا دریا گواز ہیت۔ گشگ ۽
آوہدی تو چوجوگی ۽ اتنے۔

”ہو! منی نام سد ہارتہ انت تو وہدے منادیست میں جوگی یے اتوں“۔

”گزار است! من ۽ وقی بیت کہ تو منی کر ۽ ہے۔ وقی حاڑاں بدئے۔ تاں کہ

من بزانہاں ترا پر چا اے وشیں پوشکاں بدکیت“، گوشدار منی نام واس دیو انت۔

دریا گواز ینگ ۽ پد واس دیو آرزا وقی کسانیں لوگ ۽ بُرت کہ آواں ہمودا

آپ ۽ تام وارت۔ آئی امب وارت ۽ پدا یک شل ۽ سد ہارتہ ۽ وقی کسے آور تنہت ۽

واس دیو گوں بے تو اری ۽ گوشدار است۔ آئی ۽ گپ ۽ ترا چجھ بُخت نہ گت ۽ پے تو اری

گوشدار است سد ہارتہ آئی ۽ اے ڏولیں آرام ۽ سرا گوشدار گ ۽ اد ۽ اود ۽ بُخت ۽ پرس ۽

تام نہ بری سک دوست نوت۔

وہدے سد ہارتہ ۽ کسے ہلاں گت واس دیو گشت، ”منی دل ۽ دریا ۽ تی

گوشدار گ، گوں تو گپ بھگ۔ سک شرانت تو منی کر ۽ نیت کئے، من ایوکاں،

ماراوش بیت“۔ اد ۽ جا گہہ است۔ ورگ ۽ وردن ۽ کی نہ انت۔ ”مت ۽ مہربانی، اے

واس دیو! تی گپ گوشدار گ ۽ ورگ ۽ پیغم من ۽ سک دوست بوت تی ڏولیں مردم کم انت

کہ پہ تھمل مردم ۽ گپ ۽ گوشداریت۔ من ہم اچ تو اے ہیل گت کہ دوی ۽ گپ ۽

چون مردم گوشداریت“۔

”تو زوت ہیل کئے۔ من ترا چجھ گشت نہ کتاں من ۽ تعلیم یے نیست من ہرچی

چھ ہے دریا ۽ ہیل گگ۔ بلے دریاوت سوچ دنت کہ اے چمل ۽ ت ۽ ایشی ۽ جملی پلگ

لوٹیت۔ ہے چیز ۽ بچار کہ اے دریا ۽ کمال انت کہ برہمن، زروار سد ہارتہ یک روچے

سید ٿناحدا ۽ ورگ ڙند گواز یتیت۔ تو چھ دریا ۽ باز سر پد بوجان ہے۔

سِدھارتہ نے بے تواری پڑھت کت غدگہ چے گپ باریں مردم چد دریا نہ کل
عکت کنت۔ ”من دگہ بیچ نزانہ من نہ زانت نیست۔ منی کار مردمانی غوازینگ انت۔
لہتیں پہ باپار لہتیں پہ سور نہ سانگ رونت۔ دریا پر ایشان گٹ انت منی کار ایشان نہ آدمیم
غسر کنگ۔ بلے بل اے گپاں بیا کہ وپسان۔ سِدھارتہ مید نہ کر نہ کار نہ لکت“۔

یکدار نہ حیال داری، ہلاہنگ آئی ہیل گت۔ پدا جنگل نہ ڈگاری کار، دان
کشنگ نہ در چکانی نج کنگ، نوکری نہ اسباب جوڑ کنگ۔ آئی نہ کار واس دیو نہ دوست
بوت، آئی نہ دریا نہ توارانی گوشدارگ نہ ایشانی مانا نہ مکد ہیل کنعت۔ برے برے
آواں گپ نہ تران، بحث نہ احوال گت۔ سِدھارتہ یک روپے بھت گپت“۔ اے حبر نہ تو
چہ دریا نہ سر پد بو تکنے کہ وہ بیچ نہ انت؟
واس دیو نہ بچکندرت، ہو!

”بزاں ایشی نہ متلب لشنت کہ دریا ہر جاہ انت یکیں وہ بعنزہ نہ زر نہ ہوار
انت۔ ہے دمان نہ سمجھاہ انت نہ ایشی نہ سرا نہ سوت نہ آہنگ نہ اثر نیست۔
ہو! انچش انت واس دیو نہ درا نیست۔

آئی نہ ولی زند نہ باروا حیال گت کہ آئی نہ زند ہم کسانی، ورنائی نہ پیری نہ گوں
ہے وہ نہ سا گپ نہ بندوک انت۔ وہ یک شل نہ برجا انت آئی نہ ودی بوجگ، زند نہ مرگ
یکیں وڑ نہ بندوک انت، نہ سستگ انت، ہرچی نہ هستی نہ وجود ہست انت، سِدھارتہ
و شحال ترات، وہ نہ وہ نہ بارو نہ آئی نہ زانت شر تر نہ فکر تچک بوت۔ آراؤں سا بوت
کہ ہرچی غم نہ اندو وہ نہ سبب نہ اشتت نہ درا ہیں مشکل نہ جنجوال ہما وہ نہ کنعت وہ یکہ مردم
و تارا وہ نہ چنگل نہ ذریکشت۔ سِدھارتہ نہ گپتی بسرا واس دیو نہ بیچ نہ گشت ایوا کا
بچکندا تئے۔ ہو ر نہ میکم آنکہ دریا نہ آپ گیش ہوت نہ دریا گوں مستیں تو ایشان ریوان

ات گڑا سدہارتہ حیال گت ٿو گشت: ”اے گپ راستے بیت که دریاء و تی توارانت اے هر ڏو ڦیں توارکنت۔ ایشی ۽ تھامزن کسان، انسان حیوان۔ گریوگ ٿو ڻشی ۽ توارانت۔ اے دراہیں توار یکجا ہنت ٿو پدا وہدے یک توارے جو ڙبیت گڑا اے ہما توارانت که آئی ۽ ”اوم“ گشت، وہدگوازان ات۔ سدہارتہ ۽ تھامپد ۽ دراہیں ٻیل ٿو عادت آنکنت، آئی ۽ دل ٿو غم پر نیست آت دا گئی بچکندے تالان ات۔ وہدے مسافرال آوان ۽ یکجا ہی ۽ دیست گڑا ہردوک دو برات ۽ چیم ٿو اتنت۔ آوانی زند ۽ مستریں ہمراہ ہے دریا ات، وہدے آایوکا نیشت گڑا پے بے تواري دریاء لمب ٿو نیشت ٿو ایشی ۽ توار ۽ گوشداشت۔ اے وہدال آوان ٿو زند ۽ وڑو ڙیں وہد ٿو نوبت گیر آنکنت ڦشی، غم، مرگ، کسانی، ورنائی ۽ حیال مردمانی حیال، اگه آوان ٿو یکیں وہد ٿو یک پیمیں حیالے بیا ٽکیں گڑا سک بازو ٿو ش بوتنت۔

ہے وڑ ڻ مسافرال ہم آوان ٿو برے جادو گر ٿو برے یک نامے توار گت ٿو بازیناں و تی دل ۽ حال ٿو کتہ آوانی آورتنت، آوان دوپیریں یکدار ۽ ناخدا سک دوست بوتنت۔

سال گُوزان بوتنت یک روچے آنک که دریاء لمب ۽ مہلوک ۽ چوکائی گیش بوت۔ مردم ڦمب رمب ٿو پیدا ک اتنت پر چا که حالے ٹنگ بوتگ ات که گوتم بدھ نادراد انت ٿو زند ۽ گڈی روچان گُوازینگا انت ٿو مردم لوشت که آئی ۽ گڈی دیدار ۽ گیشان چ گیش سربہ بنت، مردمانی چوکائی روگ ٿو دریاء آکش سرگنگ ۽ چخت انجش ود اتگ ات که هر کس چہ دو می ٿو پیسر روگ ٿو اشتاپ ات، انجش که بادشاہ ۽ درگاہ ۽ روگ ٿو انت۔ یا مقناطیسے آوان ٿو کشان انت۔

سدہارتہ مردمانی گندگ ۽ و تی دو رعن زمانگ ۽ یات گت که یک وہدے آہم

پہ گوتم ۽ دیدار ۽ ہدوانک ات۔ آرزاوئی حمر گیر آنکھ کے آئی ۽ دیم پہ دیسی گوں آئی سوال ۽ جواب گلت۔ مرد پچی آئی ۽ مایہ کے اے دراہ بے فائندگ انت آئی ۽ گنوکی ۽ وہدات۔ مرد پچی ہم آئی ۽ دل ۽ اے نیکیں مرد ۽ قدر ۽ عزتے ہست ات۔ بلے راستی ۽ بدل ۽ وی تجربت ۽ کارمزکت پدا یک روچے کمالا ہم گوں وی چک ۽ ہے زیارتی مردمانی، رب ۽ ریچ ۽ گندگ بوت۔ ہما کمالا کے سک ڏولدارات آئی ۽ وی زند ۽ رنگ ۽ دروشم بدل گنگ انت آہم بده ۽ پیروکارے جوڑ بوتگ ات ۽ آمرد پچی سرگپتگ ات وی پیکر ۽ دیدار ۽۔ آئی وی باع ۽ دولت دراہ ہے راہ ۽ خرچ گنگ انت۔ آئی ۽ ڈھین گد ۽ پچ ڳور ۽ گنگ ات۔ بلے کمالا ۽ چکت ضدی ات۔ آپ اے سفر ۽ روگ ۽ راضی ن ات آڑاں ۽ گڑاں روآن ات، چکت ۽ راہ پیم ۽ تسلادیگ ۽ ابید ہم آئی ۽ نہ وش کاری ہلاں نبوتنت۔ بچکت ۽ ہم اے سفر ۽ دم ٻرتگ ات اے گونڈو ۽ چے زانت کے گوتم کے انت ۽ پہ آئی ۽ اینکا میں پندے پر چا بھجت۔ پدا آ دریاء لمب ۽ آرام ۽ حاتراجل انت۔ ہما کے دم ۽ ساسارگ ۽ نشت انت کے کمالا واب کپت ۽ ہے واب ۽ سیاہ مارے ۽ آدنج ات۔ آئی ۽ پریات ۽، چکت گڑا ات تچان تچان؟ مہلوک ۽ توار ۽ لکھت۔ آچہ یکدار ۽ دورنہ ات۔ واں دیو تچان ۽ آتک۔ آئی کمالا بده گنگ ۽ وی لوگ ۽ بُرت۔ بچکت ۽ گندگ ۽ سد ہارتہ ۽ شہین ۽ جت بلے کمالا وہدے آئی دیست گڑا دمان ۽ پچھے ۽ آورت، وی چکت ۽ گندگ ۽ آئی ۽ دل ۽ دریگ گیش بوہاں بوتنت۔

کمالا ۽ سد ڪھانیست ات۔ سیاہ مار ۽ ٹرنڈیں زہر ۽ آرزا بے وار گنگ ات ۽ پدا وہدیکہ آئی ۽ رادرمانے وار یگ بوت گڑا آئی ۽ چم پچ کنکت آئی ۽ سد ہارتہ پریشان نندوک ات ۽ چہ زہر ۽ اثر ۽ کمالا ۽ دپ ۽ گپ شری ۽ نہ گیشت انت، بلے آئی ۽ وی چکت توار گنگ۔ سد ہارتہ گشت، ”فَلَمَّا كَانَ، آسَلَامَتِ إِنْتَ“۔

”تو پیر بوتئے۔ بلے نوں پدا من ترا ہما وڑا گندیں وہ دیکھ اولی رندا تو منی
باغ ۽ آئکئے۔ درویش ۽ دروشم، بلے کام سوای ۽ وہ دعائی دراہیں رنگ بدل بوئی
ات۔“

کملاء وئی گپ بر جادا شت ”ارمان کے ما پیر بوتیں تو منا چجہ آورت کہنا؟“
”ہو! من ترا چجہ آورت۔“

”اے زہگ ۽ زانئے؟ تی چکت انت“
کملاء وڑا یافت،

پدا آئی ۽ چم بند بوہاں بوتنت تاں کہ بے ہوش نوت۔

چہ کملاء ۽ مرگ ۽ چکت ۽ پریاتے جت بلے سد ہارتہ ۽ آر ابل ۽ گت ۽
گوں یک نازنکے ۽ آر اسہرا یافت، انا گت ۽ آر اوتی کسانی ۽ نازنک گیر آنک کہ آئی
۽ پت ڻمات ۽ پا آئی جنگ ات، گوں چکت ۽ واب کچک ۽ ..... واس دیو برخ جوڑ کنگ ۽
گت۔ یکرندے پدا کملاء چم پچ کئت۔ آیکوئی سد ہارتہ ۽ چم سک دا گنگ ۽ چارگ ۽
ات۔ آدوارگ گپ ۽ گت۔“

سد ہارتہ تو بدل بوئگئے۔ تی چم ۽ تی جنگ۔ من ہے گندال ترا ہما وئی دست
کچک کہ تو آئی ۽ حاترا سر گردان بوئگ ۽ تی گندگ ۽ من ۽ ہم دشی ۽ منزل دست
کچک۔

کملاء مہروانیں چارگ ۽ پدا وہ دیکھ کملاء چہ وئی لوگ ۽ پا گوت ۽ گندوک ۽
در کچک ات۔ انچو زانگ بوت کہ سد ہارتہ ۽ گندگ ۽ آئی ۽ مراد پیلو بوت۔ پدا آئی
پتھانی سیاہی یے ۽ مانشانت تاں کہ آئی ۽ ارواح بال کنت۔ آئی ۽ کملاء چم سک دا تنت۔
آئی ۽ ہمالٹ مردچی ہٹک اتنت کہ یک وہ دے آئی ۽ چینگیں انجر ۽ نام بستگ اتنت

آئی ۽ ماہکا نیں دیم زردو تر ایگا ت۔ پدا آئی ۽ را واتی ۽ کملاء جوانی ۽ وہ دعے ساعت گیر آتکنست۔ ہے دمان ۽ آئی ۽ رازند ۽ ابد مانی ۽ دام بر جا مانگ ۽ مارشست بوت۔ وہ دعے راستی پا آئی پڑ رنوت۔ سدھارتہ پاد آتک، آئی ۽ برخ دست نہ جت آنت۔ چہ لوگ ۽ در آتک ۽ دریا ۽ لمب ۽ نیشت۔ آئی ۽ ولی ڻو ڻکین دو ریات کت، بلے آچہ ولی چکت ۽ بیہال نہات۔ دم پا ساعت آتک ۽ چاریات ۽ کہ چک واب انت که نا..... آئی ۽ شپ پا آگائی روچ گت۔ پدا واس دیو ۽ آئی ۽ پا ٿستلا گشت۔

سدھارتہ زند ڻکین غمے بو گک "بلے انگت ۽ تو ایشان نہ مارئے؟"
ہو! برات۔ من گیشیں غم ولی سراجا گہہ نہ دیاں۔ من یک وہدے وش بو گاں،
نوں پدا ایشان۔ پر چا کہ منا منی چکت رسگ۔

واس دیو ۽ درائینت "من ۽ تی چکت سر ۽ چھان"۔

کملاء ہما تحت ۽ سرا ساہ دات کہ ہمودا منی لوگ باکن ۽ دم شنگ ات ۽ بیا
ماراواتی کار ڪنگی انت ۽ ما کملاء لاش ۽ ہما جا گہہ ۽ سوچیں کہ منی ڈال سوچک بو گک۔

اولاد

کملاءِ مرگ ء آئی ء چکت ء را ہم سک ملور ۽ اپنک سک ات۔ آمات ء جنازہ
ء ہوار نوت ء سوچک ء جاہ (شمشان) ء آنک۔ آئی ء دست مات ء بدن ء سرا ایر
انت۔ تا وہدے کہ آسوچک بوت۔ چکت کہ آئی ء امریان زدہ سال آت آہما کوہ ء جنپ
ء سرانش کہ ہمودا آئی ء مات ء گلڈی رسم پیلو کنگ بوت۔ آبے تاہیرات۔ سدھارتہ ہم
آئی ء را گیشیں حبر نہ گشت پر چا کہ مات ء جتائی گران ات۔ آئی ء رو دیگ کملأ چوش
امیر ء ہرگارانی چکان سک ات۔ آئی ء واب جاہ بوبانی سر ء ور اک بادشاہ تجی انت،
آشہر ء زند ۽ رکھین پسگ ات ء نوکیں ناگتین زند آئی گران ات ء اے پت کہ آئی
کدی ہم ندستگ۔ اے دراہ چیز درآمد ء آئی ء دماگ ء دور انت۔ سدھارتہ ہر ڈولیں

ہیل ء جھت گلت کہ چکت آئی ء تب ء سراہوت، بلے چج - چکت شیشاں تر، نافرمان، سرکش ء ڈڑے جوڑ بوت، آ واس دیو ء کارانی خراب کنگ بندات گلت آئی ء درچکان ء نقش ء تاوان دیگ بندات گلت، سدہارتہ ء ہرچی برداشت گلت کہ بکند نے شربیت انوں نوک انت - آئی ء آگ پد واس دیو ء کاربھر غ بانگ کٹت تاں کہ سدہارتہ پہ ولی چک ء وہد کش ات بکنت ء آئی ء حیال ء بدباریت تاں کہ اے نوکیں جاہ ء چک پہ سہڑیت ء قبول بکنت -

لہتین ماہ ہے وڑ ء ٹوست، سدہارتہ ء دل ء را تسلی دات کہ آئی ء چج گوں آئی ء مہر ء بدل بیت آئی ء کار غ محنت ء سرپد بیت - واس دیو ہرچی دیست بلے چج نے گشت - یک روپے بچکت ء ولی نافرمانی ء خند ء سبب ء پیالہ پروشت انت ء پت ء لیٹینگ ء جنگ ء جنگ گڑا واس دیو آئی ء را پہ براتی پنت دات، ”بچار تو منی برات نے بلے تئی چک ء را اید وش نہ بیت ایشی ء شہر ء آپ وارنگ - اے جنگل ء نیت نہ کنت پمیشا ترا پریشاں کنگ ء انت ء منی چیزاں خراب کنان انت - اے تئی ڈولائے نہ انت ترا شہر ء وشی ء دولت ء بدآٹنگ ء اید آٹنگ نے، اے پہ زور آرگ بوٹگ، اے شہر ء ابید نہ سہڑیت - تو بچار دریا پچے گشیت - دریا ہم تی نادانی ء سراکندیت کہ اے اید چک نہ انت، اے آرام ء آسودگیں زندلوبیت“ -

سدہارتہ ء پارمان ولی پیرین سنگت ء چار ات ء گشت - ”بلے منی چکت انت
من چہ ایشی ء جتابوت نہ کنان؟“

”منی سنگت من ولی مہر ء اوپار ء ایشی ء دل ء گران“،
واس دیو بچکند ات ء گشت ”چوش نہ انت تی مہر ایشی ء بدل نہ کھت - ایشی
ہم دریازات - تو ہرچی بکن اے بدل نہ بیت بلکہ گنہ تر ردی کنت ء وتا ء تر اگیشور

جنگل اس دور دنت۔ تو بچار تی سبق ایشی ۽ کار نہ دینت۔ تو ایشی ۽ سراتندی نہ کئے، مہربان بئے، بلے انگت ۽ اے بدل نہ بیت۔ من زاناں کہ مہر چہ ترندی ۽ زور آور اینت۔

آپ چہ یک دار ۽ تیار تر اینت، مہر چہ مہر ۽ گیشتر طاقت و رانت۔ بلے تو شرنہ کئے پر چا تو ایشی ۽ سراتندی نہ کئے۔ تو ترندی نہ کئے۔ اے گیش مست ۽ گروناک بیت۔ تئی صبر ۽ اوپار ۽ پرواہ ۽ نہ کنت۔ اے بچک کہ شہر ۽ زند ۽ گوں و تی ہم گنگل ۽ دوستان لئیب ۽ سیرنہ بوتگ مرد چی دو پیئن مرد ۽ یک کہنیں جگی ۽ دریا ۽ لمب ۽ چتوڑ سہزیت۔ اے وت په آئی ۽ یک جیل خانہ ۽ کھترنہ اینت تو ایشی ۽ رابندی کنگ دو پیئن مردمانی تب ۽ سرا اے چک دارگ نہ بیت۔

”گڑا من چون بکنان“ سد ہارتہ ۽ پہلا چاری گشت

”ایشی ۽ بہ برہما جاہ ۽ کہ بوتگ۔ و تی مات ۽ لوگ و تی دوست گنگت نو کر ۽ چا کران گندات اکس انگلہ نہ سہزادات گڑا ایشی ۽ یک پنڈت ۽ ملا ہے ۽ کر ۽ داخل بکن تاں کہ آچیزے در بر ت بکنت ۽ گوں و تی امر ۽ زہگاں تو ہور ۽ تور بہ بیت ۽ و تی جند ۽ دنیا ۽ وش بہ بیت۔“

سد ہارتہ ۽ پسہ دات ”تو منی تہہ ۽ غمال نزانے۔ من نہ لوٹاں کہ منی چک دنیا ۽ لذتاں و تی اصلیں زند ۽ مقصد اس بیہال بکنت۔ و تی پت ۽ راہ ۽ مہ روٹ ہمار دیں کار کہ من کنگ اینت چہ ایشی ۽ دستامہ بنت۔“

واس دیو ۽ کند گے جت ۽ گشت ”اے بابت ۽ دریا ۽ جھٹ کن، تو اے گپ ۽ بیہال مبوئی دستاچیج نہ اینت۔ تو نہ آئی ۽ چہ دنیا ۽ رکیفت کئے نا کہ دگہ چیزے ۽۔ چون؟ نہ تئی پنڈت ۽ فصیحت کار کھفت نیکہ ڏعا ۽ خیر۔ منی گنگت تو و تی زند ۽ روی کنگ، پمیش کا کہ

تني اولاد مه کنت۔ اے وڑنه انت۔ تو تو تي زندع بچار۔ یک برہمن ۽ پنگ کجا کجا ز
روت ۽ چے چے نه کنت، کس آلی ۽ را بدل گت نه کنت۔ آولی دل ۽ میل ۽ کنت۔
اے منی دوستین سنگت! ”تو کے ۽ تقدیر ۽ بد لینت نه کئئے۔ تی ہر کار بے مانا بیت۔“

واس دیو ۽ مروچی باز گپ جت، اے دراہیں گپ سد ہارت ۽ دوست زانگ ۾
مار انگ اتنت بلے پدا ہم آآ تک پر ٹکیں لوگ ۽ دپت۔ آلی ۽ را چہ ولی ۽ جائی ۽ غم
ات۔ آلی ۽ بچ ۽ مہر چو مکیں دیوال ۽ دیم ۽ ات۔ انچو درد ۽ پد آلی ۽ را اے وشی دست
کچگ ات بلے.....

سد ہارت ۽ دوست ۽ گپا ن ۽ نہ ڈرت۔ آولی چک ۽ ہر دیں آزادی دانگ
ات کہ آلی بحث، بد تمیزی بہ کنت۔ بے تواری برداشت کنان ات ۽ اے چیم ۽ بچ ۽
سرکشی کم نہ بوت۔ آلی مہر بانیں دوست بے تواری ۽ اے ندارگاں چاران ات۔ یک
برے آلی ۽ دوستی چکت ۽ تھا کملاء ۽ چھر ۽ شہین دیست آلی ۽ را کملاء ڳئے گیر آ تک کہ یک
رندے آ گشگ ات کہ ”تو مہرگت نہ کئئے؟“

سد ہارت ۽ اے گپ باور بوت۔ آکیس شرمندگ بوتگ ات پر چا کہ آلی ۽ و تارا
گوں استالاں ہمکو گپ گشگ ات ۽ دگہ مردم سستگیں زردیں تاک۔ اے راستے ات
کہ آدگرانی مہراں چوش گنوک نہ بوتگ۔ کہ ولی جند ۽ شمشکار بہ بیت بلے ہما انت کہ
چک آلی ۽ کرزا آنگ آلی ۽ پیسر گیں وڑ ۽ راہند بدلاں بوت ۽ ایندگہ مردمانی وڑ ۽
آہم عشق ۽ گنوكانی وڑ ۽ بوتگ ات۔ اولاد ۽ عشق سک بے تاہیرات۔ بکندے زند ۽ اولی
رند ۽ اے طاق تو ریں جذبہ ۽ نزور بوتگ ات بلے پدا ہم آلی ۽ و تارا کتر ۽ جہل حیال ن
گت۔

آزانگ ات کہ بچ ۽ مہر انسان ۽ جذبہ انت۔ دنیا ۽ بھر انت اے بیکار نہ

إنت اے الئي إنت۔ اے جذبہ قدرتی إنت غاے دنیا ۽ طلب إنت غاے ڏکھ درد ۽ تجربت هم دست گرگی إنت۔ آولیٰ چڪت ۽ را ہر ڏو لیں لازکی، بد تیزی بے شرمی ۽ موہ دا ڳل آت، بلے چڪ ۽ دل چش تلا راء ڏڏات آرزا پیریں پت ۽ مہروانی، صبر، چچ پیارا دیما نیا نکت۔ آے حبر ۽ بیزاری آت که آئی ۽ پت زالے کہ آرزا اے جگلی ۽ تھا آور ڳل ۽ نید ۽ سکنگ۔ پیشکا ہر ڏو لیں شیخانی بے عزتی آئی ۽ دستابوت آئی ۽ گلت۔

پدا یک روچے آئی ۽ بچ ۽ ولي دل ۽ زہرشانت انت و پچ کش ات پت ٿئر ۽ ٿر گلت، یک انځکس ٿپے ۽ سرا که پت ۽ گشتگ ات کہ اے ٻو چان ۽ ڏن ۽ دُور بدلے۔ آئی ۽ پزہ درشانت گشت کہ ”من تئی کارانی گلام نہ اوں، تو ووت ٻکن منا ولي نوکر جو زکنگ۔ اے کچکس کر گین ۽ تھا، من ۽ نندگی نہ إنت ترا ہمت نیست ۽ غیرت نیست گوں من جنگ گلت نہ کلنے۔ من تئی وڑ ۽ پکیرے بوت نہ کناں ایشی ۽ بدل ۽ ڏزے باتاں شر ترانت۔ تو منی پت نئے، ملن ۽ تو منی مات ۽ رکراء ۽ پتگ ۽“ اے گپاں ٻچکت ڳچ ۽ کپ بوت، دستان ۽ مشته گت پورا ہی آئی ۽ ٹوس پ پُوس ڪنگ ۽ اوشتات۔

زہر ۽ تھا آئی ۽ ولي پت ۽ راسل ۽ بدیں زاہ ۽ بد دات ۽ بیگاہ ۽ درآ ۽ ڳل گار بوت تاں کہ شپ ۽ وہدے آتک۔

دوئی روچ ۽ آجست۔ آئی ۽ جگلی ۽ تھا دو ہیں پیر مردانی زرزاں گلک کہ حاک ۽ کسانین درپے ات کہ دوپختان ولي محنت ۽ زرزاں ہمیشی ۽ تھا ایرنکت ات ڏڙات ۽ ڻشت۔ آہاں چار ات تے یک زار ہم گار انت۔ پدا یکدار دوئی دست ۽ لنگرات ۽ ٻچکت ۽ ولي راہ ڳلگ ات ۽ گار بوتگ ات۔

”مارا ایشی ۽ رندا ڳلک لوٹیت“ سدھارتے گوں واس دیو ۽ درا نیست، ”ھو! بلے

ایوکا ماڑے کناں ولی یکدار ۽ کاراں..... بچکت ۽ دل ۽ بشودئے ہر وڑکنست و تارا شہر ۽
سرکنست نوں چہ آئی کمک بو؛"

بلے پدا ہم سد ۾ ہارت ۽ تاہیر نیا تک۔ آئی ۽ دراجیں دار رہات ۽ یکجاہ لکھت
تاں کہ دریا ۽ دوی لمب ۽ سربہ بیت۔ واس دیو آنداشت ۽ اے ڏول دو ہیں چہ دریا ۽
ٹھوستھ ۽ پدا وہ یکہ انگہ سد ۾ ہارت ۽ ضد گت کہ آ جنگل ۽ بچکت ۽ پد ڻرند اگپت ڻرڈت
گڑا واس دیو ۽ آر راجا زت دات۔ آ جنگل ۽ تھا سر جنان ۽ پاد جنان روان بوت بلے ڦچ
۽ ٹواہ نیست تاں کہ آئی ۽ سر ۾ ہا شہر ۽ کپت کہ یک رندے آ ہمودا کملاء ۽ دیسگ ات۔ آ ہا
باگ ۽ ڏک ۽ او شتوک ات۔ آئی ۽ اے سفر ۽ تکلیف په ہے حاترا کشک ات کہ آ
لوہت کہ یک رندے چکت ۽ دیست بکنست۔ آ باگ ۽ کش ۽ تاں دری ۽ او شتات ۽ ٹھوٹکیں
عہد ۽ تزانگان کپت۔ ولی کہنیں عکس، کملاء دروشم آئی ۽ پدر بوتنت بلے مرد پچی دگر
رنگے ات پاگ ۽ تھا پکیر وجہ گردوگ ۽ اتنت۔

یک رندے پدا آ ولی ورنائی ۽ کملاء شر رنگی یات گت ہما بوسگ ۽ وپت واب
گیر آ ڈرتنت۔ آ ولی دنیائی زند ۽ آ دینک چار ات آئی ۽ کام سوای آ تک۔ پیار، نوکر
چاکر، بُوا، ورگ ۽ چرگ، ساز ڻزیبل ہرچی..... اے ساعت ۽ آئی ۽ ہرچی دیست۔
پدا آئی ۽ دل چم ہے دنیا ۽ پر بوت ۽ آچے اے دنیا ۽ در کپت ۽ زند ۽ دلپروش نوت ۽
”اوم“ ۽ لبڑ ۽ پدا آئی زند ۽ جھیتے ذات۔ تاں دری ۽ سد ۾ ہارت باگ ۽ ڏک ۽ او شتات پدا
آئی ۽ را گمان بوت کہ او ۽ آ گپ بے سوب انت، اے نادنی انت۔ آ ولی ڦچ ۽ زند ۽
بابت ۽ ہرچی کہ فکر مند انت ایش ۽ فائدگ نیست آئی ۽ را گرونا کیں زگ ۽ مہر ۽
ترندیں زہیرال ڙرت بلے آئی ۽ ولی جند ۽ راستلا ذات کہ اے ٿپ ہم درمان بیت۔
بلے اے دمان ۽ ٿپ در دکنست۔ آ چک ۽ پٹ ڻ پول ۽ واگ ۽ پیلو نہ بوہگا دلپروش ۽

کندے ء نیٹ - آدپروش بوگ ات - آئی ء دل ء آئی ء تھاچیزے مُر گنگ آ چہ دریاء
ہے سبق زائیگ ات کے صبر، ودار غو شدارگ - آئی ء راوی پٹکین دل ء تو اپہ کا
آنکنست - آتاں دیر ء حاک غ دنیانی تھا نندوک ات - آئی ء ولی پگر ء مہری تاچینت -
آئی ء نج دیست نہ کت، آئی ء دل ء لٹکین ٹپ حون ریچان ات - نج ء جتائی غ مہر ء آئی
ء را اے حال ء رسنگ ات - بلے آئی ء دل ء تھا "اوم" ء لبڑ تو ارکن..... انا گث ء
آئی ء کوپگاں کیکے ء دست ایر بوتنت - آئی وہدے چک جت غ چاراٹ گڑا واس دیو
مہربان ء گوں وش کندیں او شتوک ات - پدا آئی ء دیست کہ آئی ء کش ء دودانگ
موز ایر انت کہ کتے ء پہ پنڈک ایر گنگ اتننت - دونیناں موزوارتنت - پدا واتر بوتنت تاں
کہ ولی کر گنیں لوگ ء سر بوتنت چہ ایشی ء پدآہاں کدی ہم آبچکت ء نام نہ گپت -

اوم

سید ہارتہ ۽ مپ کد اتنت وہ دیکھ مہلوک گوں وئی چکان دریا ۽ گوزگ ۽ آتک ۽
آئی ۽ یکدار ۽ سوار بوتنت، آئی ۽ پے ارمان اے مردمان ۽ چاریات کہ آوتی چکانی وشیان
دجم اتنت۔ آہرج وڑین مردم، بله اولاد ۽ وشی ۽ زبر نہ اتنت۔ آئی ۽ گوں ہر مردم ۽
یک نزیکی یے بوٹگ ات۔ اولاد ۽ غم آئی ۽ عدل ۽ تینگہ پیر نہ بوٹگ۔ آئی ۽ کرزا ۽ ہر
ڈولیں مسافر پاری، سپائی زہگ ۽ زالیوں پے دریا ۽ گوزگ ۽ آتک۔ سید ہارتہ ۽ تھامز نین
بدلی همیش ات کہ آ دراہین مردمان ۽ عزت ۽ مہر ۽ قابل سرپد بوت۔ آنوں زند ۽ دودو
رسان بلد بوٹگ ات۔ آ زانت کہ مات ۽ چم په وئی نج ۽ مہر ۽ کورات۔ پت وئی یکیں
نج ۽ سرا کوروکائی پھر بندیت۔ ورنایہں جنک ۽ لوث سہت ۽ زیور انت ۽ وئی شہلاں پے مہر
۽ طلبگاران گیشتر کنت۔ آئی زانت کہ اے دراہ زند ۽ تو ان داریں جذبگ انت، اے
ڏالچار ڪنگ نہ بنت۔ آئی زانت کہ اے جذبگانی حاترا مردم زند ۽ شپ جاہ ۽ روح جاہ

انت۔ جنگ ۽ صلوٽ انت، گوں تکلیف ۽ جنجالان ڏچاری انت۔ اے دراہیں مہر ۽
جنگ ستا کر زنت بلے ایشی ۽ ابید گه جنگے یا حیالے که دانشور ۽ زانتکارانی تھا بیت
آیش انت کہ عمر یک ۽ یکتا انت بلے کدی آئی ۽ حیال کت کہ اے چھین فکرے نہات
کہ زانتکارے بیان کفت ۽ برے برے زانتکار ہم طفلی گپ کفت۔ اے وڑا بچارے
گڑا جناور ہم کدی کدی چہ مردم ۽ شتریں کارکفت۔

سندھارتہ ۽ باطن ۽ زانت ۽ نجح جا گہہ کنان نوت۔ آسرپدات کہ فکر ۽ حیال ۽
ولی وڈا چیئے۔ ارواح ۽ ولی جہانے، ہر کس یکتا ۽ جتنا انت۔ اے حیال آئی ۽ سدک ۽ بہر
جوڑ بوتنت ۽ ہے وڈیں خیال کہ زند ۽ راہ ۽ رپند، یکتا ۽ علم واس دیو ۽ زانت ۽ کامل ۽
سر بوتگ اتنت۔ انگت ۽ چک ۽ مہر، آئی ۽ دل ۽ چوورنا ہیں درد ۽ جہہ جنونک ات۔ راستے
کہ مہر ۽ آج کدی ہم نہ مریت۔ یک روچے پدا آپہ ولی چک ۽ در گیجگ ۽ کمر بست ۽
دریا ۽ لمب ۽ سربوت کہ آدست ۽ روٹ اناگت ۽ آئی ۽ ماریت کہ دریا آئی ۽ سربوغ
کہکا جنگ ۽ انت آ جھل بوت کہ شری ۽ گوشداریت چے تو ارے۔ گوں آئی ۽ جھل
بوگ ۽ آئی عکس ۽ دروشم دریا ۽ سربوغ پڈر بوت، پدا آئی ۽ ولی برہمن پت ۽ چہرگ
دیست کہ یک زمانگے آہانی میانچی ۽ ریگیں مہرے ات چک ۽ پت ۽ مہر۔ بلے آئی ولی
پت ۽ ہم لاچار گت ۽ یلہ دات ۽ ثبت۔ بزاں آہم پتے ات آئی ۽ راہم ولی چک
دوست ات۔ آئی ۽ ولی نجح پر روگ ۽ ویل کنگ ۽ دوست نہ بوت، آنہ لوٹیت کہ بمریت
۽ ولی نجح ۽ مہ گندیت۔ چہ ہمدا آئی ۽ سما بوت کہ اے نجح ۽ مہر آئی ۽ گنوکی ۽ حمقی یے؟ بے
مانا ۽ دروگے۔ دریا ۽ کندگ ۽ آواتر بوت۔ تو وہدے یک مردے ۽ تکلیف دیئے گڑا ایشی
۽ بدل ۽ سازی بے کہ پہ تو ہم شری نہ بیت۔ سندھارتہ واتر وولی گڑک ۽ آنک۔
حیالاں لگت ولی پت ۽ یاتان کپت۔ ولی چک ۽ حیال ۽ لکت۔ دریا ۽ کندگ ۽ نوکے گیر

آنکنت۔ ہمیشہ انت تقدیر۔ کس چہ ایسی ۽ جتنا بوت نہ کنت بلے اولاد ۽ درد بے حال نہ
 بنت آنماں بارات ۽ لوٹت کہ واس دیو ۽ یک یک حالاں بدنٹ ہماگپ کہ آئی ۽ کدی
 ہم نہ جنگ انت نوں چیر دیگ نہ بنت پرچا کہ اے مردک گوشدارگ ۽ زبر انت۔ نوں
 آسک پیرات دریا ۽ بو جی ۽ کارۂ نزور ۽ ناتوان ات الیک ۽ نوکری جوڑ ۽ گلت۔ آئی
 ۽ وتنی دل ۽ راز واس دیو ۽ دیما رسچان کنت کہ آپرچا شہر ۽ روگ لوٹیت، پرچا کہ
 آوہدے مردان گندیت ۽ ہماپت کہ وتنی چکانی و فیان گندگ ۽ انت آئی ۽ جذب ٿرند
 بنت ۽ آئی ۽ برداشت ۽ ساد سدیت ۽ وتنی سرا داشت نہ کنت۔ واس دیو ۽ دیجی ۽ صبر ۽
 تمبل بے مٹ ات، دراہیں زنگ ۽ گلگاں پا اوپار گوشدارگ ۽ ات۔ آئی ۽ بے تواری
 ۽ گوشدارگ ۽ سد ۾ ہارت ۽ دل ۽ جذب سارت کنت پرچا کہ زانگ ٺخش بوت کہ آمردم
 ۽ ڪپاں ٺخش اشکنت کہ درچک آپ وارت۔ سد ۾ ہارت وہدے وتنی درد ۽ پریشانی افی
 گپاں ۽ آئی ۽ جت پورا آئی غم ہے مرد ۽ دل ۽ جا گہہ کنان انت ۽ آئی ۽ گوگپ سب
 ٿر ٻوہان انت۔ اے ڏو ۽ اے مردوت یک دریا یے ات چے یک دیوتا یے ۽ کترنہ
 انت۔ پیشکا آئی ۽ گپ ۽ تران ۽ وہدال سد ۾ ہارت ۽ وتنی غم بے خیال کنت۔ آئی ۽ دل
 سدک ات کہ واس دیو آئی ۽ دل ۽ تھا پتھر ۽ اے مرد سر جمیں دیوتا یے ۽ دروش ات ۽
 پدا اے ڏو لیں مردم دل ۽ تھا جا گہہ کفت۔

وہدیکہ آئی ۽ زاری زارہ ہلاں بوتنت واسدیو ڄج نہ گشت آئی ۽ دیم ڏجمیں
 مار گے دیان ات آئی ۽ سد ۾ ہارت ۽ دست گپت ۽ دریا ۽ علم ۽ بُرت۔ پدا کند ات ۽ گشت
 ۽：“تو ایشی ۽ توار عنہ زانچے بیا گوشداریں باریں چے تران کنت”۔

دریا ۽ توار وش ۽ پُر جوش ات وہدے آئی ۽ دریا ۽ تھا سر ڪ دات ۽ چار ات گڑا
 بازیں مردم آئی ۽ ترا انگ ۽ آنکنت آئی ۽ پیریں پت کہ په وتنی چک ۽ جتا ۽ گریوگ ۽

ات پدا آئی ۽ جندڻا سرا آئی ۽ چک..... کہ پا ایوکی تھان ات۔ ہر یکے ولی منزل ۽
نیمگا تھان ات۔ ہر یکے بڑگی ات۔ دریا ۽ توار ہم نالگ ۽ ات۔ پا درد ڏکھ ڙکھ زر ۽ نیمگا
روان ات۔

”گوشدار؟ واس دیو گشت“۔

”دگہ گوشدار؟“

سید ہارت ۽ سرسر ینت ۽ گیشترز یک ٺوت۔ آئی ۽ پت ۽ اکس، جند ۽ اکس ڻفع
۽ اکس سیئں یکے دوی ۽ ہوار بوتنت۔ کلا زاہر بوت ڻشت۔ گویند زاہر بوت۔ دراہیں
اکس بُک ات ڻگار بوتنت۔ اے درائینانی قسمت گار بوگ ۽ ات۔ دریا ۽ توار ۽ تھا درد ڻغ
ارمان ات۔ بے وہ ڻن تو ایں واہگانی توار۔ دریا پہ ہار روان ات۔ ولی نہ گلوکیں
منزل ۽ نیمگا، اے ہار ۽ تھا آئی جند ڻ دراہیں سیاد ڻ رشتہ دار ہوار انت۔ ہر منزل ۽ دگہ
منزل لے کیت۔ آپ لہڑکن ٿمیر جوڑ بیت، ٿمیر ہو رگوارن، پدا زمین ۽ کپت ڦپانی
آپ چھیت ڻ دریا جوڑ بیت۔ پدا دگہ رنگ ڻ دگہ دروشے ۽ آپ چھیت۔ دریا ۽ توار برے
په ڏشی برے په غم ات۔ اے گوں وہ ڻ دتا بدل کن۔ سید ہارت گوشدار اس بوت
نوں آسرپدات کہ آ گوشدار گ زانت۔ آ دنیا ۽ توار گوشدار گ ات بلے مروچی توار بدل
ات۔ اے توار انی تھا زہگانی چیھاں، وشی ۽ ٹھک، غم ۽ پریات ڻ ہروڑیں موٹک ڻ ناز یک
مان ات۔ گوں ہزاریں رنگاں ہوار اتنت دراہیں توار نسلکی ڻ بدی وشی ڻ غم دراہ وہدے یکجاہ
بنت۔ اے دنیا ۽ رنگ ۽ کارن ہمیش انت دنیا۔ اے دنیا ۽ وشیں توار ۽ رواني انت۔
آئی ۽ وہدے دریا ۽ دراہیں توار ان ۽ یکے کنگ ڻ گوشدار گ ۽ چند گست گڑا آ توار یک
سازے جوڑ بوت ڻ آ ساز ڻ گشت ”اوم“ ”اھنگا ڻے“؟ واس دیو ۽ چماں چست کنان ۽
جھست گشت۔

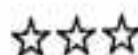
واسد یو ڪندگ پر بھار، آئی چھانی روڙنائی ٿو تر گپ لا جواب ات۔ انجش کر
اوم دریا ۽ سراٿر پل انت وہ دے آئی ۽ وتي مهر وانيس چم پ سد ٻارتة ٿا ڪ دات۔ گڑا
آئی لئنائي سرا ۾ چکندي ٿالان ٺوت۔ نوں آئي ۽ دل ڻپ درا ٻو ٿک اتنت، نوں آئي
۽ وتي اندوه ڀيال ڪنان ڪلت۔

اے ساعت ۽ پد سد ٻارتة ۽ قسمت ۽ بارو ۽ رديں حيال ميل دات۔ آئي ۽ دل
پ زانگ ۽ نير گا ڏلگوش ٻوت۔ آدمج ات ۽ وتي واه گاني باه ٺو ٺوت۔ آئي ۽ تبه ۽
مهر وانيس انسان آگاه ٻوت۔ آئي ۽ و تارا ڪي ۽ منگ ۽ ما زمان گلت۔
وہ ڊيڪه واس ديو چه دريا ٿئے لمب ۽ پاد آ تک آئي ۽ سد ٻارتة ۽ ديم ۽ دجم ۽
گمانی سيا ٻيس چادر ڏوري ۽ ديس گڑا آدل ۽ باز ڦوش ٻوت۔

آئي ۽ گوں مهر ۽ دوستي آئي ۽ کو ڳ ۽ دست اير گت ۽ گشت، ”منا نوں موکل
بدئے که مني کار سرجم ٻو ٿک۔ من ۽ ہے دمان ۽ ودار ات که من ترا انجش دجم ۽
تا هير ڪند اس۔ چه مني نير گا سد ٻارتة، دريائے ڪڏک درستان ۽ الوداع نوں من ۽ رو گا بل
ات، ديم ترا اے يكدار ۽ ميد واس ديو دم بر ٿک ۽ چه هدا بس انت“۔
سد ٻارتة ۽ آئي ۽ په ۾ راجزت گت ۽ آئي پا دا جھل ٻوت۔

تو باريں جنگل ۽ روئے؟

”ھو! من ہے جنگل ۽ رو ۾، من يك ۽ يكتائي ۽ نير گا رو ۾۔“ آئي ۽ ديم ۽ نور
پدرات۔ آ را ٻگ ٻوت۔ آئي ۽ چاران ٻوت تاں که گا ٻر ٻوت۔ آ سرجمي ۽ ايني ۽ مهر
واني ۽ چمگت ات۔

گووند

گووند زند پ درویشی غوزان ات۔ آیک رندے لہسیں پکیرانی همراهی ئ کملا
ء باغ ئ وہ نوازینگ ات۔ که چهادعه دور دریاء لمب ئ یک ناخدا یے ئ لوگ انت کر
آمر دماں دریاء ئ نوازینت۔ مردمان ایشی ئ سک تو سیپ گت که باز جوانیں مهردانیں
مردے، گووند ئ دل ئ واگے ئ جهہ جت که اے مرد ئ بکندیت۔ آولی عمر ئ ثولی ئ
درویشانی تھا پیر ئ بزرگ تر ات۔ بلے انگت ئ پت ئ لوت ئ جت و پرس ئ شوقين
ات۔ آ دریاء لمب ئ آ تک ئ گوں ناخدا ئ گشت ئ که منا گوازین وہ یکہ آ دوی لمب
ئ مردوں نت گڑا آ گشت کہ بکش باریں تو ہم نیک راهی ئ شوہزادے، تو سکیں مهردانیں
مردے یئے۔

پیرین مرد ۽ لنگانی سراچکنندے ۽ لہب گت ۽ گشت ٿئے ”واجه تو ہم انگکت
شوہاڙ ۽ لوث ۽ گردئے۔ تئي عمر گشيت که پيرال سري ۽ گوتم ۽ عمر يدانی وڌڻئے؟
”ھو! من پيرال بلے شوہاڙ ميل نه داتگ من انگت ۽ شوہاڙ ۽ سرگرداں آن۔
اے مني بخت انت۔ منا انچو گمان بيت تو ہم چيزے شوہاڙ کنگائے“۔ بکش دوست.....
سد ۾ ہارت ۽ پس دات: من ترا چي گشت نه کناس بلے البتا اے گپ ۽ گشت
کناس که تو شوہاڙ باز کلنے بلے تئي دست ۽ ڄچ نجيت۔
”چور؟“ گويند بخت گلت۔

”وہدے مردے چيزے ۽ شوہاڙ ۽ گردیت آيوک ۽ ہما چيز ۽ دیست کنت دگ
چي نه گندیت پميشکا آيوک ۽ یک چيزے لوئیت۔ شوہاڙ ۽ مانا، یک مقصدے۔ آئي ۽
لوڳ، وہدے یکہ آدست کپیت گڑا آئي ۽ مانا، آزاتي بزاں ترا وہدے چيز دست ۽ کپت
گڑا تو آئي ۽ پابند نه بئے۔ پميشا مني واجه! تئي شوہاڙ ٻلاس نه انت پر چاکه تو وڌي ديم ۽
چيزاں چجہ نيارے۔

”من سرپدنبوتاں۔ تئي اشاره چي انت؟“
”بچار تو لمبئين سال ساري ہے دريا ۽ لمب ۽ مردے دیست واب ات۔ تو آئي
۽ پاڳ بوئئے۔ بلے آمرد پادا ٽک تو انگه چجہ نيارت۔“ اڑے گويند..... نيا پيرا گراف
چئے؟ تو سد ۾ ہارت ٿئے؟

من پداتي چجہ آرگ ۽ ردوارت۔ بازوش بوتوں سد ۾ ہارت ترا وہدے یکہ دیست۔
باڙ دير ۽ پد..... تو بدل بوئگئے۔ تو ناخدا ۽ کارچجن گتگ۔

سد ۾ ہارت ۽ گند گے جت: ھو! من مڏے، ناخدا یے جوڑ بوڳوں۔ تو زانئے زند
مردم ۽ یک حال ۽ نيلعٽ۔ مردم دتارا بدلينگ لوئیت۔ بلے مني سگت ترا دعوت انت ک

مروچی منی کلڈک اُشپ اُرورج بکن۔ گویندر زابوت، آواس دیو ٹپا دے سرا و پت۔ آچہ
وئی دیر یکیں دوست اُجھت نہ پرس اُلگت ات۔ سدھارتہ اُآلی اُ بازیں حال دات
انت۔ سُہب اُرورگا پیسر گووند..... چہ آلی اُجھت گلت۔ اگہ تو دل اُنیارے منی یک
جھتے..... تئی سدک نظریہ یا۔ علم یے ہست کہ تو آلی اُپدھیری اُکنگائے۔ سدھارتہ اُپتہ
دات۔ تو زانے کہ چہ کسانی اُمن اُستاد اُننظریہ اُسرا یسحہ نہ بوتگ۔ منی حیال انگت اُ
ہما انت تاں مروچی اُمن بازیں استاد دستگاں بے کسی اُہم منی دل گپت نہ کگ۔
بچار۔ یکبرے یک دلبیں کاڑے۔ یک باپاری ..... یک بُواری یے منی استاد بوتگ
آت۔ بلے منی مسٹرین استاد اے دریا اُد اُوئی کماش واس دیو اُسرا پد باں۔ آسچک اُ
سادگیں مردے ات۔ بازیں چُرتے نہ جت بلے زند اُہر راز اُسرا پدات۔ ہما ڈول اُ
نیک اُصف ابت، انچھ کہ گوتم بدھ۔

گویند گشت ”سدھارتہ تو انگت اُمکرا ای کنے..... تو وئی ہا علم اُبابت اُبکش
کہ آلی اُبنیات اُ تو دوارہ زندگی اُراہ چکن گرت۔ تئی ہم حیال اُلیکہ ہست انت.....
سدھارتہ اُپودات ہو! منا ہم کدی علم اُ خیال آتگ انт۔ ٹوٹ کنٹ یک
ساعت اُ یک روچے اُ تھا دست کپٹگ انت ہما ڈول کہ مردم وئی دل اُ تھا زندیے اُ
مارگ اُ بزانٹ۔ اے بازانٹ بلے یکے من ترا گشاں کہ دانا ای دگہ مردے اُ را ہیں
دیگ نہ بیت۔

”تو تو ازہ کنے؟“ گویند گشت۔

”ہو! من ایشی اُ بارو اُ سک باز پت اُ پول گلک علم دوی مردم اُ رسینگ اُ
دیگ بیت بلے عقل کدی نا۔ تو دگر یے اُ دانا گلت نہ کنے۔ اے من ہما زانگ اُ
زانگ۔ پمیشکا چہ استاداں دستگوں۔ منی حیال اُہر راستیں حبر اُ تھا دگہ راستی یے ہست۔

ہر گپ کہ حیال کنگ غوں لبزاں بیان بوت کنت، یک نیمگی بیت۔ نیم راستے۔ اے سرجم غیکتائے انت۔ دنیا ہرچی مئے چپ غاچا گردیا تھا غوراء بیت۔ آہم یک نیمگی ز انت، پنج کار سرجم نہ انت غمچ مردم دتا کامل گشت نہ کنت۔ گندگ غاخچش کیت کر وہد حقیقت غاصلی چیزے۔ بلے چوش نہ انت گووند۔ اگاں وہد حقیقت بتوںیں گڑا دینا ابد غآباد، دروغ وشی، شر غبد ایشان غجتائے گلت۔ اے ہم رد دیگا انت۔

”چون؟“ گووند حیران ات۔

”بچار سنگت۔ مادرستاں گناہ کنگ۔ بلے روچے نہ روچے گناہ پہل بنت۔“
بکندے بدھ غوزہ جوڑ بوتاں۔ اے یک مثال یے۔ یک گناہ گاریے ہم بدھ جوڑ بوجہ گانہ انت۔ گناہ گار ع تھا بدھ ہست انت بلے آئی غ آہنگ ہے ڈول انت۔ آئی غ جیں غ بدھ بچارگ لوٹی۔ گووند اے دنیا سرجم نہ انت۔ ہر گناہ غ حاترا بکشش است۔ دراہیں چک پیر بنت شیر مچوک ہم روچے مرنت دراہیں مردگ ابدی زند غ وہنہ انت یک مردے وہ زانت نہ کنت کہ آپے حد غ سربوتگ۔ ڈڑ غ جواری ہم جیں غ بدھا ہست انت۔ بکندے بزمیں غ دل غ دُرے غ جاگہہ کنگ۔ اے بوت کنت کر عبادت وہد غ بدھ ایت۔ غیکیں وہد غ پشت غ دیم غ انوگیں ساعت ہمگر پنج بہ بیت۔ منی دل غ ہرچی شر انت زند غ مرگ۔ ردی غ شری، دانا لی نادانی۔ ہرچی اٹھی انت ہرچی پ شریں مقصدے غ بہ بیت۔ اے وہدی من ہے سر پد بوگلوں کہ منی حاترا شر غ گندگ پرک نیست، مال کنگ غ بہاد دینگ یکے۔ بلے نیکین کار ہم اٹھی انت۔ دراہ شراتنت ا منی ذات غ تجربت انت پرچا کہ من ہے دنیا غ مردے آں۔ منا ہم اندگی ات غ گوں دگہ حیالی دنیا غ مقابلہ غ مہر بکناں۔ زمین غ بچاں۔ گڑا گووند ہمیش انت منی حیال غ لکھ۔
پدا سدہارتہ جہل بوت زمین غ سنگے چت غ گشت غ:

اے سنگے، وہ دے پدھاک لی۔ حاک اے درچکے ہے بیت۔ گندے ساہدار غر
مردے جوڑ ہے بیت۔ بلے اگر من حیال پیشی بتویناں گڑا، من گشت سنگ سنگے، اے
چون مردم نہ ساہدارے جوڑ بوت کنت۔

بلے انوں من گشاں سنگ، سنگ ہم ہستیں۔ مردے، دیوتا یہ نہ بدھ ہم جوڑ
بوت کنت۔ من ہے گشاں کہ اے دامن اے ہمیش انت نہ دیکھ راچیزے جوڑ بیت۔ پمیشک
من ایشی اے ارزشت نہ زانوں کہ اے یک چیزے نہ دگہ چیزے جوڑ بیت۔ من نہ ایشی
سربر ع کند ولکیر، ایشی نہ سرگمیں رنگ ایشی نہ ایشی نہ سکنی نہ ڈک ورگ اے توار دراہناني
ارزشت است۔ باز سنگ اے بچار صابون نہ باز درچکی تاک اے وڑ انت۔ پمیشا اے رنگ
نہ دروشم ایشی نہ عبادت بیت۔ من دگہ چچ گشت نہ کناں۔ لبز مردم نہ پگر نہ زاہر کت نہ
کشت۔ وہ دے تو چیزے نہ بارو گپ کئے گڑا ایشانی اصلیں رنگ نہ راہنہ بدل بیت۔
بلے اگر مردم اے چیزے دوست بیت شر انت۔ گڑا آئی نہ را سرپدی مان نہ دوی گندے
حمقی نہ نابراتی یے۔

گویند گوں بے تواری گوشداران ات۔ پدا آئی نہ گشت۔ تو منا سینگانی بارو گپ
پرچا گشت؟

اے چہ منی دپ اے بے حیال اے درکپٹہ۔ منا سنگ نہ آدراہیں چیز کہ چہ آوان مارا
سبق رسیت مہرانت۔

گویند من نہ سنگ، درچک اے کچل نہ درچک اے بندو دوست انت بلے منا لبز
دوست نہ بیت۔ اے دراہ چیز انت مردم گوں چیز اں مہر کنت۔ پمیشا بازیں گپ نہ واز
پمن بے کار انت۔ ”ہر کار نہ لبز است۔ تو بچار۔ نروان (عبادت) اے چیزے نہ انت
ایوک نہ لبزے“ ”گویند درائینت“ ”نروان (عبادت) لبزے نہ انت بلکہ حیاے؟“

سِدِ ہارتہ ء پتہ دات۔ نروان بکندے حیالے بلے من لبزء حیالاں جتا گت نہ
کنال۔

راتی ء من خیالاں ء نہ مناں۔ ترا مثال دیاں۔ اے یکدارے ۽ سرا مردے۔
آلی ء جھیں زند دریاء ۽ کرزا ء غوست۔ آ دریاء ہریک توار ء مزاج ء سرپد بیت۔ دریا آلی
۽ خدا ہست ء نیست انت، آلوک ء دریاء بابت ء زانت، آ نہ زانت کہ مرگ۔ حمر۔
یک کسانیں کرے (Worm) ہم مردم ء علم ء زانت، پچارینت کنت۔ بلے آ جنگل ء
ٹشت۔ ابید چہ استار ء کتابان، دریاء ۽ بابت ء ہرچی زانت پرچا کہ آلی دریا وتنی ہرچی
زانت۔ گویند ء دڑائیںت "ہما چیز تو ایشانی نام ء گرے اے حقیقت دارنت۔ ایشانی باطن،
است انت ظاہر ء اگس انت اے تو گشئے سُنگ ۽ درچک دراہ واقعی اخپود جو دارنت۔
سِدِ ہارتہ ء دڑائیںت! من اے حمر ۽ پرواہ نہ داراں۔ اگر اے چیز انت گڑا
ماہم چیزیں۔ می فطرت انجھیں ہم ہست انت۔ بلے من اگر وتنی لیکھ ء بکشاں گڑا دنیاء
تھامز نیں چیز مہرانت۔ بلا میں زانت کار دنیاء چارت ایشی ۽ بارو ۽ گپ جھٹ ء ایشی ء پ
بدکارانت۔ بلے من ہے سرپد باں کہ مستریں چیز مہروانی انت بدبرگ ء نفرت نہ انت۔
باید انت ما ہرچی ء پہ مہر ۽ دوستی ء بچاریں۔

"من ایشی ء زاناں" گویند گشت "بلے دنیاء را بدھئ
مایا (Matter) گشگ۔ پیشکا آ ہمدردی، صبر، تحمل ۽ دل ۽ پراہی ۽ پختاں دنت۔ دنیا ۽ مہر
۽ سکیں نہ دنت۔ من زاناں" گویند سِدِ ہارتہ دڑائیںت۔

ما دیء ردو راں ۽ لبزائی وتنی دیم ء داریں۔ معتاہاں بے خیال بیس۔ من ہے
سرپد باں کہ مہر ۽ بابت ء ہرچی کہ من گشگ آ بدھ ۽ حیالاں درأنت۔ آ مہر ۽ دور بوت
نہ کنت پرچا کہ آلی ء وتنی زند پہ مہلوک ۽ مہران غواز گشگ، منی نزیک ء آلی ۽ کار ۽ کرد

کہ مردے ۽ پڈرانت چہل بزم و بیان ۽ گیشتر ارزش دارنت۔ آئی ۽ دست ۽ چست کنگ
چہ دل ۽ ارادہ ان گیشتر اننت۔ آئی ۽ حیال ۽ سکپاں گیش آئی ۽ کاراں من مسترزاناں۔

پدا دو ہیں پیر مرداں چہ یکے دو گی ۽ رخصت بوہگ ۽ اردہ گست، گویند ۽ آئی ۽
مخت گپت۔ آئی ۽ بازیں گپ پا آئی نوک ۽ اجب اتننت۔ آوتی دل ۽ تھا سد ہارتے ۽
بابت ۽ ہے حیال جنان اتن۔ اے نوکیں فکر ۽ پلپہ بیان کنت چہ بدھ ۽ فکر ۽ نظر ۽ چشت
جاتا مردم ۽ فہم کارنہ کنت۔ آئی ۽ ہر گپ تھچک اتن ۽ مردم ۽ مجگ ۽ زوت نندیت۔

بلے سد ہارتے ۽ ہر چی اجب اتن آئی ۽ گپ ۽ تران نندگ ۽ پاد آگہ وش
آحت ۽ رخصت کنگ ۽ وڈ ۽ راہنہ دراہ ڌتا اتن۔ ہما وہ ۽ کہ بدھا چلگ ۽ شنگ۔ دگہ
چسیں استادے نہ دیتگ کہ دل ۽ وشیں گپے بخت۔ ایوک ۽ سد ہارتے ۽ گندال کہ منی
دل ۽ سُرینت، آئی ۽ حیال ۽ لیکہ ولی جاہ ۽ بلے آئی ۽ بدن، آئی ۽ دست، صاف دلی
، نرم دلی، ایمنی، دلچی ہر چی پہک ۽ بے رعیا اتن کہ گروه ۽ پد ہر وڑیں شریں کار ۽ کر دع
واہنہ گندگ بیت۔

پدا مز نیں فکرے ۽ پد آسید ہارتے ۽ جہل بوت گشت ۽ ”بچار من ۽ تو دو ہیں
پیر بوتاں باریں او مر وفا کنت کہ نا۔ مئے دیکی گندوک کجا بیت بلے مرد چی من چہ تو منت
۽ دست بندی کنیں کہ منا انچیں زانتے بدئے کہ آئی ۽ سر اعل کنگ ۽ منی روح ۽ گرانی سبک
تر بہ بیت۔ انھیں چیزیے بدئے کہ منی را ہشوںی ۽ بکنت۔ پرچا کہ اے راہ تھار اتن۔
سد ہارتے بے تو اری ۽ گوشدار گا اتن آئی ۽ گویند ۽ دیم ۽ بے مرادی ۽ شوہا زگ ۽
بے سوبی ۽ اکس ٻچہ آورت۔

سد ہارتے ۽ بچکنڈے جت ۽ گشت۔

گویند کے جہل بو نزیک ۽ بیامنی پیشانی ۽ بوچک.....

آئکرے ابکہ بوت بلے سدھارتہ بازیں مہروانی وی شوہاذگ ناصر جی
حیالاں آجھل بوت آئی پیشانی چلگ لگت ات۔

آئی دیم چک گرگ ہواری آئی چنان اجب نوکیں سل ندارگ
زاہر بوتنہ ہر چھرگ زاہر بوہان بوت۔

ہزاراں لکھان دیم زاہر گار بوہان بوتنہ۔

اے دراہ دمان نہ ساعت بدل بوہان اتنہ کہ اے سدھارتہ دروشم اتنہ۔

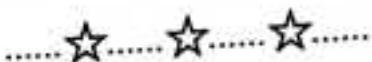
آئی ماہیک دیست کہ مرگ وہد و پئیج جت۔ آئی نوک ودی بوٹکیں زہگ دیم دیست۔ آئی حونی قاتل دیم دیست۔ آئی نزغ مادگ دیست انت۔ آئی جانوریں بدن عشق نہ مہر دیست۔ آئی مجرم دیست کہ دست نہ پادئے بتگ انت،
جلاد آئی سراسنگ انت۔ آئی دیست بے جان نہ سارتمیں بُون انت۔ آئی جنگل،
پیل، گانڈ و نہ ہوک دیست۔ آئی اے دراہیں چیزان نہ دیست۔ انچوزانگ بوت کر
یکے دوی مددگار انت۔ یکے دوی برے مہر کھت نہ برے جان ہڑکن انت۔ برے
ودی بست، برے گار بست لہنس فتابت، اے دراہیں چیزان ڈولداری جلوہ ناکی بلے
دراہ عارضی انت۔ داگی نہ انت۔ بلے نہ اے سر جی گار بوتنہ، بلکہ نوک ودی بوہان
گار بوہان اتنہ۔ اے نوکیں دروشم یک نہ دوی نہ بندوک اتنہ۔ برے برے سست
نہ ڈور کپت انت بلے پدا کیجا جوڑ بوتنہ۔ اے دراہیں چیزان یک ساپ نہ تکھپیں
پوٹے نہ مانپوٹگ ات نہ اے پردہ سدھارتہ بچکنڈ کیں دیم ات کہ آئی پیشانی
گویند نہ ایر اتنہ۔ گویند پردہ پشت بچکنڈ دیست۔ اے دراہیں تچوکیں دیم
دیست انت ایشانی بچکنڈگ دیست انت۔ ودی بوہگ نہ فتا بوہکیں چیزانی بچکنڈگ،
سدھارتہ بچکنڈگ کہ آئی ہتھا یکوئی، مہروانی، دجمی، مکرانی ہزار دگر رنگ مان اتنہ۔ انچو

زانگ بوت کہ گوتم بدھ ۽ بچکنڈ انت۔ گویند زانت کہ گوتم بدھ ۽ بچکنڈ ۽ ہے طرز انت۔ انوں ایشی ہم زانگ ۽ نہات، اے چیز یک دمانے ۽ حاترا بوت یا سد سال ۽ حاترا۔ اے سد ہارتہ ات یا گوتم بدھ۔ بلے یک انچیں ذاتے ات کہ آئی ۽ باز میں مپت وارٹگ ات ۽ تکلفی کشگ ات۔

گویند ولی جوش ۽ مستی ۽ تھا اوشتائیگ ات ۽ سد ہارتہ ۽ ایمنین دیم ۽ سراچم ۽ سک داٹگ تنت، کہ دمانے ۽ ساری آء دنیا ۽ دراہیں چیزانی ندارگ ہداچم ۽ دوت دیتگ ات۔ ہما آدینک ۽ تھا کہ دراہیں مشکل ۽ ندارگ زاہر بوگ اتنت۔ نوں سد ہارتہ ۽ دیم ات بلے ایشی دپ ۽ دیم بدل نبوگ ات۔

آئی ۽ زمین بچکنڈے جت پہ مہر پہ مکرائی بدھ ۽ وزع۔

گویند جہل تر بوت۔ آئی ۽ چھانی ارس ڦپان بوتنت۔ آئی ۽ دل ۽ گیر ۽ مہر یک پارگی ۽ سر ریج بوتنت۔ آنگہ جہل بوت ۽ ہما مرد ۽ پادان کپت کہ بے تواری ۽ فٹگ ات، بلے آئی ۽ بچکنڈ ہر یک یک چیز ۽ یاتاں نوک ۽ تا جگ کنان ات کہ آئی ۽ راوی زند ۽ سک دوست یو تکنٹ۔ ہر ہما چیز کہ آئی ۽ زند ۽ پہک پلگار ۽ گران قیمت بوگ اتنت۔

ہرمن سے

ہرمن سے دعایہ تقدار میں بزرگ بیٹھا ہوا ناشر نوادل بیٹھے گئے ہیں
بہت زیاد انسانوں کی جانب میں بزرگ بیٹھا ہوا اپنی جو ہدایت سال 1877ء میں جنمی ہے کہ
عسالی پادری کھولے ڈھوت، پلے آجے ہٹلات ہے جسی میں ڈال دے رہا ہے طلب انتہ
بیٹھا 1891ء چھاسکول جست ہے جو کہ بیگے ہزار ووت پہاڑا کھلائی ڈالنے کے لازم ہوتے 1904ء
ہے آئی خادی نادل "کین زند" چاپ ڈوت۔ 1912ء میں ہندوستان پر خراپ ہے۔ ہرمن سے چ
چکے ہٹرات گئے، وہ دیکھ کر ہرمنی ہے۔ جل سرمچاری کیش باؤں ہوتا ہے اور اسی کسر الہ سری ہوتا
لعل جہاں ہٹک ہٹلات ہوتے کوئا ہرمن سے لائیں اسکے حلاپ اُتے لائیں ہے اور یہ ٹک ڈالوڑ ہوتے ہے
ہزار ہوتے ہے آئی جس کا شکریت ہیں گے جو ہزار لکھ ہزار ہزار میلہ بوت کے ہماتاں ولی وہندہ جگہی
ساختاں ہے گل ایسے۔ آئی سماں ہے جس کا لامبی ہے، پہل گئے ہر درآمد تک ہے علاکائی سفر ہے۔
وہ سماں ہے جس کا لامبی ہے اسی پر جہاں جانی جائی ہے ہرمن کے آئی وہندہ سر جاں انتہ
آئی جو نادل (Dental) سال 1919ء ترکیں پورپ ہے نامہ تدارکی ایسے۔
سال 1922ء میں "سپر ہارڈ" چاپ ہوت۔

میں جہاں ہٹکے ہزاری ہرمن ہے آئی ہے کتابی سر اپنے لیکی جست ہے اکابر ہرچک ہیں ہوتے۔
سال 1946ء میں مرن نامی بزرگ اور نوبل دادو گئے ہیں اسکی اونچی ہرمن سے ہیں ہیں
بیٹھے ہٹکے ہزار ندیع کلذی روچ سوزر لینڈہ گوں بے ایسا ہی گل ایسے ایسے کہ ہے ہے آئی ہے سال
1962ء کوڈیں دنیا ہے لیہ دات۔

بلو چی اکیڈمی کوئے